

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 3 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és időnként 10 fillér.

Főszerkesztő: **Dr. PAP ZOLTÁN**
Szerkesztő: **EÖTVÖS KÁROLY**

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI. Eötvös-utca 22.
TELEFON-SZÁM: 708.
Kiadóhivatal 708.

Az ipartörvény reformja.

Budapest, február 11.

Kevés törvényünk lesz, amely oly nehezen, évtizedekig tartó vajadás után tudott csak megszületni, mint lesz az új ipartörvény, ha elkészül. A kereskedelmi miniszter most csak a készülő ipartörvény előadói tervezetét adta ki, ebből is csak az ipar gyakorlásáról s az ipari és kereskedelmi alkalmazottak védelméről szóló szakaszokat s egy jó rész még hátra van, mégis ezt is nagy lelkesedéssel fogadták az érdekelt körök, mert legalább remény van arra, hogy egy lépéssel mégis közelebb jutottunk a megvalósulás felé.

Az ipartörvénynek megalkotása egyike a legnehezebb törvényhozói feladatoknak. Annyi ellentétes érdeket kell ennek a törvénynek keretében kiegyeztetni, az egész társadalomnak gazdasági érdekei, amelyek kielégítést követelnek, annyira ellentétesek az iparosok szociális érdekeivel, amelyeket az új ipartörvényben mindenesetre respektálni kell, hogy egy jó és minden tekintetben kifogástalan ipartörvény megalkotása szinte lehetetlenség.

Az iparüzés szabadsága ma már csak nagy jelszóvá zsugorodott össze, amelynek belső tartalma nincs és nem is lehet, mert annak megvalósítására senki sem törekszik s az iparüzés szabadsága abban az értelemben, amint azt a czéhrendszer bukása után felfogták, nem is kell senkinek. Az ipari törvényhozás egy évtizednél régebb idő óta

egész Európában konzervatív, sőt egyenesen reakcionárius irányban halad és miután a gyáripar versenye a kézműipar helyzetét amugy is megnehezíti, mindenütt egyre hangosabb lesz a követelés, hogy minél több iparágat kell képesítéshez kötni, gyakorolhatását engedélytől függővé tenni s a szabad portyázást meggátolni.

Azok tehát, akik az új tervezet közzététele után azonnal doronggal mentek neki s akik a sötét középkor ujászületését emlegették, nem ismerik azokat a törekvéseket, melyek egész Európában az iparüzés szabadságának korlátozására folyamatban vannak s amely törekvések előbb, vagy utóbb, de ismét sikert fognak aratni. Nem mondjuk, hogy a czéhrendszer a maga monopolisztikus törekvéseivel s rideg formalizmusával ismét feltámad, noha Németország már nem áll messze tőle, sőt ott tíz évvel ezelőtt törvénytervezet is készült a czéhek visszaállításáról, de valami formában az iparüzés szabadsága a mainál még nagyobb korlátozásnak lesz alávetve. Ezért minket nem lepett meg, hogy az új tervezetben a képesítéshez és engedélyhez kötött iparágak száma kiterjesztett, mert egyes iparágaknak engedélyezéshez kötése nagy állami érdek, az ellen tiltakozni nem lehet, egyes iparágaknak képesítéshez kötése pedig egymagában még nem megrovandó akkor, ha ennek a képesítésnek megszerzése mindenki számára lehetővé van téve.

Annak az álláspontnak aztán, hogy az ipari szabadság elé korlátok emelen-

dők, a konzekvenciáit le kellett vonni s ha a tervezet támadásokban részesül, úgy azon a ponton mindenesetre támadásoknak lesz kitéve, amely a képesítés megszerzését megnehezíti s a mester-vizsga letevését, mint követelményt írja elő még azok számára is, akik egyébként a szakvizsgát letették. Ez nagy és mélyreható reform, de nem lehet helyteleníteni sem az iparosok, sem a nagyközönség szempontjából. A nagyközönségre nézve előnyös abból a szempontból, hogy megmenti őt a kontároktól s az iparosokra nézve pedig annyiban, hogy a képesítéshez kötött ipar gyakorlásánál a képesítés megszerzését nem teszi oly névlegessé, mint a most érvényben levő törvény s hogy ennek folytán a valóban képzett iparos nem fog szemben állani egész legiójával azoknak, akik a mai rendszer mellett könnyű szerrel jogot nyertek iparuk önálló folytatására. A tervezet ebben a tekintetben csak a keretet adja s egy később kibocsátandó miniszteri rendelet fog a szak- és mester-vizsgáról részletesen intézkedni és ebben a tekintetben ez a rendelet lesz a tulajdonképeni sarkpontja a reformnak. Addig, míg nálunk a czéhrendszer fennáll, maguk a czéhmesterek védték meg a fogyasztó közönséget a kontároktól, amennyiben joguk volt a rossz ipartermékeket az egyház vagy egyéb jótékony és közcélra elkobozni, ma a képesítés megszerzésének megnehezítésével igyekszünk a védelmet megadni.

Nálunk, ahol gyáripar alig van s ahol az egész ipari termelés zöme a

Tűz.

Írta: Peterdi Sándor.

(Utánnyomás tilos.)

Az égen a hajnal még küzködött a szürkülettel, mint egy óriási madár, mely nagy karmaival tépi, szakgatja az ónszerű felhőket és aztán szerzetesőrija a rongygyá tépott foszlányokat.

A természet szendergett; az óriási gyártelep gépszörnyetegei még szintén pihentek. A hajtókerek s szíjai petyhüdten, mint elszibadt tagok lógtak alá; a csövekből, a gépek ereiből, hiányzott a liktető vér: a gőz, a kazán még üresen, hidegen állott.

Az öreg Bálint éppen most jött meg lohadt, roskatag léptekkel. Már várta a nagy kazán; az alá kellett fűtenie; és várta a csengetyű, hogy jelt adjon a munka megkezdésére.

Belépett a gépházba; mintha valami nagyon messzi utról jött volna. Még a kazánnak se köszönt; pedig ezt sohasem szokta elfelejteni. El is csodálkozott nagyon a kazán. Hiszen vagy tíz év óta, alig hogy átlépte a küszöböt, első szava ez volt:

— Jó reggelt koma! — és ezzel megpacskolta a kazánt, mely erre döngő hangon válaszolt:

— Jó reggelt.

Ők ketten, tudniillik, Bálint és a kazán már olyan jól összeszoktak, olyan jól ismerték egymást. Bálint, mialatt befűtött a nagy kemenczébe, a kazán alatt, elmondott egyet-mást, ami

történt vele, aztán megdicsérte a kazánt, hogy tegnap jól működött; megkérdezte, megvizsgálta, nincs-e valami baja, nem rontott-e hivatalan kéz rajta valamit az elmúlt éjszaka.

Ezalatt a kemenczében pattogott a szén, siterelve, suhogva. Az öreg kinyitogatta a vasajtót és szóba ereszkedett az apró, fűrge lángnyelvekkel is. Szerette őket. Szerette a kazánt, szerette a tüzet s jól érezte magát a gépházban, a kattogó gépek, a feleselő kerekék, a nyughatatlan szíjak társaságában.

De ma az öreg munkás, amikor a kazánterembe lépett, nem szólt egy fiaszót sem. Lassan, húzódozva járt, mintha nem is tudná, hol van; aztán, hogy föleszmélt, talán inkább megszokásból, levetette az utcai kabátot, munkás kézzübbonyt vett fel és leült. Az állát az öklére támasztotta és úgy nézett a kazánra, czimborájára.

— Hohó! mi ez? — szólt a kazán, — valami baj van. Az öreg nem köszöntött.

Bálint ezalatt mozdulatlanul ült, megelégedve mindenről. Nagyokat, nehezeket lélegzett, a nyakánál fel is nyitotta ingét, mely szoritotta. Homlokán az izzadság csöppjei fénylettek, — pedig a gépterem még hideg volt, a kazán alatt még nem égett a tűz.

— No! lesz-e már valami! — zsémbelt a kazán, — mondom, hogy nagy baj lehet! Most meg már reggelt is elfelejt nekem adni.

Talán Bálint meghallotta a kazán szavait, mert felállt és erőt véve magán, munkához látott. De nem szólt semmit. Csak mikor a kemencze száját felnyitotta és néhány lapát sze-

net dobott bele, akkor mondta tompa, nyers hangon:

— Ne! zabálj!

A szén csakhamar lobbot vetett. A kemencze mohón falta a szenet; csak úgy ropogott a fogai alatt és egészen belepirult a nagy sietéstől.

Bálint nézte a tüzet, nézte a vörösödő nagy kemenczét.

— Hogy lobog . . . Éppen, mint az ő szeme! Abban is ennyi tűz, ennyi melegség! És az arca is . . . az is ilyen piros . . . egészséges . . . fiatal . . .

A kazán megtelt gőzzel. Bálint kinyitotta a szelepeket, a gőz szerteáradt a csövekben, mire távolabb, a gépteremben a szíjak megfeszültek, a kerekék mozogni, berregni kezdtek. Az öreg meghuzta a csengőt, a gyár vasajtaja nyikorogva tárult fel és betódult a sok munkás.

Bálint a kis ablakból nézte.

— Itt van Miklós is! Hogy nevetgél! Persze . . . persze . . .

A kazán nagyot roppant; nem volt gőz benne, a kemenczében csak pisllakoló zsarátnok sustorgott.

— Várij sorodra! Adok! Te is telhetetlen vagy!

Aztán jól telelapátolta szénrel.

— No, de most hagyj békében! Dolgozzál! Látod, hány ember jött munkába! Ez mind pénz akar keresni! Magának, a feleségének, a porontyának, — hohó, meg a kedvesének! Annak kell a legtöbb! Bizony czimborá! Az drága portéka! — A kazánban halkán sistergett a forró gőz.

kisipar kezében összpontosul, még nehezebb jó ipartörvényt alkotni, mint másutt. Nehezebb pedig azért, mert mi sem mondhatunk le arról a törekvésről, hogy gyáripart létesítsünk, amely természet-szerű versenytársa lesz a kézműiparnak s az iparos osztály ezt tudván, már előre olyan követelményekkel lép föl a készitendő ipartörvényvel szemben, mely ezt a versenyt, ha nem teszi is lehetetlenné, de ebben a versenyben a kisiparos-osztálynak elegendő védelmet nyújt. Ez azonban lehetetlenség. Annyira exclusiv a fejlődés mai fokán már nem lehet az iparos-osztály, hogy a monopóliummal határos jogokat szerezhessen, viszont annyiban igaza van, hogy az iparüzés szabadságának korlátozása még nem jelent egymagában visszaesést, mert joggal mutathat rá arra a tényre, hogy az iparüzés szabadsága ellen az első nagy, elhatározó sikerű mozgalom 1848-ban indult meg egész Európában, tehát éppen akkor, mikor az emberi jogokért a népek mindenütt fegyvert ragadtak. Azzal a tévtannal tehát szakítanunk kell, hogy a szabad iparüzés velünk született jog s az állam csakis közbiztonság okából szabályozhatja. Annak a nagy gazdasági harcznak, amely ma minden téren dúl, lehetetlen, hogy visszfénye ne legyen a készülő ipartörvényben is s az államnak ezt a harcot tétlenül néznie nem szabad s a maga jogi normáit érvényre kell juttatnia. De ahogy az orvosoknak és a közönségnek egyaránt érdeke a kuruzslás eltiltása, az ügyvédeknek és a közönségnek egyaránt érdeke a zugírászat lehetetlenné tétele, s ahogy a tanárok, tanítók s a közönség érdeke egyaránt megegyezik abban, hogy a zugiskolák betiltassanak, az ipari képesítésnek, mint feltételnek kikötését sem lehet az iparososztály jogtalan követelésének felfogni, mert a kontárok ellen való védekezés egyaránt érdeke a nagyközönségének s a tisztességes iparnak.

A törvénytervezetnek az a része te-

hát, mely az ipar gyakorlásáról szól, európai nivón áll, s ha nem is teremt új irányt, ami célja nem is lehetett, az kétségtelen, hogy a legmodernebb eszméket foglalja magában.

Lehetetlen ez alkalommal a tervezet minden részletére kitérni s csakis a főbb elvek azok, amelyek egyelőre kritika alá vehetők, hisz maga a tervezet amúgy is ankét elé kerül, ahol a részletkérdések bő megvitatásban részesülnek. De a kézműves osztály védelme és fejlődésének biztosítása, amely a vezető gondolata volt ennek a tervezetnek, oly teljességben megvan ebben, amily teljességben az az ellentétes érdekek mellett lehetséges volt, és éppen azért, ha egyes részletekben a szakkörök óhajára jelentékeny változások történnék is majd, maga a főelv s a javaslat gerincze változást nem szenvedhet.

Budapest, február 11.

A képviselőház ülése. A képviselőháznak e hó 13-ára tervezett ülése elmarad. A képviselőház tudvalevőleg az elnökséget bízta meg a legközelebbi ülés egybehívására. Az elnökség a delegációk üléseire való tekintettel elhatározta, hogy e héten nem fogja a Házat összehívni.

A horvátországi helyzet. Báró Rauch Pál horvát bán — mint megirtuk — holnap, szerdán Budapestre érkezik, ahonnan Josipovich Géza horvát miniszterrel való rövid tanácskozás után folytatja útját Bécsbe, hogy Wekerle Sándor miniszterelnökkel megállapodásra juthasson a választás napját és a horvát országgyűlés összehívását illetően.

Zágrábról írják, hogy soha nem néztek oly élénk érdeklődéssel a horvátországi választások elé, mint mostanában. Eltekintve a választási eredmények óriási politikai horderejétől, a választás érdeke a horvátországi pártalakulások szempontjából is, melynek terén eddig nem tapasztalt szétforgácsolódás mutatkozik. Soha nem volt annyi párt Horvátországban, mint jelenleg. Új pártok: az „önálló klub” (a Kulmer-Nikolics-csoport), amely 9 jelölttel 11 kerületben lép akcióba, a parasztpárt, mely 21 jelöltet léptet fel 24 választókerületben, a szociáldemokrata párt, mely igen intenzív akcióra szánta el magát, amennyiben 4 jelölttel 17 kerületben próbálkozik s végre az alkotmány-párt,

mely 13 kerületben ugyanannyi jelölttel száll sikrá báró Rauch Pál horvát bán programja alapján. Ezek közt van a három osztályfőnök és hat volt nemzeti párti képviselő. A jelöltek legnagyobb számával a horvát-szerb koalíció rendelkezik, mely 84 kerületben bontja ki zászlaját. Legerősebb csoportjai a horvát jogpárt (39 jelölés) és az önálló szerbek pártja (22 jelölés). A koalíciónak legerősebb vetélytársa a Starcevic-párt (58 jelöléssel). A parasztpártnak nagy lármája dacára alig van jelentősebb sikerre kilátása. A szerb radikálisok nagy reményeket fűznek a sikerhez a hivatalos apparatus támogatása révén. A választás határidejét a hivatalos lap valószínűleg már holnap közzé fogja tenni.

A függetlenségi pártkörből. A függetlenségi pártkörben ma este mozgalmas élet volt. A párt tagjai nagy számban gyűltek össze, akik között megjelentek Kossuth Ferencz és gróf Apponyi Albert miniszterek is. A pártvezérek hosszabb ideig élénk eszmecsere-t folytattak a képviselőkkel az aktuális politikai kérdésekről, amelyek között első fontosságú volt a házszabályrevízió kérdése. Híre jár, hogy az újabb pártközi konferenciát a jövő hét első napjaira, hétfőre vagy keddre hívják össze. A kezdeményező Justh Gyula házelnök vagy gróf Andrássy Gyula belügyminiszter lesz. A képviselőház csak akkor fog összeülni, ha a pártközi konferencia tanácskozását befejezte. Sok szó esett a delegáció tárgyalásairól is. Báró Aehrenthal közös külügyminiszterről, különösen a ma előtérbe nyomult orosz konfliktus kapcsán, nem nagyon hízelgően nyilatkoztak. A ma megkezdődött hadügyi vita alkalmat adott a katonai kérdések megvitatására és a képviselők nagy meglepéssel fogadták Okolicsányi László előadói beszédét, amely igen határozottan domborította ki a magyar álláspontot. A katonatisztek fizetésrendezését illetően a párt tagjai megmaradtak azon az állásponton, hogy ezt a kérdést csak a törvényhozás oldhatja meg és nem a delegáció.

Batthyány-est a Józsefvárosi Népkörben. A Józsefvárosi Népkör e hó 23-án, kedden este lakomát rendez gróf Batthyány Tivadar tiszteletére, a melyen az országgyűlési függetlenségi pártnak számos kitűnősége jelenik meg. Az estére a Józsefváros egész farsadalmát ez uton hívja meg a kör vezetősege. Jelentkezni lehet a Népkör helyiségében (Baross-utca 59.) az esti órákban e hó 23-ig.

A patriárkaválasztás. Karlóczáról jelentik, hogy ott a szerb püspökök konferenciájára gyűltek egybe, melyen elintézték a legsürgősebb egyházi ügyeket és elhatározták, hogy felírják a kormányhoz, hogy a patriárkaválasztó kongresszust minél előbb hívják egybe.

— Nem hiszed? Dehogyan nem! A feleség az koplal, a feleség az eljár még rongyos ruhában is! De a szerető, az puczos! Annak bizony nem elég, ha egy keres! Annak kettő kell!

A kazán nagyot roppant; a tülekedő, nyugtalan szellemek, amelyek évszázadokon át pihentek sötét szénirukban, nekironítottak a kazán oldalainak, mintha nem akartak volna a rab-szolgaságba menni; a sötét csövekbe, a gépek ridég mélyébe.

— Mondom, Kettő kell; néha két szerető, néha a férj, meg még egy szerető is! A férj hazahordja a keserves keresetét, a szerető is vesz ajándékot! Hehe! Az asszony aztán járhat már puczosan! A férj — a buta jószág! — lám milyen jó gazdasszony, hogy tud takarékoskodni! — és még jobban tiszteli, még jobban szereti, pedig az asszony szívének a fele már másé... A fele? Ohó! az egész! Ha a férjes asszony a felet már elajándékozta... a másik fele az semmi!... Persze semmi! A férjnek nem marad semmi! Nem is kell! Hát nekem se kell! Tartsa meg az egészet... a szerető! Odaadjuk... Ugy-e odaadjuk! Hallod! — ordított a kazánra és a vaslapáttal oldalba sújtotta, hogy az nagyot döngött... odaadjuk az egészet... Vigyétek!

Az öreg felrántotta a vasajtót és belenézett a lobogó tűzbe. Arcát perzselte a forróság — nem is vette észre. Az apró lángnyelvek pajkosan ki-kiesapkodtak hozzá, némelyik olyan csintalan volt, hogy majdnem a szakállába kapaszkodott, de Bálint nem hederített rájuk. Az öreg tágrameredt szemmel nézett bele az égő pokolba, a kavargó lángtengerbe.

— Mindig rá gondoltam, — ugy-e ti tudjátok? Róla beszéltem nektek, ugy-e? mindig mondtam: — hiába pisláskoltok felém: az ő szemében ragyogóbb a tűz, az ő arca pirosabb, mint ti vagytok, — ugy-e azt mondtam? S ilyen meleg volt a kezesorítás... mintha tűz lett volna benne. Tűz! tűz a szemében, tűz a vérében, azt hittem, tűz van a szívében is és az anyém... senki másé! Pedig nem igaz; halljátok: nem igaz! Tudjátok kié? A Miklóse is; azé a tacskóé! Hogy melegített az a két tüzes szem eddig... s most egyszerre hidegen hágy... fázom, brr! de hideg is van itt benn! Hát már ti sem adtok meleget? Pini! Szégyelljétek magatokat!

S azzal beleköpött a tűzbe.
— Vagy talán ti is elhagyatok már... Ne, ne! várjatok...

És az öreg hevesen lapátolta a szenet; egész tele lett az egész kemence... A szén teljesen befedte a zsarátnokot... Az öreg arczáról is eltűnt a pir lassanként, szederjes lett és a foga vaczogott...

— Milyen sötét van... Na! bujjatok már elő! — Csak nem fogtok most aludni! — Ott-hon is olyan sötétnek, hidegnek találtam mindent, ha behunyta a szemét, mikor aludt... Azok a gyönyörű szemek... Pedig ma éjjel már azt hittem, hogy többé nem látom őket... ők sem engem... se a világot... az eget... a földet... azt a tacskót, kire oly hosszan néztem, annyi szerelemmel... Igen... igen... hogy nézett rá! És megszorította a kezét...! Hogy pirult a bitang! De az asszony is... Arczán kiesapott a tűz! a tűz, mely valamikor

lángba borított engem is, de most már megfagyaszt. Mikor tegnap átölelt, mikor megcsókolt... láztam, dideregtem... S mikor ott feküdt mellettem, szemét behunyta, azon gondolkodtam, hogyha már engem nem melegítenek tüzes sugarai, minék ragyogjanak másnak?... Jobb, ha soha nem nyílnak ki többé... De még egyszer akartam látni... s mikor felnyitkát, rám néztek, nem mertem tüzüket kioltani. Mert gyáva... az... gyáva voltam!... S azóta fázom!... No! Mi lesz?! — riasztott Bálint a tűzre — csak nem hagyod magad legyűrni a széntől? Nem szeretem a sötétet... azt hiszem, hogy az asszony lehunyt, örökre lehunyt szemét látom... Majk inkább segíték.

És megpiszkálta a szenet; a legyűrt lángnyelvek felszabadultak, dühösen rontottak a fele-kete tömegre és pusztítani kezdték...

— Megesalt engem... halljátok... megcsalt! Azóta, mintha kiloptak volna belőlem valamit... Meg akartam fojtani... és nem tettem, — de megteszem!... Azt a tacskót is elpusztítom! Mind a kettőt!... Csak a vér egy kicsit megint meginduljon bennem... de ugy látszik megfagyott... Hej! tűz! — adj már egy kis meleget! Én is pusztítani akarok! — kiáltá rekedten és belevigyorgott a pattogó tűzbe... ugy, mint te! Neked is ellenséged a szén... ne hagyj magad!... hadd lássam no, melyik az erősebb!...

És Bálint félig kinyitott szájjal nézett a tűzbe. A kemenczében lángnyelvek csatáztak, nyögve, és felettük sustorgott az izzóvá vörösödött kazán... Az öreg gépész homlokán az izzadság

Oroszország Ausztria-Magyarország ellen.

— Bonyodalmak a Balkán-kérdésben. —

Budapest, február 11.

Alig néhány nap múlt el azóta, hogy a monarchia külügyminisztere nyugodt lelkiismerettel számolt el a delegációban arról, hogy a külügyi horizont szép derült kék és teljesen fellelmentes. És ma némi apró villámlások s a láthatár szélére fölkapaszkodó felhőgomolyagok máris vihart ígérnek, nem lehet tudni, vajon rövid idő lefutása alatt nem jut-e a monarchia kellemetlen bonyodalmak középpontjába. Tragikomikus a dologban az, hogy erre a hirtelen időváltozásra éppen a békével dicsekvő külügyminiszter adott okot, azaz, hogy egy odadobott megjegyzésével megbolygatta a macedóniai status quot. „Alapos okom van azt hinni, — így vélekedett a delegáció színe előtt beszélő külügyminiszter, — hogy a porta nem fogja megtagadni hozzájárulását a mitroviczai vasut kiépítéséhez.” Ez a vélekedés azonban — tekintve azt, hogy a mitroviczai vasut az osztrák-magyar monarchia balkáni tervei szempontjából fontos stratégiai jelentőséggel bír — nagyon kellemetlen visszahatást idézett föl Oroszországban, ahol a „Novoje Vremja” már arról cikkezett, hogy ebből az incidensből kifolyólag Urussow herceg bécsi orosz nagykövetet nemsokára véglegesen visszahívják. A világsajtóban nagy hullámokat vert föl ez az újság, az angol lapok a monarchia és Oroszország közt támadt feszültség híret kürtölték világgá, a francia lapok pedig hevesen támadták Aehrenthalt, „Ausztria-Magyarország Delcasséját”-t, aki egész indokolatlanul éppen úgy idézte föl a macedóniai kérdést, mint ahogy azt Delcassé annak idején a marokkói bonyodalommal cselekedte.

Esterházy a magyar delegációban tegnap arról számolt be, hogy a szultán a mitroviczai vasutépítéshez szükséges engedélyt már meg is adta s ezzel egyidejűleg a bécsi félhivatalos sajtó hozzálátott, hogy a bonyodalmakról szóló híreszteléseket megczáfolja. E czáfolatok szerint Oroszország előre értesítve volt a monarchia vasutépítési szándékairól, a bécsi orosz követet pedig nem hívták vissza, csak gyöngéledő egészségi állapotára tekintettel szabadságolták. Am tekintve

azt, hogy a diplomáciában a hosszú szabadság rendszerint a végleges szabadság kezdete szokott lenni s hogy a francia kormány minisztertanácsban foglalkozott az Oroszország és Ausztria-Magyarország közt támadt ellentétekkel, minden czáfolatok dacára jó, hogy ha a közvélemény nem fogja föl tulságos optimizmussal a helyzetet.

A konfliktus.

A mitroviczai vasut ügye hirtelen nem várt hullámokat vert fel a külföldi sajtóban. Különösen a francia sajtó tanúsít nagy idegességet. A párisi lapok majdnem kivétel nélkül a legélesebben támadják báró Aehrenthalt és annak balkáni terveit.

A „Temps” vezércikkét ír, amelyben legelőször szembeszáll egy bécsi lapnak azzal az állításával, hogy Ausztria-Magyarország eddig nem kapott semmiféle konzessziót Törökországtól, azután vizsgálja, hogy miként áll a mitroviczai vasut ügye. A berlini szerződés 25. §-a értelmében Ausztria-Magyarországnak joga van a szandzsákban helyőrségeket szervezni, valamint katonai és kereskedelmi utakat építeni. Természetes volna tehát, mondja aztán a „Temps”, hogy ezzel meg volna adva a jog a mitroviczai vasut építésére is. Másként áll azonban a dolog, ha az 1897. április 29-iki osztrák-magyar orosz megegyezést tekintjük. E megegyezés szerint Ausztria-Magyarország és Oroszország kötelezik magukat arra, hogy fentartják a status-quot. Azzal azonban, ha Törökország engedélyt ad az osztrák-magyar monarchiának a vasut megépítésére, a status-quo megváltozik. Oroszország e tekintetben nem táplál semmiféle kétséget. Másként alig volna érthető az a nagy izgatottság, amely Oroszországban támadt, báró Aehrenthal nyilatkozata után. Ez a nyilatkozat a szláv befolyásnak a keleten való nagy veszedelmét jelenti. A mitroviczai vasut azonkívül elválasztana egymástól két szerb államot: Szerbiát és Montenegrót. A „Temps” így végzi cikkét: „Francia szempontból nekünk nincs semmiféle okunk és alapunk arra, hogy Ausztria-Magyarországot ilyekeztében támogassuk. Szalonikit Konstantinápolylyal francia vonal köti össze, amely tönkre megy, ha a macedóniai vasuti hálózat kiépül. Azonkívül a mi hajós-társaságaink is kárt szenvednek, mert Szaloniki a második vonalba lépne Trieszt után. Az egész dologban csak Törökország lehet megelégedett, mert ezzel a kérdéssel alkalma nyílik arra, hogy Oroszország és Ausztria-Magyarország egységét megbontsa. Rövid idő alatt kiderül, hogy micsoda haszna van ebből Törökországnak.”

A „Matin” is nagyon éles hangon ír. „Ausztria-Magyarországnak is van egy

röhögött Bálint, hiába, mégis megöllek . . . meg, ha mondom, no! Most már nem vagyok gyáva, most már nem félek a belunyt szemektől, a sötétségtől. Akarom, hogy az legyen, hallok, akarom! És úgy lesz, ahogy én akarom.

És azzal ismét szórta be a szemet.

— Egy lapát . . . tíz lapát . . . lesz száz lapát, ezer . . . tízezer . . . egymillió . . . rakom rád a szemet egy évig . . . két évig . . . száz évig . . . ezer évig . . . egy millió évig . . . és mégis kiáltszik a tűz . . . aztán a másik . . . aztán a harmadik . . . és mind, mind . . .

Aikái már telcserepesedtek, szemei vérben forogtak, száján sipolva tört elő a lélekzet, amint a kemenczébe lapátolta a szemet. Már a lapátot is félredobta, a körmeivel vájkált a szénben és véresre feltört kezeivel dobta be egymásután a darabokat . . .

Ekkor néhány munkás élén Miklós sietett be. Az öreg vadállati hörgéssel rohant rá, lerántotta a földre és odaczipelte a kemence elé . . .

— Látod . . . már itt elfojtom a tüzet . . . aztán jössz te a sorra . . . a te szemeidben se lobogion láng . . . sötétséget akarok . . . minde-ni . . .

Miklós hiába vergődött, Bálint vasmarokkal szoritotta le.

Most egyszerre fülsiketítő csattanás hallatszott, — láng, gőz csapott szét a szobában, — a kazán ezer részre robbant és szertevágódó darabjai, mint égő fáklyát röpitették tovább az öreg Bálintot és Miklóst, majd pedig mind kettőt a gépház összeomló falai temették maguk alá . . .

— Itt van ni! milyen hitvány vagy te . . . nem akarsz engedelmeskedni. — pedig hiába, —

Delcasséja — írja a párisi lap — és ennek a neve ott báró Aehrenthal. Ebben a minőségében szükségét érezte, hogy olyasvalamit tegyen, amire senki sem kérte. Ezzel ismét bizonyult, hogy a népek boldogan élhetnének, ha le tudnának mondani arról a szokásukról, hogy ügyeik vezetését államférfiakra bizzák, anélkül, hogy ezeket előbb szájosárral látnák el. Az olyan szabadjára hagyott államférfiak folyton izgatottak és tulbuzgalmukban olyan kérdéseket teremtene, melyek nem is léteznek és országukat zavarba hozzák. Így eszelte ki nálunk Delcassé a marokkói kérdést, amit tőle senki sem kívánt, az osztrák-magyar miniszternek pedig hirtelen az az eszméje támadt, hogy birodalmának „alattvalóira” nézve sürgősen szükséges, hogy Szaloniki irányában Bagdad felé új utat nyisson, hogy Kis-Ázsiában a preponderanciát megszerezze. Ha az alattvalókat megkérdezték volna, hogy óhajtják-e a tulsulyt Kis-Ázsiában, akkor azok bizonyára nemmel fognak felelni.”

Az „Eclair” ugyanerről a kérdéstről cikkezve, azt írja, hogy az orosz politika mindjában elfordul a balkáni kérdéstől. Már III. Sándor czár azt mondta, hogy ő egy kozák életét sem áldozná fel azért, hogy a keleti kérdést megoldja. III. Sándor czár olyan keveset törődött az európai keleti kérdéssel, hogy megteremtette az ázsiai keleti kérdést és bizvást el lehet mondani, hogy Oroszország nem fog hallgatni bizonyos angol lapokra és abba a csapdába, amelyet neki Angolország állított, nem fog bele-menni, amely őt a balkán-kérdés mocsarába rántva, a világpolitikától elvonná.

Francia minisztertanács.

A sajtólárma úgy látszik nem történt komoly ok nélkül. Bizonyítja ezt az, hogy a francia kormány minisztertanácsban foglalkozott a dologgal s erre a minisztertanácsra, információk adása czéljából megidézte Cambon Pál londoni francia nagykövetet is.

Párisi jelentések szerint Clemenceau miniszterelnök elnöklése alatt ma minisztertanács volt, amely főleg külügyi kérdésekkel foglalkozott. Cambon Pál londoni nagykövet Párisba érkezett, hogy jelentést tegyen az Osztrák-Magyar monarchia és Oroszország között támadt eltérések kiélesedéséről. Párisban azt hiszik, hogy Berlinből közvetítő indítványt fognak tenni, amelyet úgy Bécsben, mint Pétervárott is kedvezően fognak fogadni.

A legújabb párisi táviratok arról adnak hírt, hogy a Temps-nak a mitroviczai vasutépítésről közölt cikke nem fejezi ki a francia kormány véleményét, egyáltalán nem félhivatalos jellegű. Jól értesült francia politikai körökben határozottan tagadják, hogy a Temps cikke fedné a kormány álláspontját, az nem egyéb, mint a lapnak legsajátosabb véleménye, abból tehát a francia kormány vélekedésére nézve következtetést levonni nem lehet.

Az orosz követ marad.

Arra a hírre vonatkozólag, hogy báró Aehrenthal expozéjából kifolyólag Urussow herceg nagykövet megválk állásától, a „N. Fr. Pr.” ma azt jelenti, hogy a hír ebben a formában nem felel meg a valóságnak. Urussownak semmi oka sincs otthagyni állását, ha csak az nem, hogy a hetvenéves diplomata, aki csak az orosz kormány határozott kívánságára maradt meg eddig is állásában, már régóta pihenésre vágyik és nyugalomba óhajt vonulni. Ez esetben a nagykövet utóda gróf Pahlen lenne, aki diplomáciai pályája alatt több ízben működött az osztrák-magyar udvarnál s legutóbb Isvolski külügyminiszter oldalán szerepet játszott a karlsbadi és bécsi konferenciák alatt.

Késő éjjel Pétervárról a következő táviratot kaptuk: Teljesen alaptalan az a hír, hogy a kormány visszarendeli Urussow herceg bécsi nagykövetet. Urussow szabadságot kért, hogy kiheverje súlyos influenzájának következményeit, egy ideig még Bécsben marad, aztán a Riviérára fog utazni.

A czáfolatok.

A „Wiener Allgemeine Zeitung” egy jól értesült körökben szerzett információk alapján a következőket jelenti:

Báró Aehrenthal külügyminiszter expozéja, amelyben a Szandzsák-vasut építését bejelentette, pétervári politikai körökben nervozitást idézett elő, deez a hangulat csak rövid ideig tartott s már teljes meg-

nyugvásnak adott helyet. Nem felel meg egyes lapoknak az az állítása, hogy Oroszország nem volt tájékozva báró Achrenthalnak a Sandsák-vasút építését illetőleg táplált szándékairól, holott a német kormány egyenesen a külügyminisztertől kapott értesítést e tervre vonatkozólag. Jól értesült diplomáciai körökben ezzel szemben azt állítják, hogy Németország és Oroszország egyidejűleg és teljesen azonos tartalmu jegyzéket kapott. Szóval, a fentebb közölt párisi távirat kombináción alapul, mert az ügyek jelenlegi állása mellett ki van zárva, hogy közvetítésre legyen szükség Ausztria-Magyarország és Oroszország között.

A delegáció.

Budapest, február 11.

A magyar delegáció üléstermének képe ma megváltozott. A diplomaták helyét csillogó uniformisba öltözött katonák foglalták el, mert a külügyi költségvetés megszavazásával a közös hadügyminisztérium budget-előirányzata került a napirendre. Bevezetésül Szemere Miklós interpellálta meg a közös hadügyminisztert, akitől azt kérdezte, hogy nem adná-e meg az egyévi önkéntesség kedvezményét a jó czéllövőknek. Schönauich közös hadügyminiszter nevében Hoffmann Hugó altábornagy felelt és megnyugtató választ adott.

A napirendre áttérve Okolicsányi László előadó mélyreható, szakszerű beszédben ismertette a hadügyi költségvetést. Nyomatékosan hangsúlyozta, hogy a költségvetés elfogadása azonban nem jelenti azt, mintha meg volnánk elégedve a hadsereg állapotával, sem pedig azt, hogy a reformok tekintetében követeléseinktől elállottunk volna. Majd utalt arra, hogy a katonai kérdések kikapcsolása bizonytalan állapotot teremtett, amely kárára van a hadseregnek is, az államnak is, mert mindegyiket megbénítja és fejlődésében megakasztja. Nagyon helyesen következett ezekből, hogy érdekében áll mindketőnek, hogy a megoldás minél előbb bekövetkezzék és minél kielégítőbb legyen. A megoldás pedig legyen olyan, hogy felelőssége a hadsereg harcalképességét és domborítsa ki a magyar állam tekintélyét. Majd kitért a tisztii fizetések rendezésére. A bizottság nem tudott megegyezni abban, ki illetékes ebben a kérdésben, a bizottság-e, vagy a törvényhozás? A maga részéről méltányosnak tartaná a tisztii fizetések felemelését.

Hoffmann Hugó altábornagy rövid felszólalása követte a nagy tetszéssel fogadott előadói beszédet, majd Szabó István, a technikailag képzett tisztieknek külföldi tanulmányutrá küldését sürgette.

Gróf Zichy Miklós a „Danzer's Armezeitung” támadásaival foglalkozott s határozati javaslatot adott be, amely szerint arra kéri utasítani a hadügyminisztert, hogy tiltsa el az aktív tisztiket ebbe a katonai szaklapba való írástól, s hogy tiltsa meg a tisztii kaszinóknak, hogy erre a lapra előíjessenek. Hoffmann altábornagy azonnal megnyugtató választ adott, amennyiben kijelentette, hogy a hadügyminiszter már három hónappal ezelőtt rendeletet adott ki a fentebbi célból. Majd gróf Zichy Miklós beszédének további részében kifogásolta, hogy a költségvetésben oda nem illő tételek is szerepelnek.

Utána Chorin Ferenc tartalmas és mélyreható beszédben buzdított arra, hogy a leghatározottabban kell ellenállanunk az osztrák politikai körök ama törekvésének, hogy a hadsereget el akarják idegeníteni tőlünk. Beszélt a hadsereg részére történő szállításokról is, amelyeknél szintén érvényesülnie kellene a paritásnak. Magyarországnak — végezte beszédét — végre elhatározó lépést kell tennie; ha

másként nem lehet a meghozott határozatokat végrehajtani, a kvóta megszavazásánál határozottan ki kell mondani, hogy a megszavazott összeg mire fordítottassék.

Bernáth Béla és báró Rudnyánszky József felszólalásai után a vitát holnapra halasztották.

Az ülés egy óraker végződött. Holnapra a következők vannak feliratkozva: Issekutz Győző, Lovászy Márton, Bakonyi Samu, gróf Thorotzkay Miklós, Hoitsy Pál, Ugron Gábor, Tomisics György, gróf Zichy Vladimir, Thaly László, Medakovics Bogdán, Nagy Ferenc, Gál Sándor, Babics-Gyalszky Liuba, Nagy Emil, Szivák Imre és Buzáth Ferenc.

A hadügyi vita valószínűleg péntekig eltart, habár a kormánykörökben a tanácskozást siettetni óhajtják és ma is rossz néven vették, hogy a mai ülést is egy órával előbb rekesztették be.

Az osztrák delegáció is tartott ma plenáris ülést, amelyben a külügyi költségvetést kezdték tárgyalni. Bevezetésül azonban Axmann keresztényszocialista delegátus intézett interpellációt a közös hadügyminiszterhez a magyar ezrednyelv dolgában. Egyenesen kétségbevonta, hogy Magyarországnak lehessen olyan tizenhat ezred, amelynek legénysége háromnegyedrészben a „magyar nemzetiséghez” tartozzék. A magyargyűlölettel izzó interpelláció után megkezdték a külügyi vitát, amelynek folyamán a csehek és a lengyelek erősen támadták Németországot.

Mai híreink a következők:

A horvát delegátusok paktáinak.

Bécsben, a magyar delegáció tagjai között ma nagy felháborodást keltett az a hír, hogy a magyar delegáció horvát tagjai az osztrák delegáció tagjaival tanácskozást folytattak, hogy egyöntetű megállapodásra jussanak az osztrákokkal a katonatiszti fizetésemelések érdekében. A horvátok természetesen, akik ezzel a paktálással most már nyíltan elárulják, hogy az osztrákokkal szövetkeznek a magyar nemzeti törekvések letörésére, örömmel siettek az osztrákok támogatására s bár az összes közös költségvetéseket nem fogadják el, a katonatiszti fizetésemelést megszavazzák. Horvát forrás, egy bécsi horvát könyvnyomatos is jelenti, hogy a magyar delegáció horvát tagjai tegnap elhatározták, hogy a rendes hadi költségvetést nem szavazzák meg, a részletes vitában, a katonatiszti fizetések emelésénél azonban, tekintettel a tisztiek rossz anyagi helyzetére, a tisztii fizetések emelésére fognak szavazni.

A „Fremdenblatt” egy munkatársa előtt Tomisics altábornagy következőleg nyilatkozott a horvátok állásfoglalásáról:

— Mi horvátok, a katonatiszti fizetések emelését feltétlenül szükségesnek tartjuk. Nézetünk szerint ez tisztán gazdasági kérdés és sajnáljuk, hogy a magyarok politikai kérdést csináltak belőle. Mi feltétlenül a katonatisztek és katonai hivatalnokok fizetéseinek emelése mellett vagyunk, ami, mint már említettem, nem politikai, hanem tisztán gazdasági kérdés. Egyébként pedig tekintettel a politikai helyzetre, a katonai költségvetést nem szavazzuk meg, a tengerészeti költségvetést azonban valószínűleg meg fogjuk szavazni.

Kmetty és a lengyelek.

A magyar delegációban a külügyi vita folyamán tudvalevőleg többen érintették a lengyel kérdést s különösen Kmetty Károly foglalkozott behatóan ezzel a kérdéssel. A lengyel sajtó most foglalkozik ezekkel a nyilatkozatokkal s rokonszenvesen nyilatkozik a magyarokról.

A lengbergi Agence Polonaise de Presse a következő táviratot küldte:

„A lengyel sajtó élénk megelégedéssel emlékezik meg Kmetty képviselő nemes magatartásáról.”
A Słowo Polskie ezt írja: Nagyrabecsiüljük

a szláv hangokat, de sokkal fontosabbaknak tartjuk a magyarokéit. Kmetty józan és becsületes nyilatkozata a lengyel nép teljes tiszteletét és háláját érdemli meg.

A Gonjec Polski rámutat arra, hogy a „Neue Freie Presse” Kmetty beszédét agyonhallgatta.

A Gazetta Narodowa kiemeli, hogy Kmetty beszéde a magyarok teljes emancipációját bizonyítja az osztrák állameszme alól és reményét fejezi ki, hogy a magyar delegációban elhangzott beszédek a lengyel-magyar barátságot még szorosabbá fogják tenni. Barátaikat meg tudjuk különböztetni ellenségeinktől. Utóbbiakkal nem törődünk, az előbbieket szavait a legészintébb rokonszenvvel hallaljuk meg.

A magyar delegáció.

A hadügyi költségvetés.

A magyar delegáció üléstermének képe ma egészen megváltozott. A hadügyi költségvetés került napirendre s így a diplomaták helyét a hadügyminisztérium csillogó egyenruhákba öltözött képviselői foglalták el. A közös minisztériumok részéről jelen vannak: báró Burián közös pénzügyminiszter, báró Schönauich tábornagy, közös hadügyminiszter, gróf Montecuccoli tengerészeti parancsnok, gróf Esterházy Pál külügyi osztályfőnök, Hoffmann Hugó altábornagy, Okrugic osztályfőnök, lovag Uriel vezérőrnagy, Maixner Hugó és Ceipek Károly vezérőrnagyok, Eschler, lovag Solter, Höfer, Scharitzer, Blénesi, Czapp ezredesek, Fattinger alvezéres hadbíró, Mosing főhadbíró, báró Klingspor és Borótha őrnagy, szárnysegédek, Lucich sorhajóhadnagy, Anderka hadbíró, Burger százados és Pollack százados. A magyar kormány részéről jelen vannak: Jekelfalussy Lajos honvédelmi miniszter, gróf Zichy Aladár, a király személye körüli miniszter és Bolgár Ferenc államtitkár.

Barabás Béla elnök az ülést tíz óraker megnyitva, bejelenti, hogy Szemere Miklós interpellációt jelentett be a közös hadügyminiszterhez az egy éves szolgálat kedvezményének a jó czéllövők számára való megadása iránt.

Szemere Miklós megindokolja interpellációját. Utal a czéllövészet nagy jelentőségére, amelynek érdekében nálunk az állam alig tesz valamit, az egyesek pedig semmit. Ha mi azt akarjuk, hogy véreink a fegyverekkel banni tudjanak, arra egy biztos módot látok, egy oly megoldást, ami megmozdítja a nemzetet és ami megfundálja egy tollvonással az egész ifjúságnál a modern hadi erények legelsőjét, a czéllövészetet. Ez a csodaszertű intézmény az egy éves katonai szolgálat kiterjesztése a jó czéllövőkre. „Kérem a hadügyminiszter urat tisztelettel: Hailandó-e odahatni, hogy az egy éves katonai szolgálat kedvezménye a jó czéllövőkre (akik ebből nyilvánosan vizsgáznak) mielőbb kiterjesztessék?”

Hoffmann Hugó altábornagy osztályfőnök az interpellációra azt felelte, hogy miután teljesen lehetetlen a fennálló véderő-törvénynek egyes pontjait kiragadni és megváltoztatni, a megvalósulást ebben az irányban is arra az időre kell halasztani, amikor az új véderőtörvényt fogjuk tárgyalni.

Szemere Miklós a hadügyminiszter nyilatkozatát köszönettel veszi tudomásul és reméli, hogy a véderőtörvény revíziója alkalmával a jó czéllövőknek nyújtandó szolgálati időbeli kedvezmény valóra fog válni.

Ezután az országos bizottság a közös hadügyminiszter választ tudomásul veszi. Napirend szerint következik a hadügyi albizottság jelentésének általános tárgyalása kapcsolatban a közös hadügyminiszter 1908. évi költségvetésével.

Okolicsányi László előadó elfogadásra ajánlja a hadügyi költségvetést azzal a megokolással, melylyel az 1907. évi költségvetést elfogadták, mert azóta a hadsereg szükségletei tekintetében semmiféle változás nem történt és mert az 1908. évi költségvetés megmaradt ama határokon belül, amelyek az 1906. évi megegyezés szerint irányadók voltak. A költségvetés elfogadása azonban nem jelenti azt, mintha meg volnánk elégedve a hadsereg állapotával, sem pedig azt, hogy a reformok tekintetében követeléseinktől elállottunk volna. A költségvetés elfogadásánál tisztán az 1906. évi megegyezés volt irányadó, amelynek értelmében mindaddig, amíg az általunk kívánt reformok a hadseregben életbe nem lépnek, csakis oly szükségletekre szavazhatunk meg költségeket, amelyek az 1906. évi megállapított költségek és engedélyezett hitelek keretén belül maradnak.

Attér ezután a részletekre és kimutatja, hogy a költségvetés a normális kereteken belül marad, sőt a létszám nem hogy emelkedett volna, hanem csökkent. Azt a nézetét fejezi ki, hogy az a bizonytalan állapot, amely az egyes kérdések kikapcsolása folytán, a hadseregnek az államhoz való viszonya rendezetlensége által, illetve a rendezések függőben hagyása következtében előállt, tartós nem lehet, mert ez az állapot egyaránt kárára van a hadseregnek és az államnak, mind-egyiket megbénítja és fejlődésében megakasztja. Erdékében áll tehát mind a kettőnek, hogy a megoldás minél előbb bekövetkezzék és minél kielégítőbb legyen. E kérdésnek sikeres megoldása nagy történelmi jelentőségű mozzanat lesz, amelynek sikerétől nemcsak Magyarország, de Ausztriának és a közös dinasztíának sorsa is függ. Különösen két vezérlő szempontnak kell érvényesülni ezen kérdés megoldásában. Az egyik a hadsereg harcászata, a másik a magyar állam tekintélye.

A hadsereget az állam egyik legnagyobb, leghatalmasabb intézményének tekintjük, benne látjuk az állam tekintélyének fenntartását, fizikai erejének megnyilvánulását és a béke biztosítékát. Ilyen intézményért kétségtelenül nagy áldozatokat kell hozni az azt fenntartó államnak. De elsőrangú szükségnek tartjuk a hadseregnek nemzeti irányban való reformját is. A hadseregnek nemzeti irányban való megerősítése nem irányul Ausztria ellen, sőt Ausztriának egyenesen érdeke, hogy a magyar hadsereg, amely a közös hadseregnek kiegészítő részét képezi, minél erősebb legyen, mert ez nemcsak Magyarországnak az érdekeit védi, hanem Ausztriát is.

Ezután rátér a tiszti fizetések szabályozásának kérdésére. A hadügyminiszter az albizottságban bejelentette annak a szükségét, hogy a tisztikar fizetése a megdrágult megélhetési viszonyoknak megfelelőleg újra szabályoztassanak. Ezzel a kérdéssel a hadügyi albizottság foglalkozott és nem jutott kifejezésre egyetlen olyan felfogás sem, amely e kérdés igazságos és méltányos volta elől elzárkózott volna. Általános elismertetett, hogy a helyzet javítására szükség van. Mindazonáltal nem terjesztett az albizottság e tekintetben javaslatot az országos bizottság elé, és pedig azért, mert nézeteltérések merültek föl az albizottságban, valjón ez a kérdés ama katonai kérdések közé tartozik-e vagy pedig a két törvényhozás elé? E nézeteltérést az albizottságokban el nem döntötték, mert a kérdés a jelen pillanatban aktuálisnak nem mutatkozott, mint-hogy a magyar kormánytól szerzett értesüléseink szerint ez a kérdés maga pénzügyileg kétféle előkészítve nincs és ennek következtében a delegáció hatáskörébe tartozó költségmegállapításnak most még nem lehet a tárgya, arra pedig a delegációnak nincs joga, hogy az ő megbízatása idején túlterjedő időre az akkori országos bizottság működésére befolyást gyakoroljon vagy azt terhelő kötelezettséget vállaljon. Ezért az albizottság csak kifejezést adott annak, hogy a tiszti fizetések reformját igazságosnak és méltányosnak tekinti és tudomásul vette, hogy annak előkészítése folyamatban van. Ennek alapján kéri az országos bizottságot, hogy a hadügyminiszter által előterjesztett 1908. évi költségvetést általánosságban fogadja el.

Hoffmann Hugó altábornagy arról szól egy közbevetett kérdés kapcsán, hogy a tisztek tudományos munkálatait nem bírálja felül a hadügyminiszter nyilvánosságra jutásuk előtt. Így a hadügyminiszter Csicseric ezredes szavát tett előadásáról sem tudott. Ezt a fölolvastatás különben is a lapok tévesen értelmezték. A fölolvastatás ezredes egyes tüzérségi kérdéseket tárgyalt hallgatóság előtt. Szólt az ágyúk tüzelésének gyorsításáról s a tábori tarackoknak visszafutó csőrendszerre való átalakításáról. Tényleg azonban sem a tüzelés gyorsításáról, sem a tarackoknak visszafutó csőrendszerre való átalakításáról nem lehet szó. A hadügyminiszter tehát megnyugtatta az országos bizottságot, hogy belátható időn belül újabb változás tervbe véve nincs.

Szabó István behatóan foglalkozik a költségvetés egyes tételeivel és többek között technikailag képzett tiszteknek külföldre való küldését ajánlja abból a célból, hogy az ottani technikai vívmányokat tanulmányozhassák.

Gróf Zichy Miklós a „Danzer Armezeitung” támadásait teszi szóvá és erre vonatkozólag a következő határozati javaslatot nyújtja be: „Határozati javaslat. Utasítatik a hadügyminiszter, hogy a tényleges szolgálati állományba tartozó katonatisztek eltiltsa attól, hogy az Armezeitungba bármit is írjanak; másodsor rendeleti uton tiltsa meg a hadügyminisztert, hogy az egyes tiszteknek, mint a tiszti egyesületeknek és kaszinóknak, hogy az Armezeitungra előfizessenek.” (Helyeslés.)

Hoffmann Hugó osztályfőnök, a közös hadügyminiszter képviselője: Nehogy ez a tárgy további vitakozás anyagául szolgáljon, bátorodom az igen tisztelt országos bizottsággal rögtön közölni, hogy a Danzer Armezeitungjára vonatkozólag minéle intézkedések történtek. (Halljuk! Halljuk!) A szolgálati szabályzat nemcsak a hadsereg, de a honvédségre nézve is határozottan szabályozza, hogy milyen módon van megengedve a sajtóban való közreműködés.

Itt egészen világosan áll az, hogy: „szakfolyóiratokban, amelyek kizárólagosan, vagy csak részben politikai vagy társadalmi kérdéseket tárgyalnak, akár kiadó, akár szerkesztő, akár munkatársi minőségben résztvenni tilos.” A Danzer-féle Armezeitung évek hosszú során itt mint szaklap-színvonalon tartotta magát és a hadügyminiszternek semmiféle oka nem volt ezen lap dolgaiba bármi módon beleszólnia. Mily helyt azonban a lap kezdett olyan irányzatot ölteni, hogy politikai, szociális kérdésekbe avatkozott, a lapot egy ideig meg kellett ugyan figyelni, azért egyszeri fellépés után nem is lehet azonnal kiható intézkedést tenni. Meggyőződés azonban legutóbb a hadügyminiszter ur a tényállásról, nevezetesen arról, hogy a lap az itt történt felszólalások után is folytatotta cikkeit, három nappal ezelőtt kiadott egy intézkedést, amelyet arra való tekintettel, hogy Danzer Armezeitungja az utóbbi időben mutatkozott magatartása folytán politikai és társadalmi irányzatot vett, a tényleges állományú tiszteknek a lapba való írást megtiltotta. (Élénk helyeslés.)

Gróf Zichy Miklós ismét felszólal és kijelenti, hogy a hadügyi költségvetést elfogadja, mert — muszáj! (Derültség.) Egész sereg olyan tétel van, amely egyáltalában nem közös. Itt van például a tiszti leányok nevelése. Hát ez is közös? (Derültség.) Apáknak és anyáknak vannak közös gyermekeik, de tudtával magyar és osztrák tiszteknek közös gyermekeik nincsenek. (Nagy derültség.) Tisztek gyermekei részére három elemi iskolát tart fenn a hadügyminiszter s mi ehhez a kvóta arányában járunk hozzá, pedig ez csak nem közös ügy. A hadügyminiszter átvette a régi budgetirozást, de ez nem maradhat így továbbra. Határozati javaslatot nyújt be, hogy a jövőben a nem közös ügyek ne vétessenek bele a közös költségvetésbe.

Chorin Ferenc: A delegáció hadügyi albizottságában az a felfogás jutott tulsúlyra, hogy a hatvanhetes paritás minden téren érvényesíthetők. A magyar nemzet soha nem mondhat le arról, hogy a paritást a hadseregben továbbra is érvényesíthesse. A hadsereg iránt csak akkor nyílnak meg majd a szimpátiák ismét, ha ezek megvalósulnak. Az osztrák delegátusok a maguk részére foglalják le a hadsereget. Utal gróf Clam-Martinic osztrák delegátus ismeretes nyilatkozatára, hogy a hadsereg Ausztria szimbóluma. Ohajtja, hogy a hatvanhetes alkotásokban rejlő jogaink minél előbb érvényre jussanak, mert ezek legálisak s a törvényben gyökereznek. Itt van azután a tiszti fizetések emelések kérdése. Osztrák részről politikai vonatkozásokban vetették fel a dolgot. Ki akarják sajátítani a tisztek szimpátiáját. A magyar delegátusoktól nem lehet követelni, hogy a törvény világos rendelkezései ellenére olyan költségvetésbe szavazzunk meg, amelyet nem a felelős magyar kormány kezdeményezett s amelynek még a fedezete sincs meg. Nem akar a tiszti fizetések felemelése ellenében kompenzációkat kicsikarni, de amikor arról van szó, nem csodáljuk, hogy élénk tódulnak a hatvanhét óta hangzatos magyar követelések a paritás megvalósítására. Kívánja a maga részéről is, hogy a hadsereg ne csak Ausztria, hanem Magyarország szimbóluma is legyen. Nem akar részletekbe bocsátkozni, de követeli a hatvanhetes törvényekben lefektetett paritás megvalósítását. Azután áttér a gazdasági vonatkozásokra, még mindig nagy érdeklődés mellett beszélve. A hadsereg összes gyalai és arzenáljai Ausztriában vannak s ezek a magyar ipari termelés fogvasztásában nem vesznek részt. Igéretben már bőven volt részünk, szükségünk újabbakra nincsen. Hivatkozik a külföldi államok példára, ahol az államnak a hadsereg szükségletei révén megtérül a magára a hadsereg fordított összeg. Nálunk ez nincs így, pedig a magyar gazdasági paritásnak semmi sem állja útját. A szónok kimutatja, hogy mennyire nem térül nálunk vissza a hadsereg fordított pénz. Hat év leforgása alatt hetven millió koronával kisebb összeg jutott vissza hozzánk, mint amennyi megillet s ez négy százalékos kvótaemeléssel felel meg.

Zboray Miklós: Ne szavazzuk meg a költségvetést.

Chorin Ferenc: Kifogásolja, hogy a hadvezetőség beszámítja az ipari kvótába a Magyarországon beszerzett nyersanyagot is. Megemlíti a textil-ipari áruk beszerzését is. Szól ezután a flottaszállításokról, ahol az anomália óriási. Például hozza fel, hogy a vitkoviçi gyár által felhasznált nyersanyagot is beszámítják ebbe. Nagy kérésekre 1906-ban keresztül tudtuk vinni, hogy a kompenzáció beszerzési csoportonként történjék, de a kompenzáció e módja nagyobb perzentuációt tesz szükségessé más tén. A kvótát legszívesebben úgy szavaznánk meg, ha tudnánk előre, hogy mennyi fog a megszavazott összegből Magyarországra visszatérni. Ez nagyon radikális megoldás lenne, de erre a ténnyel még nem akar lépni. Schönauich álláspontja, amelyet az osztrák delegációban kifejtett, korrekt volt s az 1867. XII. t.-cz-en alapult. Azt a paritást akarjuk mi is, politikailag is, gazdaságilag is. Ha a sérelmek végre megszűnnek, nagyobb lesz Magyarország bizalma és áldozatkészsége is a hadsereggel szemben.

Elnök az ülést öt percre felfüggeszti.

Szünet után

Bernáth Béla: Nem tartja helyesnek, hogy a katonatiszti fizetések ügyét a hadügyminiszter idehozta. Behatóan foglalkozik a sorozási viszonyokkal és a katonai neveléssel és óhajtja, hogy a testi erő fejlesztésére nagyobb súlyt fordítsanak. De kiváló gondot kell fordítani a lelki erő fejlesztésére is, amit különösen a nemzeti öntudat ébrentartása által érhetünk el, mert csak ezáltal lesz bátor és erős hadserege Magyarországnak. Ez pedig nemcsak Magyarországnak az érdeke, de Ausztriának és a dinasztíának is elsőrendű érdeke. A költségvetést elfogadja.

Báró Rudnyánszky József: A magyar nemzet nem akar kedvezményeket, csak a törvényben kikötött paritás végrehajtását. Rámutat arra, hogy a 67-iki törvény nem szerződés Magyarország és Ausztria között, hanem egyezmény a korona és a magyar nemzet közt. A magyar 67-es törvényeket előbb hozták, mint az osztrákokét, amiből következik, hogy a magyar törvények végrehajtásának követelése teljesen legális és az osztrák törvénynek a fogyatékosága, hézagossága a mi törvényes jogainkat se nem csorbíthatja meg, se nem homályosíthatja el. Ezután rátér a tiszti fizetések kérdésére és kifejti, hogy a delegáció a költségvetésre vonatkozólag nem bír kezdeményezési joggal.

Issekutz Győző az idő előrehaladottsága miatt kéri beszédének a legközelebbi ülésre való elhalasztását. Ehhez az országos bizottság hozzájárul.

Elnök javaslatára ezután elhatározták, hogy a legközelebbi ülést holnap, szerdán délelőtt 10 órakor tartják és annak napirendjén lesz a hadügyi albizottság jelentésének és a hadügyi költségvetésnek folytatódó tárgyalása.

Ezzel az ülés véget ért.

A delegátusok a konzuli akadémiában.

A magyar delegátusok ma délután Barabás Béla elnök és gróf Zichy Tivadar alelnök vezetésével a konzuli akadémiába mentek, ahol meggyőződést kívántak szerezni az ott néhány évvel ezelőtt behozott magyarnyelvű oktatás eredményéről. Az intézet épületében a vendégeket báró Call és gróf Esterházy külügyminisztériumi osztályfőnökök, Sonnleitner főkonzul, a konzuli osztály főnöke, Winter főkonzul igazgató és Stoka, Farkas és Szilágyi magyar tanárok fogadták. A vendégek megtekintették az intézet szép helyiségeit, könyvtárát, vizsgázótermet és a növendékek lakályosan berendezett termeit is. Az intézetnek ez idő szerint 39 növendéke van, akik közül 11 magyarországi.

A társaság azután visszatért a vizsgázóterembe, ahol a második évfolyamba tartozó osztrák növendékek jelentek meg. A vizsga tárgya a magyar irodalom volt. A német anyanyelvű növendékeket felszólították, mondják el röviden valamely magyar novella tartalmát. A tanítványok teljes precizitással és világosan feleltek meg e feladatnak. A harmadik évfolyambeli tanítványokhoz a magyar történelemben válogott kérdéseket intéztek, így az arany bulláról, Szent László király uralkodásának jelentőségéről, Bocskay Istvánról és egyéb történelmi eseményekről beszéltek a tanítványok. A magasabb évfolyambeli növendékekhez gyakorlati irányú kérdéseket intéztek, főleg olyanokat, amelyek jövő pályájukat érintik. A vendégek ismételt maguk intéztek kérdéseket a tanítványokhoz, akik magyar nyelven, hiba nélkül válaszoltak. A magyar tanítványokhoz fesztelen tárgyalás közben magyar közjogi tárgyú kérdéseket intéztek, miközben kitértek, hogy a növendékek feltűnő jártassággal bírnak a magyar közjog terén. Végeztül báró Call barátságos bucsuszavakat intézett a vendégekhez, akiknek nevében Barabás elnök mondott köszönetet, kifejezést adva teljes megelégedésének afelett, hogy a paritás szelleme bevonult ezen intézetbe és azon reményének adott kifejezést, hogy a magyar nyelv tudása a kölcsönös megértés és kölcsönös méltányosság útját fogja egyengetni a két állam között. A legkellemesebb benyomásokkal távoztak a vendégek az intézetből és távozásuk alkalmával köszönetet mondtak Szivák Imre képviselőnek, aki ezen látogatás eszméjét felvetette.

Az osztrák delegáció.

A külügyi költségvetés.

Az osztrák delegáció ma délelőtt fél tizenkét órakor plenáris ülést tartott, amelynek napirendjére a külügyi költségvetés volt kitéve.

Fuchs elnök az ülést megnyitva, meleg szavakkal emlékezik meg az elhunyt toszkánai nagyhercegről, a lisszaboni merényletről és a bizottság belecselezte.

sével felkéri báró Aehrenthal külügyminisztert, hogy a delegáció részvétét tolmácsolja a portugál követnek.

Axmann és társai delegátusok a magyar ezrednyelv tárgyában meginterpellálják a közös hadügyminisztert. Utalnak a hadügyminiszternek az osztrák delegáció hadügyi albizottságában elhangzott fejtegetéseire, amelyek szerint 16 gyalogezrednél csakis a magyar nyelv, 17 ezrednél a magyar és egy másik nyelv, 4 ezrednél pedig három ezrednyelv van bevezetve. A tényállás az, hogy még olyan 16 ezred sem létezik, amelyekben a magyar nemzetiség háromnegyed többségben volna, annál kevésbé érthető, hogyan lehet 16 ezrednél tisztán a magyar ezrednyelvet kötelezővé tenni. Ebből világosan kitűnik, hogy ezen ezrednél a legénységnek legalább is negyedrészt előtte érthetetlen nyelven képezik ki és kényszerítik annak megtanulására.

Az interpellálók a következő kérdéseket intézik a hadügyminiszterhez: 1. Mik a közös hadügyi kormányzat alapnézetei az ezrednyelv tekintetében? 2. Mily vezérelvek szolgálnak zsinórmértékül több nyelvnek egy ezredben való bevezetésénél és az ezrednek nemzetiségek szerint századokra való osztásánál? 3. Hogyan magyarázható meg, hogy 16 ezrednél a magyar nyelv egyedüli használata van előírva? 4. Mily álláspontot foglal el a közös hadügyi kormányzat a magyarok azon kívánságával szemben, hogy a hadkiegészítő kerületek tendenciózus nemzetiségi szempontból megváltoztassanak?

A delegáció a külügyminisztérium költségeloirányzatának második olvasását kezdi meg.

Bacquehem előadó bevezeti a vitát.

Utána Kiofac delegátus beszél és sajnálatának ad kifejezést, hogy azon új áramlat, amely a parlament reorganizációjához vezetett, a külügyminisztériumba nem hatolhatott be. Rámutat Németországnak különösen a Balkánon és Kis-Ázsiában követett terjeszkedési politikájára és ama veszélyekre, amelyek e terjeszkedési vágyból reánk háramolhatnak. A balkán-politikáról szólva, kijelenti, hogy a delegációkban ugyan folyton békés gazdasági politikát hirdetnek, a tényleg követett politika azonban teljesen ellenkező jellegűt mutat. Óvást emel olynemű házard politika ellen, aminőt a Balkánon követnek, amely véres háborúhoz vezet.

Dzieduszycki kijelenti, hogy anélkül, hogy egy más állam belügyeibe avatkoznék, szóvá kell tennie a delegációban, az egyedüli fórum előtt, egyes osztrák és magyar alattvalók bizonyos külföldi ügyeit. Utal arra, hogy Poroszországból kiutasítottak osztrák és magyar alattvalókat és ez esetekben a külügyminisztérium közbelépése gyakorta sikertelen volt. Ez okból utólag azzal a kérrrel és kívánsággal fordul a külügyminiszterhez, vegye minden erőlyel védelmébe ezen osztrák és magyar állampolgárokat. A fennálló előírások szerint zsidó vallású külföldiek Poroszországban időszerű alkalmával esetről-esetre tartózkodási engedélyt tartoznak kérni. Reméli, hogy a monarchiának Poroszország keleti részében lakó polgárait nem fogják örökölt, avagy jogosan szerzett vagyonukból kiforgatni. Hangsúlyozza, hogy amióta Hohenlohe, majd Billov herceg vette át a porosz kormányt és a német kancellári hivatalt, a Poroszországban lakó osztrák állampolgárok érzelmeit, érdekeit nem veszik oly módon tekintetbe, amint az, tekintettel a szövetséges viszonyra, illelnek. Tudja, hogy Ausztria Németországnak ismételtén értékes támogatást nyújtott, így Algézirászbán és a hágai konferencián, de nem tud oly esetet, amidőn Németország ellenszolgálatot tett volna, kivéve, ha ez titokban történt. Nem hallotta, hogy Németország támogatná a macedóniai akcióit, ellenben nyílt titok, hogy a monarchia balkáni kereskedelmét évről-évre jobban kiszorítja.

Tittoni delegátus hangsúlyozza, hogy a szociáldemokraták a külügyi politika megítélésénél a következő alapelveket tartják szem előtt: a béke fenntartását, amennyiben ez a proletáriátus életfeltétele. A katonai terhek leszállítása, bőles külügyi politika és a külföldi hatalmakkal való baráti viszonyok révén olyképpen, hogy az a kereskedelem és ipar érdekeit előmozdítsa. Elismeri a hármasszövetség jelentőségét és kívánatosnak tartja, hogy Olaszországgal való szíves viszony álljon elő, amivel szabadulni lehetne Németország gyámsága alól.

Lovag Jendrzejovic delegátus kijelenti, hogy a lengyelek jó és hű osztrákok, mert megengedik, hogy lengyelek maradjanak. Az a bírálát, amely a lengyel képviselők részéről a porosz kormány akciója ellen irányul, nem irányul a német nép ellen.

Nemetz a hiányos konzulátusi védelmet hibáztatja és utal arra, hogy Németországon a beteg munkást eltoloncsolják. Követeli a konzulátusok ügyének kifejlesztését.

Baumgartner tiltakozik azon hír ellen, hogy a vatikáni palotákat az olasz nemzet tulajdonának tekintik.

Schlegel azt kérdezi, mely ügyek pragmatikailag közősek és felszólítja a minisztert, hogy a plénumban adjon kifejezést azon nézetének, hogy népjogi személynek csak a monarchiát tartja.

A tárgyalás ezzel véget ért. A legközelebbi ülés

holnap délelőtt 10 órakor, mikor is a mai vitát folytatják.

A hadügyi albizottság ülése.

Az osztrák delegáció hadügyi bizottságának albizottsága ma este ülést tartott, amelyen dr. Fiedler kereskedelmi miniszter, valamint a földművelésügyi minisztérium képviselői is résztvettek. A tárgyalás a hadügyminiszternek a múlt évi delegáció által elfogadott, a hadsereg részére szükséges szállításokra vonatkozó határozatokra adott válasza felett történik. A tárgyalást holnap délután folytatják.

Politikai hangulatok.

I. A külügyek rendben . . .

A külügyek rendben vannak, tapsoljatok. Rendben vannak a külügyek, ezt jelentik ma a bécsi harsonák. A nagy tekintélyű delegátusok bevégezték a külügyi vitát plenáris ülésen, miután az albizottságban előzetesen vitakoztak a legfontosabb témák felől és megállapították a formulákat, amelyek olyanok, mint a Kwizdafluid, minderre lehet használni, meg is lehet inni, egyes testrészeket be is lehet vele dörzsölni és csak kellő szuggeszció kell hozzá s minden baj ellen használ. Bármennyire is megállapodtak azonban az albizottsági üléseken a formulákban, a plénumban, vagyis a nyilvános üléseken, mégis voltak beszédek és e beszédekből keletkeztek viták. Eme tényre kapcsolatban dicsériadákat olvasunk, hogy ime, a delegátusok dolgoznak és légy boldog hon! a delegáció vigyáz a hazára.

Aki nem ismeri a helyzetet, az nem érti, hogy mit jelent ez a dicsériadá. Az előismertekhez az szükséges, hogy tudjuk, minő közzélemény keletkezett ama képviselőházzal szemben, amelyikből a közös ügyek tárgyalására bizottságot választottak, amely bizottság régi szabály szerint delegációnak nevezetik. A közzélemény azt állapította meg, hogy a koalíciós képviselőház tagjai általában komoly dologhoz nem értenek, tanulmányuk és képzettségük hiányos és különösen a függetlenségi rész bajosan illeszkedhetik be abba a körbe, ahol alapos munkára van szükség. Ez a rész az ellenzéki oldalon könnyebben boldogulhatott a negációval. Amikor csak azt kellett kijelenteni, hogy a függetlenségi politika nem ismer közös ügyeket, nem vesz részt a kvótabizottságban és nem küld tagokat a delegációba, akkor népszerű agitációt fejtethet ki a függetlenségi párt. Hisz az országban méltán népszerű volt az, hogy kvótát ne ismerjünk el törvényesnek, miután a közös ügyekből csak Ausztriának van haszna és a szervezetek fenntartására adott költségek tulajdonképpen a mi megkárosításunkra adatnak, mi magunk izzadunk pénzt arra, hogy cilenségeink fegyvereket szerezhessenek Magyarországnak ellen. Mikor még a régi szabadelvűpárt is folytonosan hangoztatta, hogy a közös szükségleteket nem szerzik be a kvóta árnyában s például a hadsereg felszerelését és ellátását Ausztriában vásárolják s Magyarország részére igen kicsiny, a kvótának egyáltalában meg nem felelő hiányad jut. Persze akkor minden függetlenségi érzésű ember örvendett azon, hogy a függetlenségi párt egyszerűen megtagadja a kvótát és a delegációt. Mert a külügyi dolgokban ugyanezek a panaszok mutatkoztak, más variációkban. Hogy nincs meg a paritás. Hogy Magyarországot nem veszik számításba a külügyi politika intézésénél, hanem ott a császári udvar és az osztrák diplomácia dirigál. Hogy a külföldön a magyar ember nem talál hatóságot, amelyik őt megvédelmezze és jogait oltalmazza. Hogy a mi speciális gazdasági és kereskedelmi érdekeinket a nagykövetek és

konzulok nem képviselik. A függetlenségi pártnak ebben is kényelmes dolga volt. Miután a közös ügyekben az együttes részvételt megtagadta, nem kellett törődnie vele, hogy mások mit csinálnak.

De a koalíció hatalomra jutásával megváltozott a helyzet. A függetlenségi párt már a kvóta-bizottságban résztvevő és most vállalnia kell a felelősséget a kvóta felemeléséért. A függetlenségi beint van a delegációban és most annak minden részlete, ami a közös ügyeket érinti, az ő számlájára iratik. Talán azért ondolták, hogy miután a bizalmas jellegű albizottsági üléseken az osztrákokat kedvelő közös miniszterekkel megegyeztek, hát a nyilvános üléseken már nem lesz több beszéd.

Erre vonatkozik aztán a dicséret, hogy ime négy napos vitát tudtak rendezni. Ime felsorolták az összes gravameneket. (Mint régen a szabadelvűpárt.) A miniszterrel szemben, nevezetesen a külügyminiszterrel szemben, megállapították a bünlajstromot és elszavalták. (Akárcsak Pap Géza és társai.) És válaszára, nyilatkozattételre szorították a külügyminisztert, akit báró Aehrenthal Lajosnak hívnak. (Mint a szabadelvű pártok ama másikát, akit gróf Goluchovszki Agenornak neveztek.) Továbbá a külügyminiszter bizonyos kívánalmak teljesítését megígérte, némely intézkedéseket kilátásba helyezett és fogadkozott, hogy a legjobb uton vagyunk a paritás felé. (Ilyen beszédtényekkel Goluchovszki már többször jubilált s mégis, mint Magyarország ellensége vált meg állásától.)

Ime a nagy viták eredménye, a beszédcsoport hatása. És a legnagyobb eredmény, hogy függetlenségi részről halljuk a hármasszövetség dicséretét.

A hármasszövetség dicsérete arról az oldalról, ahol mindig e szövetség fanatikus kárhoytatását hallottuk. Hát nem óriási eredmény-e ez? Mondhatja-e most már valaki, hogy a külügyek nincsenek rendben. Bizony rendben vannak.

* * *

II. Ki beszél?

A magyar delegáció nyilvános ülésén felszólt valaki és éles támadást intézett az osztrák szellem és az osztrák befolyás ellen, amely törvénytelen és a melyik Magyarországot ugy erkölcsileg, mint anyagilag megkárosítja, jogtalanul kifosztja.

Felszólt valaki és igen alapos beszédben, amelyben a törvényes állapotot követelte, kimutatta, hogy a paritásnak érvényesülnie kell.

És ugyanezen felszóló szintén alapos tényekkel dokumentálva bizonyította, hogy az osztrákok arra törekednek, hogy a magyar nemzet és a hadsereg közt ellentéteket idézzenek elő. Erélyesen tiltakozott ellene. Tiltakozott teljes energiával minden olyan tény ellen, mely a magyar alkotmányosságot sérti.

Világosan megállapította például azt is, hogy a magyar delegáció semmi olyat se szavazhat meg, amire nem a magyar kormány tesz előterjesztést, tehát ha a katonatisztek fizetésemelésére ily javaslat történik, ez ellen tiltakozni kell és vissza kell utasítani. Dörgött és agitált, hogy a hadseregben érvényesüljön a paritás. Erélyesen felszólt az osztrák gyáripár egyoldalú pártfogása ellen, ami a magyar ipar megkárosítását jelenti. Tiltakozott ellene, hogy a hadsereg, mint fogyasztó, nem téríti meg a magyarság részéről a fenntartására adott költségeket. Követelte, hogy a kvóta megszavazásánál állapítsák meg, hogy abból mennyit kell magyar ipari cikkekre fordítani.

És ezek után az olvasó méltán kérdezheti,

hogyan volt az, aki így beszélt? Ki volt az a kurucz? Ki volt az a bátor, szokimondó delegátus?

Talán Barabás, az elnök, az öt negyvennyolcas? Nem, ő nem volt. Ő elnökölt, tehát nem is szavazhatott.

Avagy valamely más függetlenségi volt. Tán éppen egy véletlenül beszabadult disszidens, egy ál Nagy György, vagy maga Lengyel Zoltán.

Nem, igazán nem közülök télt ki.

Hanem, hogy a kíváncsiságot ne fesszitsük a végletekig, bizony megmondjuk, hogy ez a bátor, ez a teljes fegyverzettel sikra szálló férfi, ez egy régi hatvanhetes volt, nem negyvennyolcas, nem is képviselő, hanem főrendiházi tag, éppen — Chorin Ferencz volt.

Tempora mutantur . . .

Budapest, február 11.

Uj telegkönyvi rendtartás. Az igazságügyminiszter megbízásából dr. Dévai Ignác, az igazságügyminisztériumba berendelt kir. ítélőtáblai bíró elkészítette az új telegkönyvi rendtartás tervezetét, amelyet a miniszter szakértekezleti megvitatás alá bocsátott. A szakértekezletnek, amely Imling Konrád igazságügyi államtitkár elnöklése mellett folytatja tanácskozásait, tagjai: a bíróságok részéről Illés Jenő és dr. Karsa László kuriai bírák, Zöld Adorján, a Kuriához beosztott ítélőtáblai bíró, Horváth Géza ítélőtáblai bíró, Osváth Imre és Paradeiser János törvényszéki bírák, Kricsa Izidor telegkönyvvezető, az ügyvédi kar részéről dr. Baross Lajos és dr. Eisler Zsigmond budapesti ügyvédek, az igazságügyminisztérium részéről a tervezet szerkesztője, mint előadón kívül: dr. Kemény Andor és dr. Bartha Richárd törvényszéki bírák. Az értekezlet eddig két napon át, folyó évi január 20-án és február 10-én foglalkozott a tervezettel és annak a telegkönyvi berendezést, valamint a telegkönyvi bíróságokat tárgyzó két első fejezetét tárgyalta le. Az értekezlet e hó 17-én, hétfőn délután 5 órakor folytatja tanácskozását az igazságügyminisztériumban.

A nemzetiségiek panaszkodnak. A nemzetiségi csoportban — mint egy kommunikében hírül adják — nagyon izgatott a hangulat a román sajtó üldöztetése miatt. Szombaton tudvalevőleg a „Lupta” egyik szerkesztőjét itélték másfél évi államfogházra és 1500 korona pénzbírságra, hétfőn pedig a kolozsvári esküdt-szék ítélte el a „Libertatea” szerkesztőjét ugyancsak másfél évi fogházra és 1000 korona pénzbírságra. A „Gazeta Transilvania” egyik szerkesztője csak a napokban jött ki az államfogházból, egy csomó román újságíró pedig most tölti ki büntetését a váci és szegedi államfogházban. Ezenkívül csaknem az összes magyarországi román lapok ellen a sajtóperek egész tömege van folyamatban államellenes izgatás miatt. Így a „Lupta”-nak 10 ilyen sajtópere van folyamatban a budapesti törvényszéknél, a „Tribuna”-nak ennél is több a nagyváradi törvényszéknél. A nemzetiségiek a román sajtó kíméletlen üldöztetését az igazságügyminiszter körrendeletének tulajdonítják, melyben felhívta az ügyészeket, hogy a román sajtót fokozott figyelemmel kísérjék. A román lapok vezércikkben foglalkoznak a budapesti sajtóbírószék szombati ítéletével. A „Tribuna” megemlékezően Kossuth Lajos, Wesselényi és Lovassy László bebörtönözteséről, azt mondja, hogy Metternich elnyomatási rendszere a magyarokat a forradalomhoz vitte, a románok nem fognak forradalmat csinálni . . . A „Lupta” azt mondja, hogy a szigorú ítéletet csupa zsidó esküdt hozta és Quo vadis című vezércikkét így fejezi be: Hová visz bennünket az a „szerencsétlen magyar egységes állameszmé?”

A geryeszegi választás. Marosvásárhelyt Maros-Torda vármegye központi választmánya ma ülést tartott, amelyen a geryeszegi választást február 26-ára tüzték ki. Választási elnök lesz Csékme Ferencz geryeszegi esperes, helyettes elnök dr. Szennner József megyei másodaljegyző.

KÜLFÖLD.

Osztirák költségvetési bizottság. Az egyenesadók tételének folytatolagos tárgyalásánál Karitowsky pénzügyminiszter az adóleszállításról szól. A márczius 7-én kezdődő ankét az ország pénzügyi helyzetének javítása tárgyában, több adóügyet is fog tárgyalni. A nyilvános számadásra kötelezett vállalatokról azt mondták, hogy főleg a bankok viselhetnek magasabb adót. Ha e tekintetben a magyar adóreformra utáltak, melynek tételei állítólag sokkal alacsonyabbak, megelégedtek arról, hogy e tételek csak az új jövedelmi adóra vonatkoznak, amelyet a magyar részvénytársaságoknak a kereseti adó mellett fizetnek. Bejelenti a szövetkezetek megadótartására vonatkozó törvényt, amely gondoskodni fog az érdekeltek körök jogos kívánságaival. A vitát ezután bezárták.

A portugál válság. A király és a trónörökös holttestének átszállítása a Pantheonba, nagy ünnepséggel ma délután 3 órakor kezdődött az egész kormány jelenlétében. A székesegyházban a lisszaboni patriárka végezte az egyházi szertartást. A koporsókat azután a Pantheonba vitték, ahol a patriárka az elhunytakat feloldotta vétkeik alól. A holttesteket átadásáról jegyzőkönyvet vettek fel, amelyet a koporsók kulcsaival az országos levéltárban fognak elhelyezni.

Franko volt miniszterelnök ma Marseillesbe érkezett, ahonnan három rendőrtisztviselő kíséretében tovább utazott Genuába, Du Ferreira név alatt.

Amália királyné tegnap egy újságíróknak sirva panaszkodta, hogy a merénylők legnagyobb részét mind-azideig nem tudták elfogni. A királyné azután a következőket mondotta:

— Amint köpenyegemet a trónörökösre borítottam, hogy megvédjem a veszedelem ellen, észrevettem, hogy egy ember rám fogja fegyverét. Mellettem a kocsi párnái közt holtan feküdt férjem és én elhatároztam, hogy legalább fiamat mentem meg, ha mindjárt az életem árán is. E pillanatban a gyilkos összeesett. Ezek után az én kötelességem egészen világos. Egyedül Manuel fiamnak élek, aki jóformán még gyermek s rászorol anyja tanácsaira és segítségére. Én tölem sohasem fog egyebet tanulni, mint a hazája szeretetét, népe iránt való kötelességeit és a törvények tiszteletben tartását. Biztosra veszem, hogy őt mindenki szeretni fogja. Manuel komoly, szorgalmas, minden jóra kész és teljes erővel azon van, hogy felelősségteljes kötelességének már most minél tökéletesebben megfeleljen. Ma például teljes két órán át tanácskozott a miniszterelnökkel. Két apróságot említek csak fel, ami nagyon jellemzi őt. Többek közt így szólt a miniszterelnöknek: Azt mondja ön, hogy az embereket bársonykeztűbe bujtattott vaskézrel kell kormányozni. Én azonban azt hiszem, hogy addig, ameddig lehet, a kéznek is oly puhának kell lenni, mint a bársonynak. A tengerészkatonák, akiket 1906-ban száműzték, minden veszedelem nélkül visszahívhatók. Ha valaki oly fiatalon került a trónra, mint én, annak első kötelessége a megbocsátás. A mi feladatunk másrészt abban kulminál, hogy a pártok közt egyetértést teremtsünk. Kész vagyok az ön tanácsait követni, ha azok népem jogos kívánságainak teljesítésére irányulnak. Ha kormányom népszerűtlenné válik, akkor nekem is lehetetlenné vált, hogy népem körében nyilvánosan megjelenhessek.

Lisszabonból jelenti a Frankfurter Zeitung tudósítója, hogy a caxiari városgázból tegnap szabadon bocsátottak 100 politikai foglyot. Mikor a lisszaboni vasutállomásra érkeztek, nagy tömeg várta őket s e kiáltással üdvözölte: Éljen a szabadság! A sajtócenzúra megszűnt, csak a külföldre szóló táviratokat cenzurázzák.

A bécsi községtanács mai ülésén Porzer alpolgármester megemlékezett a portugáliai merényletről és az osztirák császárváros közönségének részvétét fejezte ki. A közgyűlés elhatározta, hogy a polgármester utján eljuttatja részvétét a bécsi portugál követhez. Az alpolgármester beszéde alatt a szociáldemokraták és a liberálisok kivonultak a teremből és csak aztán tértek ismét vissza. A keresztényszociálisták rájuk kiáltottak: Pfuj zsidók! Szép hazafiak!

Lisszabonból jelenti a Frankfurter Zeitungnak, hogy tegnap éjszaka titokban eltemették azt két merénylőt, akiket a királygyilkosság után a rendőrök agyonlőttek és az ártatlanul agyonlőtt Dacostát is.

Német költségvetési bizottság ülése. A költségvetési bizottság ma a külügyi költségvetést tárgyalta.

Egy interpellációra Schön államtitkár kijelentette, hogy nem emlékezik arra, miszerint a kancellár Marokkóra vonatkozó fehér könyvet kért ki. A bagdadi vasutat illetőleg megjegyzi, hogy a német társaság a Taurus-vonal kiépítéséhez fog, mihelyt megkapja a szükséges török garanciákat. E vállalat háttérben ne keressünk politikai indokokat, mert az tisztán gazdasági jellegű, amit a többi államok is elismertek. Nincs kizárva, hogy a vállalatban idegen tőke is résztvesz.

Az amerikai elnökválasztás. A „Louisville Courier” jelenti, hogy a demokrata-párt Johnson, Minnesota állam kormányzóját lépteti föl elnökjelöltnek. A legközelebbi napokban fogják közzétenni Johnson kiáltványát, melyben programját körvonalozza és a polgárságot felhívja ennek támogatására. Henry Watterson, a fentebb említett lap kiadója, helyesli ugyan Johnson felléptetését, de nem hiszi, hogy ezzel megakadályozhatná Bryan jelölését. A délvideki köztársaságiak hatalmas pártja erős küzdelmet fejt ki Taft elnökjelöltsége érdekében, míg Roosevelt újraválasztásával szemben szinte ellenséges érzülettel viselkedik. Az egyes helyi gyűléseken élesen elítélték a köztársasági párt központi vezetőinek magatartását. Ennek hírére a központ több politikai bizalmiférfit küldött a déli államokba, hogy ottani híveik között a pártfegyelmet minden körülmények között helyreállítsák. Ugy látszik, hogy a délvidekiek pártforrongását Knox, Fairbanks, Fannon és Hughes elnökjelöltek szövetkezése idézte elő, akik a Rooseveltt örökségeért folytatott versenyből Taftot mindenképpen ki akarják zárni.

Francia minisztertanács. A miniszterek tegnap értekezletre gyűltek össze, hogy Sarpentiernek a munkások nyugdíjpenztára tárgyában pénteken tárgyalásra kerülő interpellációjával foglalkozzanak. Caillaux és Briand miniszterek jelentést tettek az egyházi javak likvidációjának megvizsgálásával megbízott bizottság előtt történt megjelenésükről.

Az angol kormány és a tengerészeti költségvetés. Az angol tengerészeti költségvetés szándékolt leszállítása a liberális párt kebelében meghasonlást okozott. A liberális képviselők tegnap este gyűlést tartottak a flotta részére szánt kiadások megnyirbálása ellen és elfogadott határozati javaslatukban igen élesen elítélték hajóépítéskor tervezett megszorítását. A kormány két tűz közt van és mindent megtesz a békés megoldás érdekében, de hir szerint az esetben, ha a parlament a tengerészeti költségvetés leszállítását elutasítja, az egész kormány visszalép. A kabinet egyik tagja ezt magántitkára útján már tudára is adta a liberális képviselőknek.

A lengyel javaslat ellen. Berlinben körülbelül háromezer lengyel részvétellel testvéries összeüvétel című tiltakozó gyűlést tartottak a lengyel javaslatok ellen. Czariniszky birodalmi képviselő a kiáltási javaslatokat az egész német nép szegényének s a kereszténység csúfságának bélyegezte. Ez a javaslat gyűlöletben fogamzott meg és gyűlöletet fog fakasztani. A birodalmi kancellár rossz lelkiismeretét valótlanságokkal igyekszik megnyugtanni és a lengyel birtokok növekedéséről hamis adatokat közölt. (Felkiáltások: Hazug! Rágalmazó!) A kancellárnak e kérdésben tanusított magaviselete nem méltó egy kulturált első tisztviselőjéhez. Egy lengyel újságíró beszédében azt hangoztatja, hogy bármit tehet a kormány, még ha a javaslatokat visszavonja is, akkor sem nyeri meg lengyeleket Németország számára. A nyelvkérdésre vonatkozólag több szónok kijelentette, hogy német nyelven lengyel ember sohasem fog népgyűlést összehívni és ha mégis akadna ilyen, senki sem fog azon részt venni.

Az amerikai haditengerészet fejlesztése. A képviselők házában tengerészeti bizottsága két Delaware-típusú csatahajó építésén kívül 10 torpedóuzó és 8 tenger alatt járó hajó építését javasolta. A folyó költségvetési évre haditengerészeti célokra összesen 1100 millió dollár engedélyeztetett.

Viharos ülés a dumában. A дума legutóbbi esti ülésén szokatlan botrány játszódott le. Miljukow, a kadettáért ismert vezére, volt feliratkozva a nyilvánosságban bizonyos ülésekről való kirekesztéséről szóló napirendhez. Alig hívta fel azonban Volkonszki elnök szólásra, a szélső jogpártnak, a nemzeti pártnak, a mérsékelt jogpártnak és az oktobrista pártnak csaknem valamennyi tagja felkelt helyéről és elhagyta a termet. Mindez oly gyorsan történt, hogy egy előre megbeszélés tüntetés benyomását keltette. A szélső jogpártiak közül mindössze néhány pap és paraszt ma-

radt a teremben, akik jóformán azt sem tudták, miről van szó. A cenzurában egyedül Gucskov maradt ülve. Feleletképpen a többség demonstrációjára a balpártiak fülsiketítő lármában törtek ki, s az elnöknek csak hosszas fáradtság után sikerült a csendet helyreállítania. Az ülést mindazonáltal később fel kellett függeszteni.

Marokkó. Abdul Aziz meghallja Rabatból Mequinez és Fez felé menetel. A mequinezi basa szükségét érezte, hogy a város erődítményeit rendbe hozza, mert a környező törzsek pénzigéretkei dacára sem pártolnak el Abdul Aziz szultántól.

Szana Tamás meghalt.

— 1844—1908. —

A magyar irodalomnak halottja van: Szana Tamás elköltözött az élők sorából. Hatvannégy éves korában, folytonos munkában töltött élet alkonyán érte utól a halál. Esztétikai író volt és kép-kriikus, objektív, nagytudású ember, aki a kritikai tollat sohasem használta igaztalan támadásokra.

Tehetsége igen sokoldalú volt; egyformán írt verseket, novellákat, szerkesztett lapot és végül igazgatója lett az Urániának. A Petőfi-társaság megalapításában nagy része volt. Fiait korában sokat csipkedték irodalmi működéseért és Dóczy Lajos róla írta a híres, sokat idézett szatíráját: Miért lett író Szana Tamás?

Az annak idején európai szenzációt keltett képvásárlást — Pulszky Károly afférját — Szana Tamás pattantotta ki és bebizonyította, hogy a Rafael-képek hitt festmény. Piombo munkája. Szana sokoldalú munkásságában mint műfordító is elsőrendű volt s úgy versben, mint prózában a külföld nem egy remekét ültette át nyelvünkre.

A jószágos öreg urat mindenki szerette és mindenki becsülte. Váratlan halála gyásza az irodalmunknak.

Szana Tamás életének és munkásságának főbb mozzanatait a következők:

Született Tiszafüreden (Hevesm.) 1844. január 1-én. Atyja, Pál, a vármegye alispánja volt, anyja Nagyroszi Farkas Terézia, nagy befolyást gyakorolt fia írói hajlamainak fejlesztésére. Szana Tamás az alsóbb iskoláit a szülei házában nevelők vezetése alatt végezte; jogot Debreczenben hallgatott, az államvizsgálatot Kassán tette le 1866-ban, egy évvel később pedig Pesten ügyvédi oklevelet nyert, de tényleg sohasem ügyvédkedett, hanem mint író működött. Már debreczeni tanuló korában jelentek meg a fővárosi lapokban egyes széptani dolgozatai s első önálló kötete, mely 1866-ban Szün-órákra címmel látott napvilágot, szintén széptani és kritikai tanulmányokat tartalmazott. Ezt követték: Csokonai élete (1868); Nagy szellemek (külföldi költők élet- és jellemrajzai, 1870); Vázlatok (kisebb széptani és kritikai művek, 1875); A két Kisfaludy (1876); A művészet filozófiája (Taine könyveinek fordítása, 1878); Molière élete és művei (1879); Magyar költők szerelmei (1887); A könyv régen és most (bibliográfiai tanulmány (1888); Újabb elbeszélők (1889); Petőfiné Szendrey Julia (1890). Újabb időkben a műtörténelem művelésére adta magát s Magyar művészek címmel kétkötetes nagy illusztrált diszunktat bocsátott közre (1886—89), mely a legjelesebb magyar festők és szobrászok élet- és jellemrajzait tartalmazza. Megírta A magyar művészet századunkban című könyvét (1890); Az örök emlékek (1892); Olasz földről (1896) köteteit, melyek csaknem kivétel nélkül műtörténelmi dolgozatokat tartalmaznak; Izsó Miklós élete és munkáit (1897); lefordította, előszóval ellátta és jegyzetekkel kísérte Benvenuto Cellini Önéletrajzát (2 köt., 1890—91). Fordította ezenkívül Ovidiustól a Szerelme művészetét (1883); Xavier de Maistre Utazás szobám körül című kötetét (1884); Guy de Maupassant és Ludovic Halevy elbeszéléseinek négy kötetét (1892—93); Gabriele d'Annunzio Giovanni Episcopo című regényét (1893). A magyar irodalom és művészet külföldön való ismertetése körül nevezetes tevékenységet fejtett ki. A 70-es években a Lipszében megjelent Dramaturgische Wochenschrift-be írt kritikákat; magyar költőkről, elbeszélőkről tanulmányokat adott közre az Auf der Höhe

és La Revue Internationale cz. folyóiratokban s csaknem megalapítása óta munkatársa a Kunst für Alle müncheni vállalatnak. Szerkesztésében megjelentek a 60-as évek végén: a Szépirodalmi Közlöny hetilap; a 70-es években a Figyelő irodalmi és kritikai szemle, később a Petőfi-Társaság lapja s az ebből alakult Koszoru havi folyóirat. Szerkesztette 1893—94-ben a Fővárosi Lapokat is. Műtörténelmi és kritikai dolgozatokat nagy számmal közölték tőle a különböző napilapok és folyóiratok. 1876-ban résztvett a Petőfi-Társaság megalapításában, melynek sokáig volt főtitkára, jelenleg pedig az Uránia-Színház igazgatója volt.

EGYHÁZAK.

Az zsidók autonómiája.

Budapest, február 11.

Az országos izraelita községkerületi elnökök gyűlése alkalmával a kerületi elnökök küldöttsége tisztelgett ma délelőtt dr. Mezei Mór elnök vezetésével gróf Apponyi Albert vallás- és közoktatásügyi miniszternél. A küldöttség nevében dr. Mezei Mór volt országgyűlési képviselő beszédet intézett a miniszterhez. Gróf Apponyi Albert vallás- és közoktatásügyi miniszter a következő beszéddel válaszolt:

Talán azért, mert sokáig készt az az első lépés, melyet most megtettem, az a gondolat támadt egynémelyikükben, hogy nem kívánok a hazai zsidóság ügyének rendezésével foglalkozni és talán már szemrehányással is találkoztam, hogy nekem nem sikerült nem egészen két év alatt rendezni azt, ami elődéimnek 40 év alatt nem sikerült. Én értem, hogy kényelmetlenül érzik magukat abban a helyzetben, amelyben a zsidó hitfelekezet most van, de nem kényelmetlenebbül, mint ahogy én magamat érzem éppen ezen hitfelekezettel szemben, amidőn nekem ebben a minisztériumban néha olyan kérdéseket kell eldöntennem, amelyekhez nem értek, de ha értenék is, semmi kompetenciáim nem érzek magamban arra, a lelkiismereti szabadság és a vallásszabadság azon elveiből kifolyólag, amelyek működésének alapját képezik. Tehát éppen a probléma nehézsége folytán sokáig gondolkodtam és foglalkoztam vele magamban, amíg arra az egyszerű elhatározásra jutottam, hogy legzélszerűbb, ha mindenekelőtt azokat hallgatom meg, akik legilletékesebbek e tekintetben a nyilatkozásra, még pedig tekintet nélkül azokra az árnyalatokra, amelyek a zsidóság körében vannak, meghallgatok mindenkit, mindenkinek a nézetnyilvánítását és az én meleg óhajom az, hogy léles tanácsuk által vezéreltetve, sikerüljön nekem megérintenem a mi hazánkban a jogegyenlőség és a vallási béke épületét azáltal, hogy a zsidóság is megnyerje a maga autonóm szervezetét és annak az államhoz való viszonya olyan alapokra fektetessék, amely megieles az igazi jogegyenlőségnek és lelkiismereti szabadságnak. (Élénk éljenzés.) Ezen dolgozom és nagy megnyugvással vettem előküknek, volt képviselőtársamnak és mostan is barátomnak szavaiból, hogy azon lesznek, hogy olyan szervezet készítsenek, amelyen belül senki lelkiismereti szabadságán sérelem ne ejtessék, mert ez az egy dolog az, amibe semmi körülmények közt nem tudnék belenyugodni, hogy bárki fia kedvéért más vallású legyen az sok vagy kevés ember, lelkiismereti szabadságán sérelem ejtessék. Én remélem, hogy miután ugyanazok az elvek vezérelnek bennünket, Önöket, akikől az iniciatívát várom és engem, akire az a nehéz feladat fog hármolni, hogy nyert tanácsait, felvilágosításait és utbaigazításait formába öntsem, remélem, hogy megteszik talán ezt az utat is, nagyobb eredménnyel, minthogy eddig történt. Bennem ebben a tekintetben meg van a legjobb akarat. Nagyon köszönöm szíves megjelenésüket. (Élénk éljenzés.)

A miniszter azután még egy ideig beszélgetett a küldöttség tagjaival, akik erre Tóth János államtitkár keresték fel. Tóth János államtitkár Mezei Mór beszédére szintén igen szíves szavakban válaszolt.

— (Az erdélyrészi püspök-választás.) Február 18-án megy végbe Kolozsvárott a püspök-választás. Kenessey Bélának, az egyházmegyei főjegyzőnek megválasztása egészen biztos. Egyhangulag fogják a püspöki székbe ültetni, mert a többi jelöltek előreláthatólag visszalépnek. Kenesseyvel egy minden tekintetben érdemes ember kerül a püspöki székbe, aki úgy tudományos, mint gyakorlati tén sok jelentős szolgálatot tett a református egyháznak.

— (A református egyház köréből.) A református egyházmegyei adóügyi küldöttségek elnökei február 12-én a Lónyay-utcai főgimnázium dísztermében tanácskozást fognak tartani. A tanácskozáson, amelyen adóügyi dolgokat tárgyalnak, gróf Tisza István fog elnökölni és a tiszáninneni egyházkerületből Vadász Pál, Nagy Ignác, Révész Kálmán és Ragályi Béla vesznek benne részt. — Az egyetemes konventet április 22-ére hívták össze.

TÁVIRATOK.

A brüsszeli czukorkonvenczió

Berlin, február 11. A birodalmi gyűlés harmadik olvasásban elfogadta a brüsszeli czukorkonvenczió pótegyezményét, valamint Bessermann pótindítványát.

czettinjei merénylet.

Czettinje, február 11. A bombamerénylet ügyében részben belgrádi diákok szabadonbocsátása és a Montenegró és Szerbia közti viszonyra vonatkozó interpellációra Tomanovic miniszterelnök azzal válaszolt, hogy a tegnapi ülésen felolvasta az erre vonatkozó leveleket, amelyeknek az volt a végcéljük, hogy a Belgrádból kiinduló montenegrói dinasztia ellen irányuló agitáció véget érjen.

Kongó-kérdés.

Bécs, febr. 11. (Saját tudósítónktól.) A Wiener Allgemeine Zeitungnak Párisból feltétlenül hiteles forrásból jelentik, hogy a Kongó-kérdésben az utóbbi napokban jelentékeny fordulat állott be. Lipót király végre elhatározta, hogy számol a belgiumi politikai pártok aggodalmaival és lemond igényeiről a koronauradalom alakítását illetőleg, amely tudvalevőleg lehetetlenné tette, hogy Belgium átvegye Kongót. Ez a véleményváltozás nem csekély részben a francia kormány magatartásának tulajdonítható, mert Lipót királynak minden egyes kísérlete elől kitért, valahányszor a Kongó-kérdésben tárgyalásokat akart kezdeni s a francia kormány megmaradt a mellett, hogy a tárgyalás ideje csak akkor érkezett el, ha a belga parlament egy vagy más irányban már döntött a Kongó-ügyben. A francia kormány félreérthetetlenül sejtette a királyi, hogy Franciaország azt a megoldást tartja a legkívánatosabbnak, ha Belgium veszi át a Kongó-államot. Ilyen körülmények között Lipót király végre alkalmazkodott a belgiumi politikai pártok álláspontjához s ezáltal elmulat a kormányválság lehetőségége, amely könnyen nemzetközi jelentőségű lehetett volna.

Lipót király minden tekintetben hozzájárult Schollaert miniszterelnök javaslataihoz s most már alapos a remény, hogy a Kongó-kérdés rövid idő alatt megoldásra fog jutni.

A német birodalmi kamatláb.

Berlin, febr. 11. (Saját tudósítónktól.) A tözs-dén azt beszéltek, hogy a birodalmi bank kedvezőbb kimutatása következtében már legközelebb leszállítják a kamatlábat. Ezzel szemben a bank vezetősége kijelenti, hogy nincs abban a helyzetben, hogy a rátát leszállítsa, mert a feszültség a múlt év hasonló időszakához képest még mindig jelentékeny.

Közgazdasági táviratok.

New-York, febr. 11. Terményválsze. Gyapot. New-Yorkban —, márcz.-ra —, máj.-ra —. New-Orleansban —, Petroleum stand withe New-Yorkban 8.75, Filadelfiában 8.70, raffined in cases 10.90, Credit Balances of oil City 178.—. Zsir. Vestern Steam 7.80. Rohe testvérek 8.—. On —, Ríz —.

Csikagó, febr. 11. Gabonaiózsze. Zárlat. Buza irányzata bányadt, márcziusra —, K., májusra 95.25—96.50 K. Iengeri engedő, máj.-ra 61.25—61.50

Csikagó, febr. 11. Terményválsze. Zsir február 7.20, tegnap 7.25, májusra 7.42, tegnap 7.47. Szalonna short clear, 6.37 tegnap 6.37. Sertéshus májusra 11.90, tegnap 11.95.

AZ EGYETERTÉS szerkesztősége és kiadóhivatala VI., Eötvös-utca 32. sz. alatt van.

A szerkesztőség telefonja: 788. szám.
A kiadóhivatal telefonja: 706. szám.

— **Lezuhant hegymászó.** Megírtuk, hogy Wolf Jenő bécsi bankigazgató Mayer nevű emberrel, ennek feleségével és két vezetővel kirándulást tett Chamounixból az Alecs-gleccseren át. Amikor a Mönchsioch-hegycsúcsra fölmentek, tízennyolcz órányira voltak Grindwaldtól. Menetközben óriási hóvihar támadt, úgy, hogy a szkit alig tudták használni. At akartak menni a veszedelmes hóhidon, amelyet egy vezető előbb megvizsgált és járhatónak talált. Előbb a két vezető ment rajta keresztül, ezeket követte a két férfi és végül jött az asszony. Délelőtt tizenegy óra volt, amikor Wolf egyszerre megrémült kísérőinek szeme előtt bele-süllyedt a hóba s a következő pillanatban lezuhan az ötven-hatvan méter mély gleccser-szakadékba. Társai lekiáltottak, de nem kaptak választ. A vezetők kötélen akartak lebecsátkozni, de kötélik nem volt elég hosszú. A társaság elment a Bergli-menedékházba s ott töltötte az éjjelt, másnap reggel tizenkét tagu mentő-expedíció indult utnak, hogy Wolf holttestét megkeresse. Wolf még február 6-án képes levelező-lapot küldött bécsi ismerőseinek, akikkel tudatta, hogy szerencsésen följutott a Montblancnak 4525 méter magas csúcsára. Az az expedíció, mely még tegnap éjszaka indult Wolf Jenő bankigazgató holttestének felkutatására, a Jungfrau-vasut Eismeer állomásáról optikai jeleket adott, hogy megtalálta a holttestet. Ametter vezető két kötéltre erősítve leszállott az 50—60 méter mély gleccserszakadékba és ráakadt a holttestre. Wolf órán tátongó seb van, féllábát eltörte. A holttest anynyira besüppedt a hóba, hogy sokáig tartott, míg a vezető kiást. Wolf holttestét ma Grindelwaldba vitték.

— **Világkiállítás Tokióban.** A csodálatosan fejlődő japán nemzet nagy dologra készül. Hazája fővárosában, Tokióban, világkiállítást rendez, mely 1912-ben, tehát négy év múlva nyílik meg. A kiállamokhoz már elmentek a résztvevésre való felhívások és hivatalosan Mexikó, Kanada és Új-Zéland jelentkeztek. Anglia hivatalosan nem jelentette be részvétét azzal az indoklással, hogy a megnyitásig van még rá ideje. Ezt az időt azonban alapos előkészültre fordítja, mivel komoly szándékában áll a világkultura ezen nemes versenyében részt kérni. Franciaország kötelező ígéretet tett és biztosította Japánt arról, hogy minden művelt nemzetnek kötelessége a civilizáció és haladás ezen művében részt venni. A japán kormány ez alkalommal külön törvényjavaslatot dolgoz ki, mely szabadalmat biztosít a kiállított külföldi és belföldi terveknek, találmányoknak, mintáknak.

— **Dráma egy gimnáziumban.** A susaki horvát gimnáziumban ma délelőtt megrázó dráma történt. Két diák játszadozott a gimnázium kertjében. Az egyik diák, egy Baretics nevű, töltött revolvért vett elő és azzal kezdte tréfásan fenyegetni pajtását, Iliakot. Közben a fegyver véletlenül elsült és Iliak, akin a golyó halálos sebet ütött, eszméletlenül rogyott össze. Midőn Baretics látta, hogy mily szerencsétlenséget idézett elő könnyelmű játéka, elbujt a gimnázium egyik félreeső helyére és föbe lötte magát. A golyó azonnal megölte. Iliakot haldokolva szállították a kórházba.

— **Csalás egy segélyegyletben.** Az új-palánkai keresztény segélyegylet, mely már néhány hónap óta fizetési zavarokkal küzd, fizetésektelenséget jelentett. A megindított vizsgálat kiderítette, hogy a passzívák 218.000 koronát tesznek. Eszerint a 100.000 korona alapítóke és az összes tartalékalapok teljesen elvesztek, de hiányzik a betéteknek 30—40 százaléka is. A szövetkezet bukását Filke Pál volt tanító, aki a szövetkezetnél a könyvvezetői tisztet látta el, idézte elő. Filke nyolcz éven át volt az intézet könyvelője és ezen idő alatt különféle szédelgéseket követett el, így többek között az igazgatósági tagok birtokait egy szegedi pénzügyeztetnél nagyobb jelzálogkölcsonnokkal terhelte meg. Az igazgatósági tagok a pénz kezelése körül teljesen tájékozatlanok voltak és Filke könyvvezető kénye-kedvének voltak kiszolgáltatva. Maga Új-Palánka községe is nagyobb öszszeggel károsodik, de nagyobb baj az, hogy a szövetkezetnél igen sok napszámos, szegénysorsu iparos van érdekelve, akik szájuktól elvont fillérjeiket helyezték el gyümölcsözőleg a szövetkezetnél. Az eset megyszerte nagy föltűnést kelt. Az intézet bukásából kifolyólag megindították a vizsgálatot

— **A diák öngyilkossága.** A máramarosszigeti református liceumban tegnap délután két órakor, az előadás megkezdése előtt a tanteremben agyonlőtte magát Illosvay István negyedik osztályu tanuló. Az intézetben azonnal félbeszakították az előadást és hazabocsátották a diákokat. Illosvay István, akinek atyja Iloncán, Bereg megyében körjegyző, állítólag azért követte el tettét, mert a vallásból megbukott.

— **A fogalmazás tanítása esztétikai szempontból.** A „Magyar Tanítók Otthona” e hó 13-án, csütörtökön este fél hat órakor saját helyiségében felolvasó- és vita-estélyt tart, melyen Migray József: „A fogalmazás tanítása esztétikai szempontból” cizmen fog előadni.

— **Elmaradt színház előadás.** A szegedi színházban tegnap nem tudtak előadást tartani, mert a színházat nem lehetett világítani. A „Tiszturak a záróban” című operettet kellett volna előadni, de a közönséget még nyolczadfél órakor sem bocsátották be a nézőtérre, mert a villamos világítás nem működött. Nyolcz óráig várakoztak az emberek és a színház igazgatósága csak ekkor adta értésükre, hogy nem lesz előadás. A zavart a nagy hóolvadás okozta, amely elvezette az áramot. A villamos lámpák csak éjjel 11 órakor kezdtek égni.

— **Fekete himlő Párisban.** A francia lapok jelentései szerint Párisban néhány nap óta fekete himlő megbetegedések fordulnak elő. A veszedelmet állítólag spanyol cigányok hurcolták be, akik néhány hét óta az erődítmények körül sátoroznak.

— **Artisták gyűlése.** E hó 14-én, pénteken délután 2 órakor az Országos Artista Egyesület gyűlést tart a Szerecsen-utca 54. szám alatt lévő Schuller-féle pinceszében.

— **Akasztás után.** A máramarosszigeti halálos ítélet végrehajtása után Bali Mihály hóhér ma újra jelentkezett dr. Sélley Barnabás főügyész-helyettesnél. Bali visszaadta a főügyész-helyettesnek azt a hatvan koronát, amit a budapesti ügyészség pénteken előlegezett neki a máramarosszigeti utazás gyorsvonati költségére, mert nem hozott elég pénzt magával. Az akasztásnak teljes költsége a bitófia föllállításával együtt háromszáznegyven korona volt. A kiadást a máramarosszigeti ügyészség térítette meg. Bali Mihály a jelentkezés után hazautazott a tolnamegyei Faddrá.

— **Gyermekek veszedelme.** New-Castleben az ottani Jézus szive-árvaházban tegnap éjszaka tűz ütött ki és az ötven árva gyermek az első emeleti helyiségből már nem tudott szabadulni, mert a lámpák a lépcsőházra is átesaptak. Az apácák az ágyterítőkkel csikoktat hasítottak, összekötötték és az emeleti ablakokból mind az 50 gyermeket lebecsátották az utcára, aztán ők maguk is lekusztak. Az árvaház egészen leégett.

— **Halálozás.** Sárbogárdi és tinordi Mészöly Lajos, nyug. curiai bíró, életének 61-ik évében meghalt Budapesten.

Svehla János ág. ev. főesperes életének 81-ik évében Jpolymagyarin elhunyt.

Özv. Söllyom Fekete Ferenczét Déván nagy részvét mellett temették el ma délután.

Imperi Ferencz mértékhiitelesítő, volt 48-as honvédtiszt, a polgári olvasókör diszelnöke, Szekszárdon meghalt 83 éves korában.

Wiener Gyuláné, szül. Seligmann Katalin, e hó 10-én rövid szenvedés után meghalt.

x **Fodor-féle vívóterem** a Koronaherczeg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vívóterme. Különös gond fordították a gyermektorna és vívásra.

x **Bob-hashajtó a legkellemesebb, 10 fillér.**

x **Zászlók,** ezimerek minden kivitelben kaphatók Linhart színházi festőnél és diszitonél Budapest, VIII., Hunyadi-utca 27. szám. Árjegyzék ingyen.

x **Az elektromágneses gyógyítás** a legkényelmesebb villamos gyógymódok egyike, mert a kezelendő testrészt le sem kell mezteleníteni, mivel az áram ruhán át is hat a kívánt helyre. Gyógyhatása kettős, u. m. fájdalomcsillapító és megnyugtató. Ebből kifolyólag alkalmazásba kerül mindennemű idegzsába, görcsök, csúz és köszvényokozta fájdalmak, a gyomor és sziv ideges zavarai, a neuraszténia és hisztéria okozta fejnnyomás, tarkófájás, ingerültség stb. ellen, főképpen pedig szinte bámulatos hatást fejt ki álmatlanság ellen, mert sokszor már néhány ülés alatt sikerült az évek óta fennálló bajt megszüntetni. Az elektromágneses gyógyimód dr. Hönlig Izsónál (IV., Károly-körut 24. sz.) kerül alkalmazásba.

A „bankárok.”

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, február 11.

Dr. Székely Lajos vizsgálóbíró, aki napok óta írádozik a József- és Ferencvárosi Bank ügyvitelének teljes kiderítésén, ma délelőtt szüneteltette a Kardos-ügyet. Déltájban megjelent a vizsgálóbírónál Kardos Zoltánnak szánalomraméltó, beteg felesége s engedélyt kért, hogy férjével beszélhessen. Utóbb felhozta a bíró Kardos Árpádot is a fogházból. A vezérigazgatót nagyon megtörte a fogház. Pollák Illés védő ma bemutatta a vizsgálóbírónak Kardos Lipótnak 1867 márczius 14-én a pesti egyetemen kiállított orvosi oklevélét, továbbá Szatmármegye alispánjának hivatalos bizonyítványát arról, hogy Kardos Lipót a járásorvosi intézmény felállítására óta 1895 márczius haváig Szinyérváralján járásorvosként közmegelegedésre működött s hogy ezen állásáról önként köszönt le. Bemutatta továbbá a védő a két orvostanár szakvéleményét Kardos Lipót jelenlegi egészségi állapotáról. Az orvostanárok konstatálták, hogy Kardos Lipót czukorbetegsége a diétikus életmód szigorú betartása által nem fenyeget közvetlen veszélylyel, de komolyra fordulhat állapota, ha ezen életmódot szigoruan be nem tartja. A vizsgálóbíró az orvostanárok véleményét a vádtanács elé terjesztette döntés czéljából. Ugyancsak a vizsgálóbíró megkeresésére a rendőrség ma helyszini szemlét tartott Kardos Lipót lakásán annak megállapítása végett, vajjon a lakáson való őrizetbevétel nem ütközik-e valamelyes akadályba. A szemle eredménye az lett, hogy Kardos Lipót a lakásán is könnyen őrizet alatt tartható.

Tegnap, mint már jelentettük, a rendőrség letartóztatta Kardos Dezsőt, a negyedik testvért, aki kissé korlátolt elméjű ember, de azért mégis az igazgatói rangot viselte Kardosék szövetkezeténél, évi kétezernégyszáz korona fizetéssel. Ártatlanságát hangoztatja és jóhiszeműségét bizonyítja ő is. Az éjszaka a főkapitánysági börtön nyolczadik számú cellájában töltötte. Ma délelőtt lefotografálták, ujairól lenyomatot készítettek s átkísérték az ügyészségre. A Kardos-féle bankok vezetői után most a rendőrség a bankok személyzetének szereplését vizsgálja. Ma délelőtt kihallgatták báró Perényi Pétert, aki Fejérváry idejében főispánságot vállalt, utóbb pedig czégg-vezető lett a Leszámitoló banknál és takarékpénztárnál. Báró Perényi, aki harminczegy éves, vagyos ember, kijelentette, hogy jóhiszeműleg járt el elejétől végig. Amikor az intézet pénztárosnője, dr. Baján Mihályné, született Kardos Anna beteg volt, akkor báró Perényi mint pénztáros működött. Ebben a minőségben 14.700 koronáról aláirt betéti könyveket, amelyekre csak váltó- és nem készpénzfedezet volt; azonkívül mint jótálló szerepelt azokon a szivességi váltókon, amelyeket Kardosék sógora, a tegnap szintén letartóztatott Alszegei Kálmán asztalosmester irt alá. Mára beidézték Komlós Klein Jenő könyvelőt is, aki szintén jóhiszeműségét iparkodik bizonyítani. A könyveket és a kétes értékű betéti könyveket ő is aláírta. Szintén tanuképpen hallgatták ki dr. Baján Mihályné, született Kardos Anna pénztárosnőt, valamint Vécsey Lóránt napi-biztosítást is. Ma három újabb feljelentés érkezett a főkapitányságra. Marton András munkás panasolja, hogy 2108 korona betétjét Kardosék elcsikkasztották. Uzetti Mária Klementina magánzó a József- és Ferencvárosi Koronahitelszövetkezetnél 400 korona kölcsönt vett fel. Január 14-ig letörlesztette az egész adósságát, de a váltót nem kapta vissza. Azt mondták Kardosék, hogy a váltó letétben marad addig, amíg az évtársulat feloszlik. Most Uzetti Mária felszólítást kapott a Kereskedelmi Banktól, hogy a 400 koronás váltót fizesse ki. Ekkor derült ki, hogy Kardosék a váltót a Kereskedelmi Bankban reeszkomptálták. Hasonlóképp járt ötszáz koronás kölcsönével Radó Henrikné postatisztviselőnő, aki letörlesztette adósságát s Kardosék a váltót mégis értékesítették egy másik banknál.

SZINHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

A nagymama.

(Bemutató a Népszínház-Vigoperában.)

Budapest, február 11.

A Népszínház-Vigopera ma esti előadását joggal sorozzák eseményszámba. Blaha Lujza először jelent meg ősz fejjel azon a színpadon, mely szemtanúja volt az ő dicsőségteljes pályája legnagyobb sikereinek. Azon a színpadon, melyről mi eddig csak friss, szilaj dalokat hallottunk az ő ajkáról. Szinte képtelenségnek tartottuk, hogy Török Zsófi bíróné és Finum Rózi örökifjú személyesítője márcól-holnapra ősz matrónává váljék, roskadozó léptű nagymamává. De a csoda megtörtént és Blaha Lujza ma este aratta sikereinek egyik legnagyobbját „A nagymama” című szerepében. A darabot Csiky Gergely darabjából Pásztor Árpád dolgozta át énekes vigiáttá. Pásztor nagyjában alkalmazkodott az eredeti szöveghez s az ő munkája voltaképp abból áll, hogy a Mader által komponált zenéhez megírta a szöveget elég szerencsés kézzel. Mader zenéje ezúttal is igazolta szerzője kvalitásait. Az eseményekhez simuló, fiúbemászó, könnyed zene ez, melynek egyes számai majd gyorsan tesznek szert népszerűsége. Különösen tetszett az első felvonás tapsvalczere, az „Óh Szerafina” refrénnel végződő dal és a finálé. A második felvonásban a szerelmi kettős, a palotás, a közoktatási kettős, Blaháné gavottja, a harmadik felvonás indulója, a levél-dal és egy igen sikerült duett nyerte meg a közönség tetszését.

A mai est különben egyike volt a legzajosabbaknak a Népszínház újabb történetében és különöségeiben sokban hasonlított a nemrég ünnepelt Blaha-jubileumhoz. Ünnepi közönség töltötte meg ma is zsufozásig a színház nézőterét és az arczokon ma is ugyanaz a várakozásteljes izgalmot ült, mint akkor, amikor Blaha Lujza nemrégiben a könyvekig meghatva jelent meg az ő közönsége előtt. Ugyanaz a percekig tartó tomboló taps zugott végig a nézőtéren, amely csak akkor csillapodott, amikor Blaha Lujza, a nagymama énekelni kezdett.

Az érdeklődés különösen aziránt volt nagy, mennyiben hasonlít majd Blaha Lujza alakítása Prielle Kornéliához. Nem akarunk hasonlatokba bocsátkozni, csak konstatálni akarjuk, hogy Blaha Lujza a legbájosabb nagymama, fehér hajjal, patriarkális külsevel, de fiatalos, üde arccal. Játéka pedig oly közvetlen és művészi, hogy a közönséget nyílt színen is gyakran tapsra ragadta. Különösen a Turchányival játszott első felvonás fináléja oly mély hatást fejt, hogy a nézőtér hölgyeinek legtöbbje sirva fakadt. A függöny leghördülése után fel is zugott a taps-orkán, mely csak akkor szűnt meg, amikor Blaha Lujza már vagy harminczszor megjelent a lámpák előtt. Ugyanily ovációban volt része a második felvonás után is.

Dicsérőleg kell megemlékeznünk a többi szereplőről is, Turchányi Olgáról, Della Donnáról, Marossy Adélről, Horváthról, Pázmánról, Nagyról és Kürthyről.

A zenekart Mader vezényelte, kit Blaha mellett a közönség szintén meleg ovációban részesített. De lámpák elé hívták a darab átdolgozóját, Pásztor Árpádot is.

Előadás után a közönség ismét megszállta a Népszínház előtti járdát és zajos éljenzésben tört ki, amikor Blaha Lujza férje, báró Splényi Ödön karján távozott a színházból.

S. V.

A Rákóczi-síremlékek.

Budapest, február 11.

Hivatlan vendégek gyanánt kimentünk ma a Szépművészeti Muzeumba, hogy megnézzük a Rákóczi-síremlékére beérkezett pályamunkákat. Hivatlanul, mondom, mert a tisztelt zsüri egyáltalán nem tartotta szükségesnek a saító meghívását, amint ez pályázatoknál eddig szokásban volt. Hogy miért? — az kiderül nyomban, ha végignézzük a pályamunkákat s aztán összehasonlítjuk a zsüri ítéletével.

Hiszen méltóztatnak emlékezni a döntésre, melyet a napokban publikáltak. Az érdemes zsüri — mint az szoborpályázatainknál rendszeren történni

szokott — ezúttal sem talált olyan munkát, melyet a kivitelre érdemesített volna s megért volna neki hatezer koronát. De a „művészek törekvését és szorgalmát” mégis kegyesen jutalmazni óhajtván, három, egyenkint háromezer koronás „jutalomdíj” kiadását indítványozta és pedig egyet Beck Ö. Fülöp-Hickisch Rezső pályaművének, egyet Fűredi-Lechner munkájának s egyet Lukácsy-Lux Lajos tervének; míg Markup-Sztehlo, Holló Barnabás és Tóth István szorgalomból kettőst s előmenetelből — kétezer koronát kaptak. Magaviseletből elfelejtették klasszifikálni a tanító bácsik művészeinket.

A derék zsüri ezzel be is fejezte munkáját. A művészek keserves, verejtékes munkájuk gyümölcsét kiállították a Szépművészeti Muzeum ormótlan szoborterméinek egyikében, de még a nyilvánosságtól is elzártattak. A méltatlanul mellőzött sajtó nem is vett tudomást a munkákról, ami — melleleg — nagyon kellemes lehet a zsürinek, legalább ez a legújabb pályázati botrány nem vert nagyobb hullámokat.

Mert hogy ennek a pályázatnak a dolga nyilvánvaló botrány, arról a kiállított munkák elég ékes-szóloán beszélnek, nem is kell éppen beavatva lennünk a zsüri kulissza-titkaiba. De véletlenül tudjuk, hogy a bizottság modern művésztagejai: Szinnyei-Merse Pál, Lechner Ödön, Teles Ede határozottan követelték, hogy a bizottság adja oda az első díjat Beck Ö. Fülöp és Hickisch munkájának és bizza meg e művészeket a kivittel is. A laikus tagok azonban s Benczur és társai Lukácsyékna akarták juttatni a díjat s csak a modernek szívós ellentállásán mulott, hogy ez a kis balcsét meg nem történehetett. A nagy kiüzelem vége egy kompromisszum lett, melynek silány eredményéről fennebb beszámoltunk.

Ha már most végignézzük a kiállított pályamunkákat, első pillanatban szembeszökő, hogy Beck Ö. Fülöp s Hickisch terve hors concours áll. Igaz, hogy ez minden ízében modern munka s így nem kívánhatjuk, hogy Benczurék is zászlót hajtsanak előtte. A mi alapgondolata — ha ugyan szabad plasztikai munkánál ilyenre sulyt fektetni — ez: a kurucok viszik Rákóczit sirjába, míg fenn talpig vasban megjelenik a halhatatlan, örökéletű Rákóczi. A gondolat is poétikus, de mi a munkának tisztán művészi, csakis plasztikai erőnyeit nézzük és nem vagyunk hajlandók magunkat befolyásoltatni semmiféle vezércikk-frázistól. Az emlékmű e kor stílusában van tartva s gyönyörűen van belekomponálva a templom falába, egy görög ablak alá. Olyan természetesen simul oda, mint a templom építése óta oda tartoznék. (Ez főleg a kiállított rajzon szembeszökő!) És hogy meg van komponálva ez a relief, mely a kriptaireg szájától jobbra és balra húzódik! Csak olyan zsenialis plakettista, mint Beck, tud kihozni ilyen finomságokat! Az egész síkban van tartva s fokozatosan fejlesztve, ahogy azt a bas-relief természete megköveteli. Tractage-a tökéletes s az alakok mozgása egyszerűen megkapó. S mennyi finom részlet! Egy akt, melynek modellirozása minden akadémikus részletézés híjával van s mégis milyen tökéletes — még anatómia is. És milyen artisztikusan köti össze a két csoportot a földön fekvő s a zászlót csókoló alak! Általában: milyen művészi és milyen igaz a relief alakjainak tömegelosztása! Az építészeti rész is nemes, egyszerű — ha nem is olyan tulterhelt barokk, amilyet tán a zsüri-urak kívántak. Az egész korhú s ami ennél is fontosabb: nem veri, inkább emeli a plasztikai részt.

Örök rejtély marad, miért nem adták oda ennek a teljesen kész, érett s átgondolt munkának az első díjat meg a kivitt. Azaz hogy nem is olyan rejtélyes az ügy! Gondoljunk csak a szabadságharc-szobor, meg a Munkácsy-szobor pályázatra! A cél szemmel láthatóan ez: kifárasztani, intimidálni, elkedvetleníteni a pályázókat, hogy aztán a megbízást a pályázat mellőzésével odaadhassák — Strobinnak vagy Zalának. Csak tessék türelemmel várni: ez lesz vége a komédiának!

Ami már most a többi pályamunkát illeti, azokról igazán nincs valami sok mondanivalónk. Plasztikailag még legtöbb jó van Fűredy munkáján, de ez is olyan tulzsúfolt, hogy a sok részlettel nem látni magát az emléket. Van ott minden: Rákóczi-

utja, ad notam Csaba-utja, busuló kurucz, tárogató gyászoló vitéz — az architektúrája pedig egész várkastély. Hogyan képzeli Lechner Jenő az alá a finoman tagolt ablak alá azt az ormótlan vár-négyszögeget — nem értjük. Általában: az építészeti rész sehogy sincs megkomponálva ezen a terven; az egyes részek külön állanak, szétesnek és alaktalanná szélesítik az emlékművet.

A Lukácsy-Lux tervnek is a kompozíció hibás volta a baja, csak hogy melleleg még unalmas is. A barokk — ahogy a könyvben írva vagy. Az építészeti háttér olyan, mint egy színpadi kulissza; külön áll a plasztikai rész s külön alul egy katafalk. Talán ha ebből fejleszt ki az egészet, jobban sikerült volna. Lovas-alakja hihetetlenül gyenge, a kéloroslán pedig oly sablonos már, hogy szinte bátorság kellett hozzá, odaállítani. Hacsak nem novum benne az, hogy a derék bestia az unalomtól maga is — ásit.

Hasonló unalmasságban leledzenek Holló Barnabás és Tóth István is. Az előbbinek a terve legfeljebb a mi művésztelen kerepesi-temetőnkben hatna artisztikusan, az utóbbi tán még ott sem. A Markup-Sztehlo tervén szép lenne a freskó — ha szép lenne. De ezt még nem tudhatjuk előre. Van még egy pályamű Darázs-tól: ha már szorgalmi díjat osztogatott a zsüri, ez megérdemelt volna ilyesmit. Sokat kioldhatott, míg ezt a szárazságot sikerült elérnie.

A többi munka inkább a humor birodalmába tartozik. Élezlapokban egész jól festenek.

Dr. Rózsa Miklós.

(*) Hunyady József jubileuma. A fővárosi közönség még jól emlékszik Hunyady József — a boldogult Hunyady Margit testvéröccsére — a régi Népszínház széphangu, daliás megjelenésű baritonistájára. A Népszínházban az operett kiszorította a népszínművet és Hunyady izmos tehetsége nem talált érvényesülésre. Vidékre ment s ott művésze gyénisége teljesen kibontakozott, úgy hogy amikor két év előtt a Nemzeti Színházban vendégszerepelt, fényes sikert aratott s a sajtó szerződtetését kívánatosnak tartotta. Hunyady József ezidőszent az aradi színház tagja s az ottani közönség kedvence. A jövő hét keddén ünneplik meg az érdemes színész harminczéves jubileumát. A készülődések is mutatják, hogy ez az ünnepi est, melyen Arad társaságának színe-java részt vesz, nagyszabású és impozáns lesz.

(*) Fehér Olga a Népszínházban. Pénteken érdekes vendége lesz a Népszínháznak. Fehér Olga, a debreczeni színház széphangu énekesnője, akit a városligeti színpadon ismer közönségünk. Pénteken a „Czigánybáró”-ban Szaifit fogja játszani. A fiatal énekesnő fellépése iránt máris nagy érdeklődés mutatkozik.

(*) Hangverseny a Lipótvárosi Kaszinóban. Az idei évad második nagy hangversenye február 15-én, szombaton este lesz a Lipótvárosi Kaszinóban. A belépőjegyeket csakis csütörtökön, február 13-án, este 6-8 óra közt adják ki. A hangversenyen közreműködnek Culp Julia és Grumbacher de Jong Jeanette énekművésznők, Reimers Pál és Van Eweyk Artur énekművészek, Mambryni Gyula hegedűművész és Stefániai Imre zongoraművész. Hangverseny után tea, illetőleg vacsora lesz, amely alatt Radics Béla cigányzenekara fog játszani. A művészestén a társadalom és a művészvilág számos kitűnősége vesz részt.

(*) Munkácsy Mihály síremléke. A Képzőművészeti Társulat legutóbbi választmányi ülésén jelentette be báró Forster, hogy a gyűjtés a síremlékre igen kedvezően indult meg, amennyiben a katolikus egyház főpapjai közül többen nagyobb összeget adtak át neki a magasatos célra s példájukat bizonyára a többiek is követni fogják. A választmány egyhangúlag elhatározta, hogy fölszólítja: Lechner Ödön építőművészt, Ligeti Miklós és Teles Ede szobrászművészeket egy eszmei pályázatban való részvételre. A pályázat határidejéül április hetedikét tűzték ki. A terveket egy a választmány által kiküldendő pályabíró fogja megbírálni s a legjobb terv szerzőjét megbízzák a végleges kivittel.

(*) Després Suzanne Budapesten. A Vígyszínházban csütörtökön kezdő vendégszereplését Després Suzanne és társulata. Első estén a Baccarat, második estén a Kreutzer szonáta kerül színre. Ezekre az előadásokra a Vígyszínház r. t. részvényesei jegyeiket legkésőbbben az illető előadást megelőző nyolc

czadik napon, vagyis legkésőbbén f. é. február 13-án és illetve 14-én válthatják meg a Vigszínház nappali jegypénztáránál; azontul ezek a jegyek is a nagyközönség rendelkezésére bocsáttatnak.

(*) **Kurz Zelma hangversenyét ismét elhalasztották.** Kurz Zelma kamararékesnőnek e hó 9-ére tervezett második hangversenyét a bécsi opera műsorváltoztatásából kifolyólag kénytelen műcsesztélyét péntekre, e hó tizennegedikére használni. A még fennmaradt jegyek a Harmonia zeneműkereskedésben, valamint az esti pénztárnál kaphatók.

(*) **A Nemzeti Szalonban** holnap, szerdán délután öt órakor tartják meg a harmadik művészi előadást, mely alkalommal P e k á r Gyula Forradalom az esztendőnkben című előadást olvassák fel. A felolvasást a rendes egykoronás belépődíjjal lehet meghallgatni.

(*) **Irodalom a vasuton.** A vonaton való utazás többé nem unalmas azoknak, akik az irodalomnak barátai. Egy új vállalat ugyanis, a „Mozgó könyvtár”, könyvelésű automatákat állított fel a vasuti kocsi folyosóján, melyek 20 fillér bedobása ellenében a magyar irodalomnak egy-egy jeles termékét szolgáltatják ki. A mozgó könyvtár automatái ezidőszentig a következő munkákat tartalmazzák: Molnár Ferenc „Disznótör a Lipótvárosban”, Kálnoki Izidor „A Baccusztól mellé”, Szomaházy István „Elbeszélések”, Crudy Gyula „Kék láng”, Héltai Jenő „A király mutat”, Gutí Soma „Detektív történetek” és Zboray Aladar „Szeréna hercegnő”.

(*) **Hangverseny.** A Hubay-Popper-féle trió estélyek harmadika (utolsó hangverseny ez évadban) holnap, csütörtökön, február 13-án este 8 órakor a Royal-teremben tartatik, melyen Backhaus Vilmos zongoraművész, ki a legutóbbi szülő-estélyén zenei sikert aratott — működik közre. Jegyek négy csekély számban a „Harmonia” zeneműkereskedésben, valamint az esti pénztárnál kaphatók.

Mulatságok.

** **Az Országos Bál.** Ezekre megy azoknak az elemi iskolás gyermekeknek a száma, akik — egyrészt szülőik szűk viszonyainál fogva, vagy azért, mert a szülők egész nap munkában vannak — iskola után gondozás és lakás, sőt ebéd nélkül maradnak. Ezeknek a segítését tűzte ki céljául az Országos Bál. E nemes cél felismerése tényezője egyszersmind annak az érdeklődésnek és támogatásnak, amely a közönség széles rétegében a bál iránt megnyilvánul is volt indító oka annak is, hogy József főherceg is Augustia főhercegnőjének a védnökségét s Kosuth Ferenc a dísznökségét elvállalták. Az e hó 19-én tartandó bált, amint azt már említettük, folyó hó 16-án vasárnapon, ugyancsak a Royal-szállóban öt órai tea előzi meg. E délutáni zsúr keretében a rendezőség hangversenyt is illesztett bele. A rendezőség szívesen hozza a meghívottak tudomására, hogy a bálra szóló jegyek és meghívók a 16-iki öt órai teára s belépésre érvényesek. Akik meghívóra igényt tartanak, forduljanak e hó 15-ikéig bezárólag a rendezőséghez, mivel ezen túl meghívók nem adatnak ki. A rendező-bizottság permanenciájában van a Royal-szállóban levő bálbizottsági irodában, ahol az érdeklődőknek naponta szívesen szolgál felvilágosítással délután öt óráig. Telefon 46—57.

DR. HÖNIG IZSÓ

Elektrotherapiai és Röntgen-

Intézete. Elektromágneses gyógyítás

Budapest, IV. Károly-körút 24. sz. I. em. Lift

Telefon 102—30.

Gyógytényezők:
Elektromágneses gyógyítás.
Röntgen sugarakkal való kezelés.
Magas feszültségű árammal való kezelés (Arsonvalisatio).
Kék fényvel való kezelés.
Villamos hőfürdők (Elektrotherm).
Villamos fényfürdők.
Villamos masszázs (Vibratio).
Galván, Farad és Franklin árammal való kezelés.
Villamos vízfürdők.
Szénasavas fürdők.

Főbb javallatok:
Általános idegesség (neurasthenia, hysteria).

— Rendelés d. o. 8—11-ig, d. u. 2—6-ig. —

— Beszélés egész napon át. — Kíváncsiak prospektum

EGYESÜLETEK.

(—) **Zalavármegyei Közművelődési Egyesület.**

Uj kulturális egyesület alakult tegnap Zalaegerszegen, amely Zalavármegyei Közművelődési Egyesület címet viseli. Zalavármegye hétfőn délelőtt tartotta gróf Batthyány Pál, a vármegye főispánjának elnöke alatt évnegyedes közgyűlést s ennek napirendjének tárgyalása után déli egy órakor nyitotta meg gróf Batthyány Pál a kulturregylet alakuló ülését, mely a Széll Kálmán, Pallavicini Ede ögróf és Rákosi Jenő vezetése alatt álló Dunántúli Közművelődési Egylet fiókjaként kezdte meg működését. Az elnök mély hazafiságból fakadó beszéddel nyitotta meg az ülést, majd Hertelendy Ferenc, a D. K. E. küldöttségének vezetője beszélt s utána dr. Ruzicska Kálmán kir. tanácsos, tanfelügyelő foglalta el az előadói széket. Beterjesztette az alapszabálytervezetet, amelynek legfontosabb feladatai közé felvették az alkoholizmus és egy gyermekrendszert elleni küzdelmet. Ezek után közfelkiáltással megválasztották díszelnökké Széll Kálmán, gróf Appanyi Albert, dr. Darányi Ignác, ögróf Pallavicini Ede és Rákosi Jenő, kikhez távirati üdvözlés is ment, elnök lett gróf Batthyány Pál, alelnök Árvay Lajos alispán és Barcza László főtitkár, dr. Ruzicska Kálmán tanfelügyelő; titkárok: dr. Bogay Elemér főispáni titkár, Borbély György és dr. Csák Károly lapszerkesztők; pénztárnok: Vidóczy Pál; ellenőr: Udvardy Ignác, ezenkívül megalakult a választmány 125 tagból. Az ülés gróf Batthyány Pál lelkes életteljesével ért véget. Közgyűlés után gróf Batthyány Pál főispán 150 területű lakomát adott.

(—) **Alapítvány tanítók özvegyei és árváinak.** A „Frey József”-féle alapítvány egy évi 400—400 koronányi segélyre pályázatot hirdet az alapítványi bizottság. Pályázhatnak fővárosi községi elemi népiskolákban működött igazgató-tanítók, vezetőtanítók és osztálytanítók özvegyei és árvái. A pályázati kérvények a fővárosi kir. tanfelügyelőhöz Mosdósy Imre kir. tanácsoshoz (VII., Rottenbiller-u. 5.b.) nyújtandók be, f. évi április 1-éig.

(—) **Felolvasás a hágai konferenciáról.** Friedl A. H., a berlini központi békeiroda tagja a magyar békeegyesület meghívására tegnap a Lipótvárosi polgári kör dísztermében érdekes felolvasást tartott a második hágai konferenciáról, annak jelentőségéről és eredményeiről. A nagy számu hallgatóság zajos tapsal honorálta az előadást. A felolvasás után lakoma volt, amelyen számos felkészültben ünnepeletek Friedl, a békemozgalom egyik lelkes képviselőjét.

(—) **A „Magyar kereskedelmi ügynökök országos egyesülete”** legutóbb tartott szervező-bizottsági ülésén sajnálatos konstatació ismét ama indokolatlan közönyt, melylyel a kereskedelmi ügynökök saját érdekeikkel szemben viselkednek. A „Magyar kereskedelmi ügynökök országos egyesülete” az egyedüli testület, mely hivatva van a kereskedelmi ügynökök számos baját orvosolni és amelynek célja mindazt megvalósítani, amely után az ügynökök összessége eddig remény nélkül vágyódott. Anyagi és erkölcsi támogatás, elhalálozás esetén a hátramaradottak segélyezése, beteg és elszegényedett tagok támogatása, díjtalan gyógykezelés, ingyenes jogvédelem, díjtalan állásközvetítés, nyugdíjalap szervezése stb. stb. képzési programját és célját eme egyesületnek. Minden egyes ügynöknek át kell éreznie az egyesület szociális fontosságát. Tudatában az elősorolt célpontok feltétlen szükségességének, igazán elenyésző ama csekély anyagi áldozat, melyet havi 1 korona tagsági díjkeppen a tagoktól megkövetel. Saját érdekében cselekszik minden kereskedelmi ügynök, ha ezt az egyesületet, amely önzetlenül minden ügynök érdekében működik, befelépésével és tagok gyűjtésével támogatja!

(—) **A Magyar Nyelvtudományi Társaság** ma délután tartotta évi közgyűlést Szily Kálmán elnöklésével, aki megnyitó beszédében visszailleszté a társaság eddigi munkásságára s a legközelebbi jövőben reá váró feladatokra. Utána dr. Gombócz Zoltán titkár terjesztette elő jelentését. A közgyűlést megelőzőleg Lehr Albert tartott felolvasást „Pénzü” és a nyelvészet a népryelvben” czimben.

(—) **A Magyar Társadalomtudományi Egyesület** ma este a vármegyei ház üléstermében tartotta felolvasó ülését nagyszámban megjelent közönség érdeklődése mellett. Az ülésen Hornyánszky Gyula egyetemi m. tanár tartott tetszéssel fogadott felolvasást a történelmi materializmusról. A hallgatóság az előadást lelkesen megtapsolta.

FŐVÁROS.

Az adóreform ellen.

— Magyar városok értekezlete a fővárosban. —

Budapest, február 11.

A főváros törvényhatósága már régebben elhatározta, hogy Magyarország városait s azok országgyűlési képviselőit az adóreform dolgában országos gyűlésre hívja meg. A közgyűlés határozata alapján Bárczy István polgármester ma küldötte szét a meghívót. Az értekezletet február 26-án délelőtt tíz órakor kezdik meg a vaczi-utcai városházán. A polgármester a meghívóban ismerteti azokat az aggodalmakat, amelyek az adóreform ellen fölmerültek.

A meghívó szerint az országos értekezlet célja annak a megvitatása, hogy a tervezett adójavaslatoknak minő hatásuk lesz a városok háztartására és a városi polgárságra. Megvizsgáljuk, ugymond a meghívó, hogy az adóreform ró-e ujjabb terhet a lakosságra, hogy az új adó milyen mértékben nehezedik a városi népességre, hogyan oszlik meg a különböző foglalkozások között és nem hárit-e az adófizetőképességet meghaladó terhet a polgárságra. Megállapítjuk, hogy mennyiben jogosak a fölmerült aggodalmak és tárgyalásainak eredményéhez képest a városi polgárság és a városi háztartás közös érdekeinek egyesült erővel kívánunk érvényt szerezni.

Azt vitatja azután, hogy a fölirattal soha nem boldogultak s ha jogosak a fölmerült aggodalmak a városoknak le kell mondaniook háztartásuk szilárd és fejlődésképes alapon való kiépítéséről.

A polgármester azután a következőket mondja:

A legnagyobb aggodalom az ellen irányul, hogy a törvényjavaslat valóságos csökkenést a földadó terhet, azonban a városi lakosság hozadéki adóit, de különösen a nem fundált kereset adóját nagy mértékben emeli. A kataszteri kiigazításnál vallomási kénytelen nincsen. Az adókulcs leszállítása révén csökkenni fog a községi bevétel, mert az állam részben az elmaradt bevételt a jövedelemadóval akarja pótolni, amely után azonban községi adót kivetni nem lehet. El fogja veszíteni a városi háztartás a másodosztályu kereseti adónak és a családtagok adójának pótdadóját is.

A házbéradó kulcsát a javaslat Budapestén 17.6 százalékról 17 százalékra szállítja le, a tizenötezer-nél nagyobb népességű városokban pedig megmarad a régi kulcs. A házbéradó pedig egész súlyával a valóságos jövedelmet éri, vagyis a házbéradó a földadónak a kétszerese. Az általános kereseti adó, a városi lakosság adója s csaknem kizárólag az egyéni munkaképességre, tehát a legbizonytalanabb jövedelemre van alapítva. Az adókulcs leszállítása a tényleges adóteher megduplázását jelenti. A III. oszt. kereseti adó az általános jövedelmi pótdadóval együtt a valóságos jövedelem 3½ százaléka volt, a törvényjavaslat szerint pedig az általános kereseti adó és jövedelemadó a valóságos kereset középjövedelemnél 8—9 százalékkal sújtja.

Kérdés, megbírja-e egyáltalán ezt a terhet a városi lakosság, az iparos és a kereskedő, vajjon a magyar iparnak ez a rettenetes mértékű megadóztatása nem teszi-e lehetetlenné a külföldi iparral való versenyt.

A jövedelemadó hatszáz koronás létminimumot biztosít. Ennek a minimumnak azonban gyakorlati jelentősége nincsen. De még az adóemelésnél is súlyosabb aggodalmak merültek föl az adóbevételeink ugyancsak a kereseti adónál és a jövedelem-adónál való kontingentálása ellen. Ugyancsak súlyos aggodalmat kelt a valóságos kereset, illetőleg jövedelem megállapításának a módja. Az az eljárás, amely meghonosítja a vallomási kényeszt, kiszolgáltatja idegeneknek, esetleg a versenytársaknak az üzleti könyveket, az állam által megfizettet tanak vallomását követeli, szakértők kihallgatását enged meg s a valótlon vallomást szabadságvesztéssel büntethető jövedéki kihágásnak minősítheti.

A városi lakosságnak ilyen súlyos megterhelése mellett a törvényjavaslat nem gondoskodik a városok háztartásának rendezéséről. Az adóforrásokat az utolsó cseppig kimeríti az állam a maga számára és nem oldja meg azt a kérdést, hogy hova forduljon a község, hol talál az fedezetet állandóan növekedő szükségleteinek a kielégítésére.

() **Közlekedésügyek.** A közlekedésügyi bizottság ma délután ülést tartott Rózsavölgyi Gyula alpolgármester elnöklése mellett. Tárgyalás alá került a Budapesti Villamos Városi Vasut R. T. Népszínház-utcai vonalának alsó vezetékűvé átalakításának az ügye. Folytatta a bizottság a bérkocsi-iparról szóló szabályrendelet-tervezet tárgyalását is. Javasolja az ügyosztály, hogy a taxaméterek kötelező használatát a géperejű kocsikra (automobilokra) kivétel nélkül vegyék föl a szabályrende-

letbe. A lovaktól vontatott kocsiánál csak akkor kötelezhető a viteldij-jelző alkalmazása, ha bérkocsik-átruházás történik, vagy ha a hatóság új rendszá- mot adományoz. Ha azonban a főváros hatósága arról győződik meg, hogy közérdekből helyes a viteldij-jelzők használata, akkor megkövetelheti, hogy azt az összes bérkocsikon alkalmazzák. Ki- mondották, hogy — a külföldön szerzett tapasztala- tokra való tekintettel — a viteldij-jelzőket (taxa- métereket) bizonyos határidő alatt (amelyet a ha- tóság fog meghatározni) kivétel nélkül minden bér- kocsin alkalmazni kell. A szabályrendeletben gon- doskodás történik arról is, hogy hazai gyártású ta- xamétereket használjanak a kocsikon. Az új díjsza- básra vonatkozólag az ügyosztály még további ta- nulmányokat fog tenni. Ezzel a szabályrendelet-ter- vezetet a bizottság letárgyalta.

(Kereskedők és iparosok az adókvető bizottsá- gokban. Az Orsz. Magy. Kereskedelmi Egyesülés által a kereskedőknek és iparosoknak az adókvető-bizott- ságokban való arányos képviselése érdekében We- kerle Sándor pénzügyminiszterhez intézett beható előterjesztésre most az O. M. K. E.-hez a pénzügy- minisztertől leirat érkezett, melyben felhívja a minisz- ter a pénzügyigazgatókat, (székesfővárosi kir. adófel- ügyelőt), hogy az 1908—1910. évekre alakítandó egye- nes-adókvető bizottságokra vonatkozó javaslataik megtevésénél különös figyelemmel legyenek arra, hogy a kvető-bizottsági tagok fele része kereskedők és iparosok közül legyen kinevezhető.

(Altitstiek küldöttsége a polgármesternél. A fő- városi vásárcsarnokok, vágóhidak, állatvásárok al- titstjei, valamint a vízmérőórák főellenőrei, ellenőrei és az egészségőrök ma Grigár József vezetésével testületileg tiszteltek Bárczy István polgármes- ternél, akinek elpanaszolták, hogy a fizetésrendezé- sről szóló tervezet rájuk nézve felette sérelmes, mert míg jelenleg 20 év alatt 2680 korona fizetésre emel- kedhetnek, a tervezet harmincz évi szolgálat után csak 2500 korona maximális fizetést állapít meg, te- hát egyenesen visszaesést jelentene. A polgármester a küldöttséget szívesen fogadta és megígérte, hogy ügyüket jóindulattal fogja elbírálni. A küldöttség ez- után még Földváry Antal főjegyzőnél és Seregi Zoltán tanácsjegyzőnél is tisztelgett.

(Kávéház és vendéglő. A főváros tanácsa ki- mondta, hogy a kávéházi és vendéglői iparok egy és ugyanazon helyiségben is gyakorolhatók. Ily esetben azonban ugy a vendéglős-, mint a kávésiparra külön iparendély váltandó és a zenéltetésre, záróóra, üzleti személyzetre, üzleti árszabályzatra, ételek ki- szolgáltatására, dalolásra és a törvény által nem til- tott játékok megengedésére vonatkozó rendelkezések közül azok az irányadók, melyek több megszorítást foglalnak magukban.

TÖRVÉNYSZÉK.

A czigányprimás ékszerel. Ifj. Banda Marczy fővárosi cigányprimásról megírtuk, hogy egy ék- szervásárlása miatt meggyült a baja a büntetőható- ságokkal. A gyémántkőszőrülő részvénytársaságtól ugyanis 1040 korona értékű ékszereket vásárolt hit- telbe azon a czimen, hogy gazdagon házasodik. Az ékszereket aztán egyenesen a zálogházba vitte s a kapott pénzt elköltötte. Mikor eljött a fizetési ter- minus, ifj. Banda Marczy nem fizetett. Az igazgató utána nézetett a dolognak s megtudta, hogy a fiatal cigányprimásnak eszeágában sem volt a nősilés s ezt csak azért hozta fel előtte, hogy az ékszereket megkapja. A részvénytársaság feljelentésére a tör- vénszék csalás büntetése helyezett ifj. Banda Mar- czit vád alá. Ma tárgyalta bűnügyét a büntetőtör- vénszék dr. Tholdt bíró elnökelete alatt. A tárgyalá- son a vádlott cigányprimás tagadta, hogy ravasz fondorlatot használt volna s a hangoztatott ígéretek- kel tévesztette volna meg a részvénytársaság igaz- gatóját. Az igazgatót, Peabody Adolfot nem lehetett kihallgatni, mert időközben megvált állásától s ki- ment Amerikába. Dr. Herics-Tóth kir. ügyész hitele- zési csalás czimén kérte a vádlott elítélését, a bi- róság azonban Banda Marczyt felmentette a csalás büntetésének vádjá alól. Az ítéletben az ügyész meg- nyugodott, de a panaszos részvénytársaság feleb- bezést jelentett be.

A fülbevaló miatt. Egy évvel ezelőtt egy árverezés alkalmával a Lónyai-utcai zálogházból Bedő Áron zálogházi tiszt kiutasította Katz Jakab ékszerkereskedőt. A kiutasítás oka az volt, hogy Katz, mikor mint lejtőbhat izérának odaadták neki

egy pár fülbevalót, visszaadta, mert a fülbevalóból néhány kő hiányzott. Minthogy a fülbevalót nem akarta kifizetni, a végrehajtást vezető tiszt Hőgyi József rendőrt felszólította, hogy Katz Jakabot tá- volítsa el. A rendőr ki akarta tuszkolni Katzot, aki azonban ellenszegült és hadonázás közben a rendőrt kétszer mellbeütötte. Hatóság ellen való erőszak büntetésével vádolva ma Katz Jakab a vádlottak pad- jára került. A vádlott tagadta, hogy a rendőrt meg- ütötte, sőt azt állította, hogy brutális fellépésével éppen a rendőr követte el a hivatalos hatalommal való visszaélést. A bíróság Katz Jakabot felmentette, mert a kihallgatott tanúk nem igazolták a vádat. Az ítélet jogerős.

A gyujtogatató megölése. A dévai esküdttörbíróság ma tárgyalta Andreacsny Péter és Zircsa István nagypestyeni lakosok bűnügyét, kik az őszszel fej- szével agyonverték Bretyán Pétert, kit tettenértek, mikor a szénájukat felgyujtotta és aki már mintegy 25 gyujtogatást követett el a faluban. A vádlottak vallomásukban hangoztatták, hogy ha ők meg nem ölik Bretyánt, a sok gyujtogatásért a falu lincselte volna meg Bretyánt. Az esküdtek jogos önvédelem alapján nem bűnösnek mondták ki a vádlottakat, mire a törvénszék mindkettőt felmentette és azonnal szabadlábra helyezte.

Katasztrófa egy építkezésnél. Harmadfél évvel ezelőtt a selypi cukorgyárban nagy szerencsétlen- ség történt. Kalenda János, a gyár műszaki igazga- tójának rendeletéből egy felhuzót épített Balik József pallér s három emeletnyi magasságban erre a célra állványt készített. A pallér tizenhat kömvest kül- dött fel az állványra, amely csak két embert bírt volna el. A gyenge alkotmány természetesen lesza- kadt s a szerencsétlenségnek három halottja és 8 súlyosan sebesült áldozata lett. A balassagyarmati törvénszék Balik József pallért, Kalenda János mű- szaki igazgatót és Schröder Arthur cukormestert helyezte vád alá gondatlanságból okozott emberölés miatt. A bíróság Balikot egy évi fogházra, Kalenda igazgatót pedig ezer korona pénzbüntetésre ítélte, a cukormestert viszont felmentette a vád alól. A bu- dapesti kir. tábla Kalendát is felmentette az ellene emelt vád alól s Balik büntetését három hónapra szállította le. A Kuria ma hozzájárult a tábla ítéleté- hez.

Nyilt-tér

(Cz rovathoz közzétételre nem vállal felelősséget a szerkesztőség.)

Vérgyógyítás.

Hemopatia

Uj, eredeti gyógymód, mely rendkívül sikerrel alkalmas a köszvény-, asztma-, görvéllykór-, szly- idült gyomor-, bél- és idegbajokban (neurasthenia) és némely fontosabb bőrbajban (pl. Lupus). Biztos véde- lem szélhűdés és elmezavar ellen. 18 évi tanulmányozás és alkalmazás után most szás meg szás teljes gyógy- lással számol be.

E gyógymód megalapítójának és egyedül képviselőjének Dr. Kovács J. egyet. orvosnak (Hemopatia) rendelt Budapesten, Váci-körút 18. szám alatt. Rendelés naponta 6—11-ig és 3—6-ig. Díjazott levélre vá- sszol. — Betegeket hiteztetőn kívül is kezel. — Nehéz be- tegeknek legbiztosabb gyógymódja.

THE GRESHAM

Elethbiztosító Társaság Londonban.

ALAPITTATOTT 1848.

Magyarországi Igazgatóság Budapesten

V, Ferencz József tér 5—6. (saját palotában.)

Két élebiztosítást a legkisebb kombinációk szerint, előnyös díjak és feltételek mellett. A Gresham kötvényfeltételei kiválóan liberálisak.

Köszönök fedezetére szolgáló kötvényei

azonnal nyújtanak fedezetet öngyilkosság vagy párbaj ugyszintén bírói ítélet folytán beállott halál esetében.

A kötvények megtámadhatlanok és el- évülhetlenek.

Vagyoniállás 1906. december 31-én 229,546,518.48 K
Ervényben levő biztosítások ... 600,000,000. —
Biztosított feleknek kifizetett ... 571,800,000. —
Magyar értékek, elhelyezett díjtartalék 25,940,909.10

Minden háziasszony saját érlekedben

kérje az e héten megjelent Dr. Szuly-féle legújabb árjegyzéket
Dr. SZULY ALADÁR
fűszer- csomag- és gyarmatai-
nagykereskedése
Bpest, IV., Múzeum-körút 23—27.

WIKUS TÁTRA

NYERS EVÉSRE
a legjobb tejcsokoládé
BUDAPEST, DEÁK FERENCZ-UTCA 17.

Gyengélkedő, tanulás miatt vagy bármely okból fejlődésünkben vissza- maradt gyermekek, ugy- szintén vérszegény, túlfeszített munka folytán ideges, izgékony és korán kimerült felnőttek mint erősítő szert a legnagyobb eredménnyel használják a Dr. Hommel-féle Haematogen-t.
Es javítja az étvágyat; fokozza a testi és szellemi erőket, erősíti az egész idegrendszert.
De határozottan valódi Dr. Hommel-féle Haematogen-t kell kérni, az utáztatottól pedig gondosan óvakodni kell. Kapható a gyógyszerárakban.

KÖZGAZDASÁG.

Takarmányszükséglet házi beszerzése a fővárosnál.

Visszaélések a főváros közönségének terhére.

Budapest, február 11.

Budapest székesfőváros, mint ismeretes, házi kezelésben tartja a szeméttüvarozást és az öntözést stb. E célra négyszáz lovat tart s az ezek részére szükséges takarmányműket „házi” kezelésben szerzi be. A lovak részére szükséges széna, szalma, zab és egyéb más takarmányműek beszerzése akként történik, hogy egy fővárosi bizottsági tag a szükséges takarmányműeket összevásárolja, úgy, hogy kiszáll a tőzsdére, vagy elutazik vidékre és összevásárolja a takarmányt — mondjuk — a székesfőváros érdekeinek legszigorubb szemmel- tartásával és legjobb belátása szerint. Ez a székes- fővárosnál követett uzus, amely nincs minden szépségéhibá nélkül. Mert azt igenis érteni lehetne, hogy a bevásárló bizottság mellé eljárásához egy-egy hivatalos közeg is csatlakozzék, már csak az esetleg fölmerülhető rekriminációk elhá- rítása végett is; avagy mondjuk 3—4 tagból áll- lana a vásárló bizottság. Szó férhet azonban még az ilyen ugynevezett „házi” bevásárláshoz is. Más hatóságoknál, az államnál, sőt a hadseregnél is azt a kifogástalan eljárást követik, hogy a szükségletek beszerzésénél nyilvános vagy zárt ajánlati versenytárgyalásokat hirdetnek. A közös hadsereg és honvédség lóállománya részére szükséges takarmánymű- ket legalább így szerzik be. A székesfővárosnak ez a házi bevásárlási rendszere a szakmabeli ke- reskedők előtt már régen szemet szurt, számtalan esetben hangoztak fel panaszok ez ellen a slendrián rendszer ellen, mely nem válnék dicse- rére akármelyik kisközség tanácsának sem. A székesfővárosnál beállott gyökeres rendszervál- tozás mellett, az új regime alatt az érdekelt ke- reskedő körökben természetesen várták azt, hogy a multban számtalan esetben előfordult vissza- ságok, melyek a székesfővárosnál letűnt régi slendrián rendszert oly ékesen jellemezték, az új regime alatt ki fognak küszöböltetni. Sainos, mindez nem történt meg s mi kötelességünkhöz híven figyelemmel kísérünk minden olyan ese- ményt, mely a közzgazdasági élettel vonatkozás- ban van, ebben az ügyben kénytelenek vagyunk konstatálni, hogy az új regime még nem irtotta ki ezt az elítélésre méltó bevásárlási rendszert. A székesfőváros tanácsa csekélyebb kiadást igénylő szükségleti czikkekre nyilvános pályázatokat hirdet, joggal kérdezzük tehát, hogy miért tesz éppen a takarmányszükséglet beszerzésénél ki- vételt, mikor esetleg nem megvetendő összegek

megtakarítására számíthatna? Az adófizető polgárság jogosan követelheti a főváros vezetőségétől, hogy most, a korrupt régi rendszer letűnével nem fog elzárkózni az elől, hogy oly jelentékeny összegek hováfordítása, mint amibe a takarmányszükséglet beszerzése kerül, ne szűr alatt történjen, hanem nyilvános verseny útján, ami egy oly hatósághoz, amelynek minden ténykedése kihívja a közvélemény bírálatát, minden tekintetben méltó is és egyben kötelező is.

A Weitzer-gyár tökémeleése. A Weitzer János gép-, vaggongyár és vasöntőde r.-t., melynek Aradon vannak telepei, elhatározta a már hosszabb idő óta előkészített tökémeleést. Az eddigi 2,555,750 koronányi részvénytökeének egymillió koronával való felemelése most már a megvalósulás stádiumába jutott s a vállalatnak az a terve, hogy a részvényeket Bécsben is bevezetési tőzsdén. Az új részvények átvételére garancia-szindikátus alakult a bécsi Schoeller-féle bankház vezetésével, mely cégnek egyik tagja, lovag Schoeller Richárd, elnöke a vállalatnak. A szindikátusban részt vesz a bécsi Verkehrsbank is s hír szerint ez a bank (más verzió szerint a Niederoester-reichische Escompte Gesellschaft) fogja a bécsi tőzsdén a jegyzés iránti kérvényt benyújtani. Ami a társaság helyzetét illeti, az jelenleg igen kedvező, most vagy 15 millió koronára rugó megrendelése van a gyárnak. Itt említjük, hogy az osztalék a tavalyi 20 koronával szemben 24 korona lesz.

Gazdák adókönyveinek felülvizsgálása. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület legújabb elhatározta, hogy az üzemi osztálya munkakörébe felveszi az adókönyvek felülvizsgálását és a három éven belüli el nem évült adótulfizetések visszatérítését kieszakozli. Az üzemi osztály ezenkívül az O. M. G. E. érdeklődő tagjainak felvilágosítást ad mindennemű adóügyben.

A Hazai Bank részvényei a bécsi tőzsdén. Már korábban megemlékeztünk, hogy a Hazai Bank r.-t. a bécsi tőzsdén jegyeztetni szándékozik az intézet részvényeit s az eziránti kérelemmel a Niederoester-reichische Escompte Gesellschaft fordult a bécsi tőzsdéhez. A jegyzést — amint értesülünk — elrendelték s a részvényeket a mai napon vezették be Bécsben. A jegyzés ugyanolyan módon történt, mint Budapesten, 25 darab képez egy tőzsdei kötést, az összesített, öt darabról szóló címletek is szállíthatók.

Orosz kölcsönműveletek. Párisi pénzügyi körökben — amint onnan jelentik — biztosra veszik, hogy az orosz pénzügyi kormány az orosz kincstári utalványok konvertálására készül. Ezek a kincstári utalványok a jövő évben lejárnak és beváltásra kerülnek. Megbízható forrásból vett értesülés szerint ezt a műveletet szeptemberben fogják végrehajtani olyformán, hogy a 800 milliónyi kincstári utalványt, melyek tulajdonosai egy új orosz kölcsön kibocsátásánál elővétel jogot élveznek, járadékadóssággá változtatják át. Ezen 5 százalékos kincstári utalványokat annak idején az orosz kincstár a háború alkalmával bocsátotta ki 1909. évi lejáratával. Minthogy az orosz pénzügyi viszonyok az időközben felvett nagy nemzetközi kölcsön dacára semmit sem javultak, a kormány a kincstári jegyeket olyformán szándékozik beváltani, hogy a jegyek tulajdonosainak egy megfelelő összegű járadékkötvényt fog adni. Valószínű azonban, hogy az orosz pénzügyi művelet nemcsak a kincstári utalványok beváltására fog szorítkozni, hanem abban az esetben, ha a pénzügyi helyzet ez év őszén kedvező lesz, úgy a kincstári jegy beváltást egy nagy új kölcsön keretében fogják végrehajtani. A kincstári jegyek egy idő óta parin felül állanak.

A jegybank kimutatása. Az Osztrák-Magyar Bank 7-iki kelettel lezárt kimutatása a hó első napjaiban beállott nagyobbarányu visszaesést tünteti fel. Jelentékeny a jegyforgalom esikkenése, továbbá a leszámítási tárczáé. A lombardkölcsönök is apadtak. Az adómentes bankjegyek az utómunkimutatás óta tekintélyes összeggel növekedtek. A bankkimutatás adatai ezek: Banklegyforgalom: 1.709,380.000 (—58 millió 14 ezer) korona. Érczkészlet: 1.467,359.000 (+1,554.000) korona. Leszámítási tárcza: 528,855.000 (—58,364.000) korona. Lombardkölcsönök: 90,724.000 (—2,198.000) korona. Adómentes bankjegytartalék: 67,974.000 (+59,569.000) korona.

Katonai korpa a gazdáknak. A katonai élelmezési raktáraknál az őrlési időnyben termelt rozskorpát a

kisgazdák egységes áron, 12 korona 60 filléért kapják. A katonai raktárak csak azon esetben adják el a rozskorpát, ha a gazdasági egyletek erre vonatkozólag utalványt adnak az illető félnek s a korpát vásárolni óhajtó gazda ilyen utalvánnyal jelentkeznek.

A Budapesti leszámoló egylet 1907. évi forgalma. A fővárosi pénzintézetek „Clearing House”-a, a Budapesti leszámoló egylet, ma tette közzé a múlt évre vonatkozó forgalmi kimutatást. Ez a kimutatás arról tanuskodik, hogy ez a czélszerű intézmény az elmúlt évben növekedett forgalommal működött, miben ugyan része van az 1907-es év nagyobb pénzforgalmának. A kimutatás ismertetése alkalmával nem feledkeztünk azonban meg annak a konstatálásáról, hogy a készpénz meilözésével való kiegyenlítés igen lassan fejlődik nálunk s a Leszámló egyletnek is azon kellene lennie, hogy tagjai száma szaporodjék s teljesíteni azt a régóta fölhangzó kívánságot, hogy a nagyobb magánleszámlolókat is bevonja forgalmába, továbbá, hogy a bankok/egymásnak teljesített készpénz lefizetési helyébe is a leszámítás útján való elintéztést behozza. Mindezeket már többször hangoztattuk, de különben is nem szorul bővebb magyarázatra, hogy mennyire fontos a modern gazdasági életben a készpénzzel való fizetésnek a lehetőség szerinti csökkentése. A kimutatás szerint 20 pénzintézet vett részt a leszámításban az idén, éppugy mint tavaly, a tagok között van a jegybank és a postatakarékpénztár is. A tagok az idén nem szaporodtak.

Az 1907. évben kölcsönös kieserítésre hozott váltók, checkek és utalványok összege 2,121,550,902 korona 13 fillér (e közt 1,015,665,433 korona 30 fillérnyi check; a check elkülönített nyilvántartása 1898. márczius 1-től fogva történt.) az 1906. évi 1,639,306,716 korona 60 fillér (e közt 866,088,469 korona 01 fillérnyi check ellenében. A leszámítási forgalom 482,244,185 korona 53 fillérel, vagyis 29.117 százalékkal szaporodott. Az 1907. évben a kölcsönös követelésekből átlag 44.674 százalék beszámítás, a többi 55.029 százalék a tartozásban maradt intézetek számlájára checkkel történt fizetés által egyenlített ki. Az 1906. évben átlag 43.717 százalék beszámítás, 56.283 százalék giro-számla útján került kiegyenlítésre. Az 1907. évben a legmagasabb heti forgalom az október 7-iki heti zárlatkor 59,457 millió, a legkisebb a június 30-iki zárlatkor 28,889 millió koronával mutatkozik. A legmagasabb beszámítási eredmény augusztus 23-án 47,213,790 korona 68 fillér összegű beszoigálás mellett 50.907 százalékkal, a legkisebb január 7-én 36,273,817 korona 28 fillér összegű beszoigálás mellett 37.480 százalékkal mutatkozott. A beszoigált papírok darabonkénti átlagos összege az 1907. évben 8,534 korona 54 fillér volt.

Füszkereskedők kartelle. A kartel-mánia a vidéken is hódít és pedig igen szokatlan formában, mert ezuttal nem a gyárosok, hanem a közvetítő kereskedelem megállapodásáról van szó, úgy, hogy tulajdonképpen az a szervezkedés, melynek hírét Nagyváradról vesszük, nem is fedi teljesen a kartel fogalmát. A nagyváradai kis- és nagykereskedők már titokban rég készülődnek erre a kartelre, melynek célja (e tekintetben nem marad hátra a gyárosok egyezményeinél az újajta megállapodás) az árak emelése. Tegnap lépett életbe ez a kartel, mely első sorban a cukor, rizskása, szóda és világítási árukra terjed ki, de a kiküldött végrehajtó bizottság kötelessége lesz lassanként megállapítani az árengységet a füszkereskedésekben kapható összes czikkekre. A meghatározott áron alul való árusítást, a legszigorubb ellenőrzik s a szerződés szegőkre az egyezés szigoru retorziót tartalmaz. Az egyezményben benfoglaltatik, hogy a korábban létesített megállapodás értelmében az összes szerződésfeleknek február 10-től kezdve kötelesek meghatározott czikkeket a meghatározott áron alul nem árusítani, továbbá nem szabad a nagyváradai kiskereskedőknek petrolenmot mástól, mint a nagyváradai nagykereskedőtől beszerezni. Tehát a petroleum dolgában karteltársakkal szemben, másokkal, a fogyasztóközönséggel szemben pedig szintugy — monopóliumot csinálnak a nagyváradai kereskedők. Talán ez az első „városi kartel”, de reméljük, hogy ez a követésre nem méltó példa más helységeken nem talál hívekre. A mostani drágaság szerfelett megérlette a kartel

tőrekvéseknek törvényes uton való megszorítását, különösen az ilyenekét, ahol még a „belföldi termelés érdekének” frázisába sem lehet takarózni a karteleli védőinek.

A tirol-i liszt-tarifa leszállítás. Annak idején megemlékeztünk arról, hogy a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara hosszabb, alaposan megokolt beadványt intézett a kereskedelemügyi kormányhoz a végett, hogy a Dél-Tirol felé irányuló magyar liszt-küldemények díjtételei leszállítassanak, mert ezek a díjtételek okozták azt, hogy a magyar liszt-exportja Tirol felé nagyon megnehezült. Az amugy is válságos helyzetben levő magyar malom-ipar nagyon megérezte már eddig is a tirol-i export megcsappadását. Mint értesülünk, van már eredménye, mert a Déli Vasut kijelentette, hogy a magyar liszt-küldemények részére, amelyek a déli Tirol felé irányulnak, tizenöt százalékkal mérsékli a szállítási díját. Ez a díjmérséklés január 1-től visszamenőleg azonnal érvényes.

Az osztályorsorsjáték mai huzásán a következő nyereményeket sorsolták ki:

40.000 koronát nyert: 106183.
15.000 koronát nyert: 108704.
10.000 koronát nyert: 91645.
3000 koronát nyertek: 52768 91453 105432.
2000 koronát nyertek: 6263 10384 52970 81228.
1000 koronát nyertek: 6784 10478 32578 52790 124153.

500 koronát nyertek: 2075 3318 6601 7896 10847 11053 12402 19747 21906 21817 23417 23649 25042 26320 26448 29199 29146 34645 39420 42577 43472 43978 45430 55446 58770 61240 62150 62091 63391 63136 66298 68724 68354 75641 80186 86223 88858 93888 93656 95648 97542 101689 102911 102762 104581 106539 107703 109476 112791 117491 118752.

Kiss szerencsése nagy! Az osztályorsorsjáték mai huzásán a 40,000 koronás főnyereményt Kiss Károly és Társa bankháza (IV., Kossuth Lajos-utca 13.) szerencsés vevői nyerték a 106183 számú 1/5 osztályorsorsjeggyel.

A mai huzás 15,000 koronás főnyereményét 108704 számú sorsjegyre Gaedicke bankház szerencsés vevői (Kossuth Lajos-utca 11.) nyerték.

Egy szabadalom kipróbálása. A Budapesti Szivattyú- és Gépgyár r.-t. megrendelést kapott egy újajta gép gyártására, mely gép olvasztatlan fémananyagból készít szövöláncokat, mely a textil-iparban nagy jelentőséggel bír, mivel az olvasztás helyén kevesebb ellenállóképességgel bír a szövölánc. A gép gyártására vonatkozó szabadalomra az Angol-Osztrák Banknak van opciója s ha a megrendelt géppel folytatott kísérletek beválnak, úgy a bank a szabadalmat értékesíteni fogja.

A malmok üzemredukciójá. Mai számunkban már írtunk a fővárosi malmok újabb üzemredukciójáról. Most — mint értesülünk — a vidéki malmok is üzemredukcióval élnek. Ugyanis a vidéki malomiparosok országos egyesületének felsőmagyarországi csoportjai Schrecker miskolczi malomigazgató meghívására legutóbb Miskolczon illést tartottak, amelyen a malomipar kedvezőtlen menetére való tekintettel megállapodtak abban, hogy a nagyobb vidéki malmok az érvényben levő üzemkorlátozást heti három, a kisebb malmok pedig két napra kiterjesztik.

Ruházati czikkek szállítása a honvédség részére. A honvédelmi miniszterium nyilvános írásbeli versenytárgyalást hirdet a m. kir. honvédség részére 1909 január 1-től 1918 december végéig szükséges gyapjuszövetek, ruházati czikkek s ehhez való anyagok szállítására. A versenytárgyalás f. évi április 30-án délelőtt 10 órakor a honvédelmi miniszteriumban (II. Szentgyörgy-tér 3.) bizottságilag fog megtartani. A rendes évi szükséglet mintegy 900,000 koronát tesz ki, amely 10%-kal emelhető vagy csökkenthető. A szerződési tervezet és pályázati feltételek, valamint a szükséges kimutatások megtekinthetők a honvédkerületi hadbiztonságoknál (Budapest, József-utca 48. sz., Szegeden, Kassán, Pozsonyban, Székesfehérvárott, Kolozsvárt és Zágrábban) és a honvéd központi ruhatárnál (Budapest X., Tisztviselő-telep, Elnök-utca). Ajánlatot csak magyar gyáros vagy magyar szövetkezett társulat nyújthat be. A szállítandó összes anyagok magyar területen gyártandók, éppugy hazai terméknek kell lenni a szállított czikke nyersanyaga és a gyártelepek berendezése. Bónat-pénzül 10% készpénzben, vagy értékpapírokban leteendő. Az ajánlatok felett a honvédelmi miniszter legkésőbb 1908. június 30-áig fog dönteni.

Reggelizés előtt fél pohár Schmidthauer-féle Használfata valódi áldás gyomorhajsók-nak és székazorulásban szenvedőknek

Igmándi keserűvíz

as elrontott gyomrot 2-3 óra eláti tal. jezen roudbe hozza. Kís ávoz. 40 fillér. nagy ávoz. 60 fillér.

megszorítását
külföldi termelés
ni a kartelek

idején meg-
Kereskedelmi
gokoit bead-
ormányhoz a
magyar liszt-
mert ezek a
liszt-exportia
gy is válsá-
ipar nagyon
megcsappa-
nyé, mert a
lisztküldemé-
irányulnak,
szállítás díját.
főleg azonnal

05432.
52970 81228.
32578 52790
1 7896 10847
23649 25042
42577 43472
62091 63391
86223 88858
02762 104581
752.

orsziáték mai
Kiss Ká-
ssuth Lajos-
06183 számú

nyereményét
bankház
(11.) nyerték.
Budapesti
megrendelést
gép olvasz-
tat, mely a
el az olvasz-
bir a szövö-
adalomra az
ha a meg-
álnak, úgy a

számunkban
emredukció-
léki malmok
déki malom-
magyarországi
szagató meg-
toltak, ame-
való tekin-
nyobb vidéki
zást heti há-
kiterjesztik.

tség részére.
rásbeli ver-
ség részére
g szükséges
z, való anya-
évi április
miniszterium-
g fog meg-
900.000 ko-
gy csökkent-
feltételek,
ekínthetők a
pest, József-
ban, Székes-
és a honvéd
tisztelő-telep,
yáros vagy
e. A szállí-
gyártandók,
ított cikkek
zése. Bánat-
pírokban le-
mi miniszter

ott gyomrot
a elati tel-
dibe hozza
40 szór.
50 fillér

Megindulnak a hajók. A Dunagőzhajózási Társaság közli, hogy a Száván az uszályhajóknak rakodás alá való állítása e hó 10-én kezdetét vette. A társaság az áruszállító hajózást a sziszek—belgrád—zimony—pancsovai vonalszakaszon mindkét irányban, továbbá a helyijahajókat Zimony—Belgrád—Pancsova között és a személyhajókat Szabács—Belgrád között február 12-én megkezdi.

Az Adria hajói. Az Adria tengerhajózási részvénytársaság gőzösei közül Lederer Sándor hétfőn Marseilléből Fiuméba indult, Szent István kedden Glasgowból és Kassa Velencéből Fiuméba érkezett.

TŐZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTEKTŐZSDE

Gabonatőzsde.

A külföldi tőzsdék lanyha irányzatúak szokatlan nagymérvű argentiniai elszállításokra. Nálunk a külföldi lanyhaság nincs semmi hatással az áralakulásra, sőt ma határozottan szilárd jellege volt az üzletnek. A készáru piaczon ötezer mázsa tisztavideki buza került forgalomba, melyért 10 fillérrel többet fizetett az a két malom, mely a vásárlásban résztvett. A határidőpiacznak ez elég impulzus volt arra, hogy az áprilisi buza kurzusát 11.90-ről 12.10-re emelje. Még erősebb emelkedésben volt része az áprilisi rozsnak, mely sürgős fedezésekre 10.45-ről 10.75-re emelkedett. A többi terminusok keveset változtak szilárd tendenzia mellett.

A nemzetközi gabonaárfolyam-ellenőrző bizottság budapesti gyűlése.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tanácsa hozzájárult ahhoz, hogy a nemzetközi gabonaárfolyam-ellenőrző bizottság a berlini rendes ülését követőleg Budapesten is értekezletet tartson. Az értekezlet április 4—6. napjain lesz, napirendje a következő: 1. A gabonázlet jövővendi kilitásainak megbeszélése a gazdák közön lévő készletek figyelembevételével; 2. jelentés a vetések állásairól. Előadók lesznek: Ruhlend és Dade tanárok és Kiessenvetter, a németországi Bund der Landwirte sajtószakosztályának elnöke, magyarországi előadóról az O. M. G. E. szintén gondoskodni fog. A bizottság nap-nap után több sikert mutat fel, legutóbb Argentína határozta el, hogy belép a bizottság tagjai közé.

Eladatott:

Buza. Tiszavidéki: 100 mm. 75 kg. 23.— korona. Mezőturi: 1600 mm. 76 kg. 24.35 korona, 100 mm. 75.7 kg. 24.30 korona. Pestvidéki: 200 mm. 78 kg. 24.10 korona, 100 mm. 74 kg. 23.10 korona. Zentai: 1000 mm. 75.5 kg. 24.14 korona (raktár). Felsőmagyar: 100 mm. 75 kg. 23.20 korona. Rozs: 100 mm. 20.10 korona ab Bp. raktár, 200 mm. 20.10 korona, paritás. Tengeri: 400 mm. 13.40 korona, paritás, 100 mm. 13.10 korona. Zab: 100 mm. 16.10 korona. Az árak 100 kilogr.-kint koronákban értendők.

Budapesti gabonaforgalom.

1908. február 9-től február 10-ig.

	Erkezett:	Elszállított:
Buza	1627	—
Rozs	210	—
Arpa	2228	—
Zab	103	—
Tenger.	2192	—
Liszi	105	8311
Korpa	—	2263

A határidőpiaczon kötött:

Dél előtt:

Előfordult kötések (50 kg.-kint):

Buza 1908. áprilisra 11.90, 11.91, 11.87, 12.05, 11.09.
Buza 1908. októberre 10.38, 10.45, 10.42, 10.45, 10.46.
Rozs 1908. áprilisra 10.43, 10.67, 10.78.
Rozs 1908. októberre 8.94, 8.99.
Zab 1908. áprilisra 7.99.
Tengeri 1908. májusra 6.84, 6.83, 6.86.

1 óra 30 perczkor zárulnak:

áprilisi buza	10.08	12.09
októberi buza	10.46	10.47
áprilisi rozs	10.78	10.79
októberi rozs	9.—	9.01
áprilisi zab	8.—	8.01
májusi tengeri	6.86	6.87

Délutáni forgalom.

Délután az irányzat tartott marad.

4 óra 30 perczkor zárulnak

Buza 1908. áprilisra ———— 12.11—12.12
Buza új októberi ———— 10.45 10.46
Rozs 1908. áprilisra ———— 10.70 10.71
Rozs új októberi ———— 9.02—9.03
Zab 1908. áprilisra ———— 8.02—8.03
Tengeri 1908. májusra ———— 6.87—6.88

Értéktőzsde.

Napok óta mintha teljesen megszűnt volna a spekuláció érdeklődése a tőzsdén és a kedvetlenség nyomja rá bélyegét az üzletre. A vételkedv minden nap csekélyebb lesz, amivel szemben egyre jobban lehet észrevenni a realizálási hajlam terjeszkedését, úgy hogy tehát a kínálat majdnem állandóan túlsúlyban tartja magát, ami természetesen csak kedvezőtlen módon befolyásolhatja az áralakulást. Ma az érdeklődés megcsappanásán kívül más körülmények is hátráltatták az irányzat szilárdulását, így gyengébb külföldi jelentések s a kedvezőtlen amerikai pénzügyi helyzet idézte elő a mai tőzsde lanyha irányzatát, melynek hatása alatt az árak lemorzsolódtak. Tegnap óta az Osztrák hitel 1.25, a Magyar hitel 1.75, Leszámitolóbank 1.25, a Jelzálogbank 6.— koronával, Rimamurányi részvény és Államvasuti Részvény egyenkint fél koronával csökkent. A mai előtőzsde alacsonyabb külföldi jegyzésekre gyengébb irányzattal folyt le és az árfolyamok a tegnapi utótőzsde záratlóhoz képest olcsóbban zárultak. A forgalom szűk keretben mozgott. A déli tőzsdén alacsonyabb berlini jegyzésekre, valamint helyi realizálásokra kedveztlen hangulat uralkodott és a forgalomba került értékek árfolyamai mérsékelt üzlet mellett hanyatlottak. Az utótőzsdén, miután a külföld nem küldött olyan jelentéseket, melyek az üzletet fölvilányozták volna, üzletlenség uralkodott. Kötés igen kevés fordult elő.

Előtőzsde.

Előtőzsde gyengült.
Kötettek: Osztrák hitelrészvény 648.75—, Magyar hitelrészvény 783.25—782.50 Osztrák-magyar államvasut 680.50. Rimamurányi vasút 538.—. Magyar leszámitoló bank 497.50. Jelzálogbank 430.—436.25. Városi villamos vasut 278.—. Magyar koronajáradék 95.65. Drasche-féle téglagyár 512.—.

Déli tőzsde.

A déli tőzsde kedvetlen.
Kötettek: Osztrák hitelrészvény 648.52—647.25. Magyar hitelrészv. 781.75—781.—. Osztrák-magyar államvasut 680.—679.25. Rimamurányi vasút 537.50—536.50. Magyar leszámitoló bank 496.50—496.—. Jelzálogbank 427.—425.—. Közuti vaspálya 566.—565.25. Városi villamos vasut 278.25—277.75. Magyar koronajáradék 94.60—94.47½. Hazai bank 291.—292.50. Hazai sorsjegy 105.50. Belvárosi takarékpénz-

tár 598.—. Drasche-féle téglagyár 510.—. Salgótarjáni kőszénbánya r.-t. 607.—. Brassói cellulose-gyár 432.—. Prémium-üzlet: A díjbiztosításokért fizettek: Osztrák hitelrészvényekért holnapra 4.—5.— K, 8 napra 8.—10.— K, február végére 20.—22.— K.

előtőzsde.

Az utótőzsde üzletlenségül folyt le. Kötettek: Magyar hitelrészvény 781.50—780.50 Jelzálogbank 427.—. Brassói cellulose-gyár 440.—. Végül maradt: Magyar hitelrészvény 781.—.

BECSI GABONATŐZSDE:

Bécs, február 10. (Az Egyetértés távirata.)
Annak nyomasztó hatása alatt, hogy egyre nagyobb gabona és lisztkészletek vannak uton Amerikából Európa felé, a külföldi tőzsdéken az árjegyzések gyöngültek. Az itteni piaczon buza iránt még mindig nem mutatkozott vásárlási kedv, de ennek megfelelőleg a kínálat is gyöngye volt, ilyen körülmények között az árak tartottak, noha üzlet nem fejlődött ki. Rozs 20 fillérrel emelkedett, mert lényeges kereslet jelentkezett és 1000 métermáza marchfeldiért 10.40 koronát fizettek Siebenbrunnból. Takarmányárukban némi csekély üzlet volt, tengeri ára változatlan, zab nyugodt irányzat mellett 5 fillérrel olcsóbb.

Jegyeztetett buza: tisztavidéki 12.60—13.05 korona, mosoni 11.55—11.90 korona, tótfelvidéki 11.50—11.95 kor., délvasuti 11.45—11.75 korona, marchfeldi 11.20—11.60.

Uj-rozs: tótfelvidéki 10.50—10.75 korona, csepeli 10.50—10.70 kor., pestmegyei 10.60—10.80, korona különféle magyar 10.50—10.70 kor., osztrák 10.40—10.65 korona.

Arpa morvaországi 9.—9.40 kor., marchfeldi 8.40—9.— kor., bécsvidéki —.— kor., tótfelvidéki —.— kor., csepeli 7.40—8.90, györi —.— kor., déli vasuti 7.40—8.50 kor., tisztavidéki 7.—7.40 korona.

Magyar tengeri: régi 7.35—7.55, új —.— kor., cinquantin 8.20—8.55, új —.— kor.

Magyar zab: selejtes —.— kor., közepes 8.35—8.60 korona, elsőrendű 8.60—8.85 kor., változatot 8.85—9.10 korona.

BECSI ÉRTEKTŐZSDE

A külföldről beérkező kedvezőtlen jelentések a tőzsdét ma elkedvetlenítették. Egyes értékek kezdetben élénkebbek voltak, de ez csak rövid ideig tartott és a forgalom általánosságban szűk határok közt mozgott. Hitelrészvények iránt a mérleg várt közlétele miatt némi tartózkodás mutatkozott, míg Nordbain-részvények tovább emelkedtek. Vasértékek kezdetben tartottak voltak, de végül német és amerikai jelentések hatása alatt gyöngültek. A déli tőzsde nyugodtan, részben gyengébb árfolyamokkal indult, további lefolyásában az árfolyamok nem változtak, Berlin lanyha irányzatot jelezett. Később az árfolyamok stagnáltak. A zárlat gyenge volt. Páris alacsonyabb árfolyamokat jelentett.

11 óraker zárulnak:

Osztrák hitel. 648.—, Magyar hitel. 781.50, Länderbank 419.—, Államvasut 679.50—, Elbavölgyi vasut 426.—, Déli vasut 145.—, Alpési bányatársulat 628.50. Rimamurányi 536.50, Májusi járadék 97.85, Magyar koronajár. 94.70, Orosz érték —.—, Török sorsjegy 186.25, Németi márka 117.67.

A déli tőzsde kedvetlenül nyílt meg.

1 óraker jegyeztek:

Osztrák hitel 648.—, Magyar hitel 781.50 Länderbank 418.25. Unio-bank 552.—, Államvasut 679.25, Anglo-bank —.—, Bankverein —.—, Déli vasut 144.—, Gőzhajó —.—, Alpési bányarészvény 627.25, Májusi járadék 97.85, Magyar koronajáradék 94.70, Török sorsjegy 186.—, Németi márka 117.67, Elbavölgyi vasut —.—, Rimamurányi 536.—, Orosz járadék —.—, Keleti vas-

HETI MŰSOR.

Február	Nemzeti Színház	A. kir. Operaház	Viaszínház	Király-Színház	Nemzeti (Vil.-Operá)	Magyar színház	Vár Színház	Uránia színház
13 Csütörtök	Hazug törvény	Valkúr	Az ördög	Varázskeringő	A nagymama	császár katoná	—	A szerelem története
14 Péntek	születlen hazaság. — Ne fogadj fel soha semmi	—	Sámson	Varázskeringő	Czigánybaró	Gretchen	Regénysek	A szerelem története
15 Szombat	Eszményi férj	Sába királynője	Josette kisasszony a feleségem	Varázskeringő	A nagymama	császár katonái Maria	Essex gróf	—
16 Vasárnap	d. u. este Hazug törvény	Mary Ann Előné	Az ördög Sámson	Janos vitez Varázskeringő	Funderszerelem	Kerülő ut Gretchen	—	A virágok városa A szerelem története

5 százalékos
Orosz kincstári
kerb járadék 1907.
94.30, 4 száza-
Török sorsjegy
Oszták föld-
bank 464. —, Ma-
de Paris 14.78
magyar állam-
dional vasut 675,
Hartmann
Sucrerie d'Egypte
Urikányl
Beers 363. —, East
Transvaal Consols
9.75, Váltó Ams-
hémet piacokra
id) 104.37, Váltó
aranyváltó (rövid)
Londonra 251.70.

gészben, nyul magy 3.—3.20 K, nyul süldő 2.20—
2.40 K, fogoly — K, fázán 3.—3.40 K,
szalonka — K, darabonként. Fenyvesmadár kö-
tege

Baromfi-félék: Élő rántani való csirke 2.—
2.60 K, sütni való 3.20—4.— K, kacsza sovány
3.60—4.60 K, kacsza hizott 6.—8.— K, liba fiatal
— K, lud hizott 12.—18.— K, tyuk
4.—4.40 K, pulyka 9.—11.— K páronként.
Vágott: szépen tisztított baromfi: hizott lud 1.44
1.56 K, hizott rucza 1.40—1.60 K, hizott pulyka
1.20—1.50 K, levestyuk 1.20—1.60 K kg.-ként
Pulárd 1.80 2.— darabonként.

Tejtermékek: Teavaj (centrifugált) I. 2.40—
2.60 K, II. 2.—2.30 K, főzővaj (kőptilt) 1.40—
1.80 K, tehénturó 20—26 K, kilogr.-ként. Va-
lódí erdélyi juhturót és munkásturót igen jutányo-
san szállítunk.

Zöldsejtelék: Burgonya (vagonáru) sárga
5.40—6.— K, rózsza 5.40—6.— K, fehér 4.80—
5.20 K, kifli — K, sárgarépa 7.—8.— K, petre-
szelyem 12.—16.— K, vöröshagyma makói
11.—12.— K, közönséges hazai 7.—8.— K, fok-
hagyma 36.—44.— K, káposzta 2.—3.— K
100 kg.-ként.

Gyümölcs-félék: Szőlő 1.20—2.— fillér kg.-kint.
Alma válogatott elsőrendű áru (aranyparmen,
ranett, Jonathán, Törökbalint, batul stb.) 60—100 fill.
másodrendű 40—50 K., harmadrendű apró áru
12—24 K. Körte elsőrendű 1.—2.— K, másod-
rendű 40—60 K., dió I. 40—60 K., II. 30—40 K.,
100 kg.-ként.

Tojás: bácskai 90—92 K, erdélyi apróbb áru
— K, meszes — K, credeti lédán-
ként (1440 drb).

Sertéskereskedelmi csarnok.

Budapest—Kőbánya.

Budapest, február 11-én. (Hivatalos tudósítás.)
Hizott sertésárak: Magyar elsőrendű: Öreg ne-
héz (páronként 400 kilogrammon felül) —
fillér Közép (páronként 300—400 kilogrammig
terjedő súlyban) — fillér. Fiatal nehéz
(páronként 320 kilogrammon felüli súlyban) 117—
118 fillér. Fiatal közép (páronként 251—320 kilo-
grammig terjedő súlyban) 118 120 fillér. Könnyű
(páronként 250 kg-ig) 120—122 fillér. Szerbiai
nehéz (páronként 260 kg fölül súlyban) —
fillérig, közép (páronként 240—260 kilogramm
súlyban — fillérig.)

Sertéslétszám: 1908. évi február 9. napján
volt készlet 21196 drb., 1908 február 10-én
felhajtott 174 darab, 1908 február 10. napján
elszállított 155 darab, 1908 február 11. napjára
maradt készletben 21145 drb. A hizott sertésüzlet
irányzata: változatlan csendes.

Sertéskonzumvásár.

Budapest, febr. 11. (Hiv. tud.) Előző napról ma-
radt 82 darab sertés, — darab süldő, — darab
malacz. Pótfelhajtás — drb sertés, — drb süldő,
— malacz. Mai napi felhajtás 517 darab ser-
tés, 91 darab süldő, — darab malacz, ösze-
sen 599 darab sertés, 91 darab süldő, 1 darab
malacz. Eladott 582 darab sertés, 42 darab
süldő, 1 darab malacz. Eladatlanul visszamaradt
17 drb sertés, 49 darab süldő, — drb malacz.
Mai árak: Zsirsertés öreg elsőrendű 350 kg.-on
felül ételsúlyban 96—98 fillér, ételsúly-
levonással — fillér. II. rendű 280 kg.-tól
350 kgr.-ig — fillér, ételsúlylevonással
— fillér, fiatal nehéz, 300 kg.-on felül
— fillérig, ételsúlylevonással 118 122 fillérig,
fiatal közép 220 kg.-tól 300 kg.-ig —
korona, ételsúlylevonással 114 122 fillérig, köny-
nyű 220 kg.-ig — korona, ételsúlylevonással
122—124 fillérig. Belföldi süldő — ko-
rona. Horvát süldő 96 110 korona. Malacz
100 korona. (Árak minden levonás nélkül kilo-
grammonként, ételsúlyban értendő.) A vásár irá-
nyzata élénk, az árak szilárdak.

Bécsi sertésvásár.

St.-Marx, február 11. (Távirati tudósítás.) Fel-
hajtott 1048 darab sertés és pedig 5446 darab
zsir- és 5962 darab hussertés. Árjegyzések: első-
rendű hizott magyar sertésekért 108 110 fillérig,
fiatal sertésekért 90—106 fillérig kgkint ételsúly-
ban levonás nélkül. Az irányzat igen élénk. Az
árak 10—14 fillérrel kilogrammonként emelkedtek.

Borjuvásár.

Budapest, február 11. (Hiv. tud.) A mai vá-
sárra felhajtottak 352 darab élő borjút, közte 22
darab leölt borjút (közte 9 rugott), 1 darab növe-
dékmarha. Fizettek elsőrendű élő borjúkért 100—
108 fillért, kivételesen 110 112 fillért. Középmind-
ségű élő borjúkért 96—98 fillért, leölt borjúkért
96—116 fillért, silány és rugott borjúkért 54—74
fillért kilogrammonként (levonás nélkül). Az irányzat
élénk volt, az árak szilárdak maradtak

VIZÁLLAS.

febr. 11. febr. 10.

febr. 11. febr. 10

		m é t e r		m é t e r			
Inu	Shárding	0.95	0.85	Tisza	M.-Sziget	0.08	0.08
Duna	Passau	1.24	1.19		Tokaj	0.10	0.11
	Lina	1.39	1.35		V.-Nemény	0.08	0.08
	Bécs	1.88	1.43		Tokaj	0.05	0.70
	Pozsony	0.88	0.94		Tiszaföld	0.84	0.88
	Komárom	1.30	1.38		Szolnok	0.90	0.90
	Budapest	0.96	0.90		Csongrád	0.84	0.75
	Paks	3.42	3.76		Szeged	1.08	1.02
	Mohács	3.51	3.74		T.-Becse	0.58	0.48
	Gombos	2.98	3.12		Tital	1.67	1.70
	Újvidék	1.84	1.69	Óndava	Hoór	0.78	0.74
	Pancsova	1.09	1.11		Tapoly	0.14	0.14
	Orsova	1.78	1.78		Bárta	0.74	0.78
Horva	Morvafalu	1.30	1.30		Ladmócs	1.43	1.42
Vág	Zsolna	0.17	0.20		Zaolca	0.28	0.28
	Ironcsón	0.42	0.38		H.-Némeli	0.04	0.26
	Szered	0.42	0.38		Margitfa	0.04	1.14
EÁba	Szt.-Gothárd	0.20	0.20		B.-Ujfalu	0.93	0.98
	Sárvár	0.—	0.—	Körös	Csucsa	0.12	0.12
	Győr	1.02	1.48		N.-Várud	0.80	0.85
Dráva	Várasd	0.—	1.12		Békény	0.19	0.22
	Zákány	0.62	0.54		Gurahene	1.53	1.74
	Bárcs	0.65	0.58		Borosjenő	0.10	0.10
	Eszék	0.92	1.22		Békés	2.20	2.58
Mara	M.-Szeged	0.28	0.22		Gyoma	2.—	2.80
Száva	Zágráb	0.02	0.02	Marec	Gy.-Fehérvár	0.88	0.80
	Szisztek	0.40	0.17		Eranyicska	0.—	0.—
	Mitrovicza	2.—	2.10		Soborán	0.—	0.—
Szamos	Décs	0.29	0.34		Arad	0.84	0.54
	Szatmár	0.64	0.66		Makó	0.24	0.14
Kraszna	N.-Mallány	0.87	1.10		K.-Kostoly	0.6	0.28
Latoros	Munkács	0.92	0.24		Kiszé	0.65	0.78
Laborec	Homonna	0.16	0.16		Temesvár	0.48	0.68
Uug	Peterecsny	0.—	0.—		Becskerek	0.12	0.01

IDŐJÁRÁS.

A meteorológiai központi intézet távirati jelentése
1908. február 11-én reggel 7 órakor.

Az elmúlt nap időjárásának átnézete:

Hazánkban tegnap szórványosan fordult elő
kevés havazás és országszerte élénk szelek ural-
kodtak. A hőmérséklet tovább süllyedt és ma reg-
gel átlag 6 C° körül ingadozott, a maximum
Fiumében 11 C°, a minimum Bavanistén —13 C°
volt.

Prognózis a következő 24 órára:

Hidegebb és tulnyomóan száraz idő várható.

Allomás	Legnyomás mm 700 +	A hőmérséklet Celsius szerint	Szeletény és erője	Felhőzet	Csapadék mm		Hőmér- térlet	
					max.	min.	max.	min.
Salina	72.6	-8.8	NW	3	1	5	8	
Jugrár	70.4	-4.3	N	3	8	0	0	
Csemák	74.1	-7.3	N	4	4	4	8	
Losonc	73.6	-6.6	WNW	3	0	0	0	
Bzalla	75.4	-3.8	NW	2	0	1	6	
Budapest	73.5	-4.6	NW	2	0	ny	2	
Lórdny	76.1	-4.2	NE	1	0	ny	8	
Szenthely	78.2	-8.4	N	5	0	ny	8	
Ac	75.6	-4.8	N	5	0	1	2	
Ágráb	78.5	-1.2	N	1	4	1	5	
Hime	74.5	-1.9	N	2	0	1	11	
Szeged	78.8	-5.0	NW	1	2	4	1	
Temesvár	73.0	-4.0	NW	1	8	ny	1	
Vagyvárad	71.9	-7.2	NW	4	2	1	1	
Kolozsvár	71.2	-8.0	NWN	3	3	1	2	
Vagyseben	—	-5.0	NW	2	4	2	2	
Szatmár	—	-7.2	NW	5	1	1	2	
Kere	—	-8.0	N	1	4	2	5	
Araváralja	—	8.8	N	4	1	1	8	
Solimeschanya	—	-2.0	NW	1	1	2	5	
Komárom	—	-5.6	N	1	0	1	2	
Magyar-Óvár	—	-2.8	N	4	0	2	2	
Topon	—	-8.2	N	1	0	ny	1	
Kazák	—	-1.5	E	2	0	10	1	
Irkenica	—	-4.8	NE	2	4	1	0	
Jobroczon	—	-7.4	NW	1	0	1	0	
Kocskomól	—	-8.8	N	1	2	0	1	
Jroszáza	—	-4.8	NW	4	8	1	1	
Arad	—	-9.1	NW	2	8	ny	4	
Sombolya	—	-7.4	NW	1	2	—	0	
Aracs	—	-1.5	NW	2	3	—	4	
Jrsova	—	-1.5	NW	2	3	—	4	

Kivonat a hivatalos lapból.

Kinevezések. A földművelésügyi miniszter Ujfalvi
Sándor és Czintos József min. kir. eszenőri, ezimertes
örsevezetőket, továbbá Szotyori Mihály napibéres be-
lépő állomási őrt, Major Gábor budapesti lakost és
Györke István napibéres segédszolgát ideiglenes mi-
nőségű II. osztályú belépő állomási örökké; az igaz-
ságügyminiszter Kotzó Zoltán nagyváradi törvény-
széki díjnokot a nagyváradi törvényszékhez irnokká; a
kereskedelmiügyi miniszter Bicsák Sándor, Kempfi
Károly, Kaucsár Aladár és Kuhn János előmunkáso-
kat a XI. fizetési osztály 3-ik fokozatába ideiglenes
minőségű segédművezetőkké; a nagyváradi ítélőtábla
elnöke a vezetése alatt álló ítélőtáblához Juhász Jó-
zsef budapesti ítélőtáblai napidíjas könyvművelet-
szolgálatát; a kaposvári pénzügyigazgatóság Gye-
nis Sándor nagykanizsai díjtalan adóhivatali gyakor-
nokot a lengyeltői adóhivatalhoz segélydíjas gyakor-
nokká nevezte ki.

Pályázatok. A dési törvényszéknek elnöke, a tu-
rócszentmártoni járásbírósnak elnöke és tót tol-
mácsi, a budapesti fővármivatalnál fővámtiszt, a
nagyváradi és nagybecskereki pénzügyigazgatóságok-
nál pénzügyi számtiszt, a szerdahelyi járásbírósnak
telekkönyvezetői, a nagyváradi pénzügyigazgatóság
mellé rendelt számvevőségénél díjas számgyakornoki,
a nagyváradi pénzügyigazgatóságnál pénzügyi keze-
lési gyakornoki, a soproni pénzügyigazgatóság ke-
rületében pénzügyi szemlési állásra 2 hét; a duna-
szerdahelyi adóhivatalnál díjtalan gyakornoki állásra
és Bagonya községben (Zalavármegye) postai ügy-

nöki állásra 3 hét, a szebeni törvényszéknek irnok állásra 4 hét alatt lehet beadni a pályázati kérvé-
nyeket.

Felelős szerkesztő:
PURJESZ LAJOS,
Kiadótulajdonos
A Magyar Ujságkiadó Részvénytársaság.
Igazgató: **ERDŐS ARMAND**

**Benzin-,
nyersolaj-
és szivógáz-
motorok**

Motors csép-
lőkészletek.
A legjobb gépek. A legolcsóbb üzem.
Kedvező fizetési feltételek.

Tessék árjegyzéket kérni, ingyen küldjük.
Dobry Ant. motor- és
gépgyárainak
magyarországi kizárólagos képviselője:
Kovács Mihály és Társa
Budapest, V., Hold-utca 23. sz

**PARFUM
CORDIAL**

Erős,
utól-
érhetetlenül kellemes és ma-
radandó illat.
Kapható minden finom üzletben.
Készült gyáros: csász. és kir. udv.
Ferd. Mühlens szállító.
Köln a. Rhein
Főközllet Beos, IV/L. Heumühlgasse 3. sz.

JAMI gy-
szerek
Vadeli francia és amerikai gyártmány!
Cruising ajánlja! Feltétlen biztos!
GUMMI.
Eredeti oszmagolásban!
Árak: 12 drb. finom minőség K 2-4
12 drb. francia gyártmány K 6-10
12 drb. eredeti amerikai K 10-12
Capot amerikai (rövid) K 4-6
12 drb. finom K 6-10
"Non plus ultra" K 12-16
Minta-gyűjtemény
eredeti oszmagolásban, 12 drb K 6-
25 drb K 8-
Női óvszer "Pessarium" osz-
magolásban K 3-5
Sérvkötő orvosi rendelésre vadeli
angol acél rugóval K 7-10. Cs. és kir.
szabad. Keleti-féle pneumatikus pe-
lissal K 12-
Suspensor (horvati) darabja K 1-2.40
Havibaj köté darabja K 8-1
Haskötő darabja K 7-24
Gummi görceér-harisnya darabja K 5-12
rrigator teljesen felszerelve, darabja K 5-9
Uj! "Auto vaginal Spray" legmegbízhatóbb női kon-
fogosság K 35-
Szétküldés titoktartás mellett. — Képes árjegyzék
ingyen és bormentve.

KELETI J. gummiárak és beteg-
gyógyászati eszközök gyára.
Budapest, IV., Koronaherceg-utca 17/0.

Titkos betegségek
biztos és lelkiismeretes meggyógyításra 24 órá alatt
áriasi tapasztalata általán legjobban ajánlhatjuk
Dr. CZINCZÁR
egyetemi orvosnádor specializáltat
Igen rövid idő alatt alapos sikerrel gyógyít. Helyesgyógy-
magómlást, hólyagbajt, fehérvet, gyulladást, férfi algyag-
lést, önfertőzést, hátrteret- és utegbajt, bőrkérelt és minden
női betegséget biztos módszerrel
Budapest, IV., Károly-körut 10. I. emelet
Rendel d. o. 10-4 és este 6-9 óráig.
Vidéktelek levél útján is. Druze eredményes kezelése
gyógyászati gondoskodás
Munkásokat tetemes áruengedményvel kezel.

Szél

on a legbiztosabb
átsy-fele

Borax.

legdurvább idő-
űdén és tisztán

ERE-BORAX

essort patánást,
máya, a vörös

ó teszi.

külözetlen ..
valamint for-

ruhát hófehérre
ruhának ártana

D nagy doboz
mentve.

vém K 1—
appan K—80.

ériában és jobb
nem kimérve

drogéria Bpest,
Rákóczi-ut 10.

e.

IDT M

es és bőrdobó

Rákóczi-ut 25. sz.

nyánu kosztó- és

ait. Mindennemű

ndők, pénz, szivar,

it — Árjegyzék bér-

mentve.

6. L., Wallischgcs.

khan stb.

kok

evő-

ek

ésre

áron

MÁN

ón

9. I. em.

bérmntve.

tóda

za

T.

3. sz.

spó-

yei.

ésve.

GABYARHON ELSŐ CERNATYONÉ ÉS LEONOR HENRIETTA ÓRAZSZEK

Alapították 1842

János

Bräusweller & Co.

ÓRAK, ÉKSZEREK 10-ÉVI JÓTÁLLÁSSAL
RÉSZLETFIZETÉSRE

Képes árjegyzék bérmentve, javítások pontosan elkészíttetnek.

LEGESZEBB... LEGJOBB... LEGOLCSÓBBI

PAP, LAN PAP, LAN PAP, LAN

Összesuktható vaságy kivék elő
matracral 10 frt.

Sodronyágybetétek méret
szorint 3 főtől feljebb.

GIGNER JÁNOS

Ágyemelő réz- és vasbutor-gyáros
szőnyeg, függöny, pokróc, terítő stb.
nagy választékban.

**BUDAPEST,
Erzsébet-körút 20.**

Fűkötés és
Rákóczi (Kereszt) ut 25. sz.
Gyár:
Kertész-utca 7. és 9.

Árjegyzéket
bárkinek ingyen és bér-
mentve küldök.

Gyermekkoscsk nagy választékban. **Nag nem felelő árú kicserélem vagy a pénz visszadom.**

darabok 1 frt
50 kr-tól feljebb

Rákóczi Sorsjegyet

Végyen minden magyar ember.

Főnyeremény 40.000 K.

Összes nyeremények: 90 000 K.

Nyereménytárgyak kiállítás: IV., Kossuth Lajos-utca 4
és VII., Erzsébet-körút 24.

HUZÁS márczius 15-én este 7 órakor a m. kir. lottó
igazgatóságánál (Budapest, Vámpalota).

EGY SORSJEGY EGY KORONA.

Kapható a dohánytársadalmakban.

Megrendelhető a sorsjegyirodában:
Budapest, IX., Boráros-tér 2.

**Fényképezőgépek
Grammofonok
Hangszerek
Látcsövek és
Fegyverek**

oszkély havl

részletfizetésre

kaphatók

Aufrecht és Godschmied

éruházban

Budapest, VII., Rákóczi-ut 26.

Külsőn külön képes árjegyzék ingyen és
bérmentve.

Alólírott czég közhírré teszi, hogy
a nála beraktározott s ki nem váltott
egy darab

butorszállító kocsi

folyó hó 12-én délelőtt 11 órakor kir.
közjegyző jelenlétében a Lehel-utca
49. sz. a. telepen elárvereztetni fog.

Balassa Gyula és Tsa

BUDAPEST,
VI., Teréz-körút 19. szám.

BIZTOS

gyógyulást keresőknek

kih bármily

nemi betegségben szenvednek

mint húgyvese és hólyagbeteg, húgyvesztésű, vizelet zavara-
rok, éjjeli magömlések, azok és bajkóros bántalmak (syphil-
lis), az önfertőzés utóhatásként fellépő ideggyógy, korai fertő-
zés elgyengülés, bármily bőrkülsők stb. nemi fertőzések, a
men bajok alaposa, gyors és nyíltan gyógyítására szigoru-
san tudományos és lelkiismeretes gyógykezelésnek

fogva legjobban ajánljuk

Dr. Garai Antal

v. or. és kir. osztály főorvos orvadás nőt és a legújabb 89
évo fennálló rendelt. intézetét

Budapest, VI. ker., Andrássy-ut 24. sz.

Rendelés naponta 10-4g és 7-8-ig este. Időli húgyvese dühö-
lyag bajok vizsgálatá villamos húgyvesztésű betegségekkel.

Vid. kék levelekre kimeri 6 választ és szakszerű tanácsot nyu-
nok, gyógyászattól pontosan leír. Tükrözés és kizárás.

Nőknek külön váróterem.

Hol keressük a LEGJOBB POUVERT ?

Kérjünk MÜLLER J. L.-féle

Blaha Serail Poudert

BLAHA LUJZA (báró Splényinó) színművész legkedvencebb arczispóra. Vala-
mennyi arczot legjelesebbje egy nappalra, mint este, tekintélyek által megvizsgáltván, ve-
gyisztánát és tökéletesen ártatlannak találta. Mini piprocokk nélkülözhetetlen, az
arcz bőrnök a legyöngédebb fehérséget, ifjúkori téséget, arczpéget és rozspirt kölcsönöz.

Egy doboz ára 60 krajczár. Nagyobb doboz ára 1 forint.

GREME POMPADUR

Összeköttötéseim folytán sikerült a világ hírt és hírlapja hatáson „Greme Pompa-
dur” egész eredeti tisztaságban és erejében összeköltanem. Ez az arcz, melyvel a hí-
rreves Pompadur arczon egykor fenn tudta tartani csodaszépességét, anélkül, hogy
az egészségének ártott volna. E kifünő arcz jóval felelőml minden eddigi enemi gyár-
mányt. „Greme Pompadur” este és reggel alkalmazni, arczot és kezét beörszörve aztán
egy óráig behinteni a „Poudert de Serail”-jal.

Egy tégely ára 1,60 frt. Egy tégely ára 1,60 frt.

MÜLLER J. L.

os. és kir. udvari illatszerekész és pipere-szappan gyárosnál.

Budapest, IV., Koronaheczeg-u. 2. Az országban mindenütt kapható.

Egyenruhák

és egyenruhá-
zati czikkok, polgári ruhák elegáns és jutá-
nyos kivitelben

BLUM SÁNDOR

perzsa császári, szerb királyi és orosz császári nagy
hercegi udvari szállítónál,

Budapest, IV., Váci-utca 15. szám.

INGYEN

diszkrét és bérmentve küldjük rend-
kírdi érdekes tartalmu ábrákkal és
használati utasítással ellátott árjegy-
székünket.

HALHÓLYAG 2, 4, 6, 8, 10, 12 K tucattja
PESAR, OCLUS, NŐI ÖVSZER 3—5 kor.

széltől megbizható valódi angol és francia gyár-
mányok.

„NAKIRA” 16 év. valódi férfi-övser különlegesség,
valódi indiai paragummból fel-
tétlen megbízható, tucattja... 12 K

MINTAGYÜJTEMÉNY 12 darab legfinomabb
övszerből — 4 korona.

UTERUS-SPRAY eredeti törv. védve
női különlegesség 14 korona.

Universalis-sérvkötők

párallanok, kis gummi nyomóleppel, a legnagyobb sérv is el-
rázható. Egyoldalm 5—12, kétoldalm 10—24 korona.

Mulákak, műkezek, egyeneslábú fordított-
teknek, támgépek, stb. stb.

Naskötők, gummitartozékok szék, írrigá-
torok, helegápolási czikkok kaphatók.

Magyar Orvosi Múszertár Budapest
VII., Rákóczi-ut 32.

Pontos ezmlre és a veres keresztre ügyeljünk.

Ezen specialista legjobban ajánható szerleott gazda
tapasztalatai alapján, melyeket a kórház húgyveszvi
és bajkóros osztályán való működése alatt számos
éven át szerzett.

Dr. FABINYI

speczialista nemi bajokban
emeritált kórházi orvos

gyorsan és alaposan gyógyít bármely régi és makao

nemi betegséget

(húgyvesztést ebeket, syphilist stb.)

Impotentiát (férfiui gyengeség
négídebbeknél is meglepő eredménnyel, a rendes
foglalkozás megzavarása nélkül.

Bizos siker folytán a honorarium utólag is fizetendő.
Levelekre díjtalanul válasz. Kívánatra gyógyszeresek.

Rendelés: d. e. 9—3-ig és este 6—8-ig.

Budapesten, Rákóczi-ut 8/A. szám.

(A Pannónia szállodával szemben.)
Ajáró ház. — Bejárat a lépcsőnél. — KÖLÖN várószobák.

E hirdetés rovatban minden szövegszerű beiktatása közönséges postai betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetés rovatban minden szövegszerű beiktatása közönséges postai betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő

Pénzszekrények

használtak és újak, rendkívül olcsó áron kaphatók a budapesti pénzszekrényraktárban. Budapest, V. Bálvány-utca 6/C. 282

Vadászfegyver

örökségből származó gyűjtemény, poton áron egyenként is eladó. Modern Toplewer kulcsu 18 frt. Grener zárú angol lakatu visszaugró kakasu 25 frt. Öntöltő és töltényvető sörétes Winchester 35 frt. Több szép Hammerles és Drilling feltöltő olcsó áron. Ismétlőpisztolyok és revolverek között velodogg-hammerles és Brauning is ugyiszintén fényképező gépek alkalmi vételárban. Radó. Evezem tér 5E

Magánkutató iroda

Rákóczi-ut 75. Kényes megbízásokat, megfigyeléseket, nyomozásokat elvállal egy magán, mint családhi ügyekben Eössa-Magyar Géza. Telefon 67-47. 27750

Zalogcédulákat,

brilliansokat, ékszereket, aranyat, ezüstöt, platinát legmagasabb árban veszek. Brilliansokért többet fizetek, mint amennyit vették. SCHILLER ZIDOR. Síp-utca 8. 27133

Fénykép-készítéket objektívvel, csúsz, eladó, cserél híres Appolo lemezek cseréjéért, elárulók helye.

HATSCHKEK EMIL

Andrássy-ut 13., földje: Erzsébet-körút 83. Alapítva 1877. Sokkal olcsóbb, mint részlet fizetésre.

1000 családnak

azonnalra szerzett „Huszár” lakást, helyiséget, állást Budapest, Mérleg-u. 2. Telefon 81-08. Válaszbélyeg. Elsőrangú ajánlatok. Minden bérhelyiség ingatlan naponta nyilván tartva. 27665

Földbirtokot

szántó földet keresek megvételre. Békés, Bihar, Hajdu vagy Szabolcs-megyékben 2000-3000 holdig. Ajánlatok fenti címre a kiadóba. 28038/B

5000-15000 holdig

földbirtokot keresek megvételre. Zemplén, Nyitra, Heves, Zólyom megyékben. Ajánlatok fenti címre a kiadóba. 28038/A

Ügyes fodrásznő

házhöz ajánkozik. Cim: Sziv-utca 37/b. ajtó 4.

Veresáfonyabefőt

BARTALÉ, 6 kilós postaköszvény 6.-ko rona FELKA, KONZERVGYÁR Felka, Szepes. 28972

CSIZ

ezüldőzerint legelősebb Jód-Szem gyógyforrás. A hazai legelősebb gyógyforrás „Unikum”. Dr. Koranyi Frigyes tanár a magánykórleltában, valamint a vizez és alatti álló vizekéről. Egyetlen helyi gyógyászati köröndön szerzett sok-sok tapasztalása alapján megfogalmazta a „CsiZ Jódforrás”, mint kiváló ha szu gyógy-szer. Szárazon meleg érzéket, melyeknél a jód mint speciális szer. Ezenkívül van. A csiZ gyógy-ásványvizet tehát minden orfi és tollanban, ha szoralmat utasítással, minden ásványvíz-ételezésben. Megrendelést a földi igazgató: Magán és Édeskútyi földrajz-tudományi, Budapest. 27182

Jogi,

politikai szigorlatokra, alap- és államvizsgákra (egyesítgyakból is) Kolozsvárra, Budapestre ugyiszintén államszámveleltani államvizsgára teljes sikerrel gyorsan, olcsón előkészíti. Jogi szeminárium, Budapest VI., Róza-u. 44. III. 8.

Parketagyár

Gyöngyösön ajánlja gyártmányait. 27733

Könyveket,

regénysorozatokat, egész könyvtárakat jó áron vásárolnak. Ajánlatokat „Könyvkereső” jelige alatt a kiadóhivatal továbbít

Azczelsodrony-

ágybetétek a legjobb kivitelben kaphatók, fake-rettel 3.50 frt, vaskerettel 5.50 frt és fejlebb. odronykerítésekérj kérjen költségvetést. Heizer és tea sodronykerítés- és ágybetégyárban. Népszínház-utca 4-3. sz. 27910

Polgari, gimnaziumi.

kereskedelmi, real, mai gánvizsgálatra, gimnaziumi különbözetre és érettségire előkészít (hölgyeket is.) Kerekes, Almásy-tér 16. sz. II. em. 18. sz. Válaszbélyegét kérek. 27808

Diszertkezdveők

kérjenek árjegyzéket az első magyar diszertációiskolából Tulajdonosa: Copony Ede Körmén ten. 120 fajta levelezőfák, lombfák, sorsfák, díszcserjék és rózsafák kaphatók, 28030

Lakást,

bérhelyiséget, fizetlet akar venni. akkor csak Gresham-palotába „Huszárhoz” kell menni. Telefon 81-08. Elsőrangú ajánlatok. Teljes garancia. Válaszbélyeg. Minden bérhelyiség naponta nyilván tartva

Magán építő iparos

iskola előkészít építő, kőműves és kőfaragó vizsgához biztos sikerrel Szerény díjazás mellett elfogad tervek készítését, felülvizsgálatokat és statisztikai számításokat. Vagy Iorsei műépítész igazgató, Budapest, VII. ker., Baross-tér 17. 27225

Lakást,

fizethetységet akar kiadni, vagy kivenni, akkor csak Huszárhoz kell menni Budapest, V. Mérleg-u. 2. Telefon 81-08. Teljes garancia, első rangú ajánlatok. Minden bérhelyiség és ingatlan nyilván tartva.

Építkezéseket!

Gyáralakóházak tervezését, felépítését, átalakítását bárhol előnyösen elvállalja, tehermentes teketek törlesztésre felépíti. Építési tanácsokkal szolgál Borsody építésiroda Bpest, Rákóczy-ut 71. 27792

Ki a YES-OUI-SI

czimó lapot megrendel, játsza minden megrendelés nélkül és önállóan az

angol es francia

nyelveket alaposan megtanulhatja. Kifizetési ár negyedévenként minden kiadásra 8 korona. Megrendeléseket elfogad és mutatványzamatok küld a kiadóhivatal, Budapest, Andrássy-utca 67. szám. 27195

Csemegezőlöt

fagymentesen csomagolva, 5 kilónként 6 koronáért, legfinomabb táblaalmát 4 koronáért, mézedes narancsot 3 koronáért szállít Rottmann Hermán Kiskunhalason. 27850

Zongorát,

hegedűt, gordonkát, cimbalmot játszó hölgy, esetleg nem teljesen kiképzettek is, leányoknak egy sextett megalakításához. állandó jó fizetéssel járó alkalmazást nyer. Ajánlatok Onczay, nyug. tisztviselő, Ecsér, Pest megye

Nem kell

már semmire futár, gyorsan szerez mindent „Huszár” Budapest, Mérleg-u. 2. Telefon 81-08 Lakást, lépcsőházi szobát, házat, telket, fizethetységet, állást. Válaszbélyeg. Elsőrangú ajánlatok. Teljes garancia. Minden bérhelyiséget, ingatlan naponta anilvántartva. 27665

Pénzkölcsönt

4, 4 1/2 és 5% alapon földbirtokra, jövedelmező, fővárosi, vidéki, városi és Budapest környékén levő bérházakra I. II. III. helyen 5-70 évre törleszthető. Személyhitel tisztviselőknél gyorsan eszközöltetik.

HOFMANN JAKAB

bankbizományi iroda, Budapest, Feréz-körút 1a.

500 koronát

fizetnek annak, ki a Bartilla fogvizet használata mellett — üvegeje 70 fillér — valaha ismét fogfájást kap vagy szája büzlök, Bartilla-Winkler Ede Wien 191. Sommergasse 1. Főraktár Budanes. Török J. Király-u. 12., Andrássy-ut 29. sz. Dr. Egger Václav-körút 17. sz. — Kapható minden gyógyszerárban. Csakis „Bartilla fogviz” kérendő Hamisítások bejelentése jól jutalmaztatik

Villamos

világítás

saját dynamóval, lakóházak, gardaságok részére. Telefon és villamos csatlakozások ingyen. Aránylat és felvilágosítás ingyenes. Strigl és Gürtner, elektromérnökök, Budapest VI., Gyár-utca 1. sz. 27855

Urasági

butorokat,

szőnyegeket,

osillárokat

és legteljesebb berendezéseket (gyáralakó és átalakító) veszek és eladok.

Nagy Zsigmond

VI., Lázár-utca 3 (a Váci-körút mellett).

Gyönyörű választék a leg-

finomabb modern és stilszerű matt és fényezés mahagoni plisander vagy másfajta háló, ebédlő, ülészoza és szalonbutorokban. Bőrszékben, bőrgarnitúrák és kárpitoslékekben. Perzsa, smyrna és más szőnyegeken és függönyökben, modern bronzszilárokból gaz, villamos stb.-hez. 6

Alkalmi vétel.

Butorok, visszamaradt szőnyegek, kényserítő körülmények miatt eladók: mahagoni hálószoba 180 frt, íróasztal könyvszekrényvel, olajfestmények 2 frt, nagy perzsa szőnyegek, lámpák, 3 áru villany 14 frt. Árverési butoreladás. Dob-utca és Holló-utca szatokplnca. 26616

Polgáriskolai

gymnáziumi és bármely más magánvizsgára előkészítetnek rendes és magántanulók, valamint felnőttek (hölgyek is) kik tanulmányaikat félbeszakították legrövidebb idő alatt legjobb sikerrel szaktanárokat vezetése mellett. Egyenkénti tanítás. Tanítványok csak korlátolt számban vétetnek fel. Díjazás csakis sikeres vizsga esetén jár. Felvilágosítással szolgál „Tanár” Budapest, Thököly-ut 8. I. 3. 27997

Fenyőborovicska

(Juniperus) BARTA-féle, 3 liter 4.750, 4 liter 8.9.- bérmentve. FELKAI KONZERVGYÁR Felka, Szepes. 26973

Modern

urasági butorok

alkalmi vételre és eladásra

háló, ebédlő, szalon, uriszoba és irodai teljes berendezések. Dus raktár szőnyegek, függönyök, terítők, csillárok, vas- és réz butorokban.

GROSZ SANDOR és társa

Budapest, Lizer Ferenc-utca 6. sz. ezelőtt Eyár-utca. Telefon 14-09

Csemegealma

téli nemes fajlama és őriás birsalma postaköszvény 3 liter. 25 kiló ára 12 kor. Hálószobát barackok lakár 2.40 kor. Kitűnő birsalma-ajnt 2 kor. Cukor-édes szilvaiz 1.40 K. kilója. Fajhoroknak hettől 100 50 koronáért szállítja Szabó E. L. Csenger. 28010

Bőrszék ipar

bőrszék és bőrfaragás.

KENDI ANTAL

Budapest, IV., Károly-utca 2

az evangélikus iskolaépületben. Nagy raktár valódi bőrszék és karosszékben, jóval olcsóbb árban, mint eddig.

Használt székeket átalakításra bőrszékékre olcsó árban. Legelősebb bőrszék és állványok.

Nagy és Fia

Állandó nagy lakberendezési kiállítás!

IV., Semmelweis-(Ujváros) utca 21., kapubejárata. Az egész házban. Telefon 17-77.

Fiókület nincsen. 26616

Tea

legfinomabb Ceylon és Assam, eredeti csomagolás egy negyed kilo 3-20 kor. Veinek, Kelenföld. 28026

Vigyázzon,

ha meghűlt és vásároljon valódi Réthy-féle cukorkát 60 fillérért. 25271 sz.

Mérnöki műszereket

vez, elad, cserél, lejtérmők, Planiméter, Teleskop Goerz-Zeiss-Iriaderstb HATSCHKEK EMIL Andrássy-ut 13. Fiókja: Erzsébet-körút 38

Ajtók ablakok,

VASREDŐNYÖK,

VASRÁCSOK,

kapuk használtak és újak olcsón kaphatók!

Lefkóvits Jakabnál

Bpest, V., Csáky-utca 28. Korall-utca sarok. Lípót körút közelében

Szepességi

csemegek

BARTA-féle veresáfonya befőtét, málna, szamóca, csipkebogyóval, gomba- és huskonverveket, pastetomokat nál a FELKAI KONZERVGYÁR Felka, Szepesmegye. Kérjen árjegyzéket.

BUTOR

árverésről, linom és egyszerű butor, hálószobák és garson szobák Szalon bőrfelletek, gyönyörű tükrök, diván, bőrszék, íróasztal, perzsa szőnyeg és egyes darabok; Földes B., VII., Kertész-utca 43. Király-utca sarokházban.

Polgári árak!

Pontos kiszolgálás!

Kitűnő szabás!

Videkre mintát küldök, nagyobb rendelésnél személyesen elmegyek.

Zeliszka János

angol uri szabóterem. BUDAPEST, Andrássy-ut 56. I. em.

Állandó választék a legdivatosabb angol és földi szövetekből.

Urasági butor

Eladok és veszek; mahagoni hálószobákat, ebédlőket, szalonokat, rézbutorokat, zongorákat, perzsa és szirma szőnyegeket, függönyöket, üveg- és bronzcsillárokat, petroleum-lámpákat, bronzszobrokat, olasz faragványokat, képeket, olajfestményeket, teljes lakberendezéseket. Üzlet berendezéseket.

Nagy és Fia

Állandó nagy lakberendezési kiállítás!

IV., Semmelweis-(Ujváros) utca 21., kapubejárata. Az egész házban. Telefon 17-77.

Fiókület nincsen. 26616

STENOGRAFIA

Ha életpályáján boldogulni akar, tanuljon gyorsírást, gépirást, könyvvitelt, német nyelvet a Stenografia országos Gubelberg gyorsíró- és gépiró iskolában. Sokszorosított tantulmányok, copying office. Biztos állásközvetítés. V. Váci-körút 33

Zalogcédulákat

veszek. Elzálogosított, brilliansokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100.000 kor. költségmentesen kiváltok és teljes értéket kifizetem.

Singer Jakab

ékszerkereskedő BUDAPEST, Király-utca 91. szám. Izabella-utca sarkán

Kolozsvári

jogtudományi és államtudományi szigorlatokra, államvizsgákra és alapvizsgákra igen alaposan és lelkiismeretesen készültünk elő a legrövidebb idő alatt kiprobált módszerünkkel, igen szerény díjazásért. A vizsga sikeresét biztosítja 6 év óta fennálló és kiváló eredményeket produkáló intézetünk. Váltójogból speciális tanfolyam, melyre korlátolt számban veszünk fel hallgatókat. Csakis utólagos vizsga sikere után igen csekély díjazással. Levélbeli érdeklődésekre ki merítően válaszol Dr. Erős Vilmos, Kolozsvár, Macevar-u. 2.

FRIED J.

műbutorraktár, kárpitos és díszítő

Bpest, V., Nádor-u. 14

Elfogad teljes lakberendezéseket, valamint minden nemű kárpitos- és díszítőmunkákat. 27881

Mintaraktár művész kivitelű butorokból, francia és angol szövetekből

: Költségvetés díjmentes.

30

korona

finom szövetből divatos tértültony vagy felöltő mérték után remek szabás és finom kivitelben „Hazai verseny szabóság” Budapest, VII., Thököly (Csömör) ut 3. I. em. Videkre mintat küldök.